

Ärendeflöde av konkursärenden de senaste fem åren för tingsrätter och hovrätter

Ärendeflöde av konkursärenden till tingsrätter fördelat på län

U = utsökningsforum

Län	2019	2020	2021	2022	2023	GENOMSnitt DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSnittLIG ANDEL
TOTALT	10 855	9 995	9 098	9 559	12 227	10 346¹	100%²
Norrbottens län							
Luleå tingsrätt (U)	127	119	77	89	101	103	1,0%
Gällivare tingsrätt	42	29	34	30	30	33	0,3%
Haparanda tingsrätt	23	30	26	30	25	27	0,3%
Totalt Norrbottens län	192	178	137	149	156	162	1,6%
Västerbottens län							
Lycksele tingsrätt	30	22	21	22	22	23	0,2%
Skellefteå tingsrätt	46	50	48	39	68	50	0,5%
Umeå tingsrätt (U)	97	98	72	66	99	86	0,8%
Totalt Västerbottens län	173	170	141	127	189	160	1,5%
Jämtlands län							
Östersunds tingsrätt (U)	112	102	97	75	125	102	1,0%
Totalt Jämtlands län	112	102	97	75	125	102	1,0%
Västernorrlands län							
Sundsvalls tingsrätt	135	94	109	135	134	121	1,2%
Ångermanlands tingsrätt (U)	90	105	77	105	85	92	0,9%
Totalt Västernorrlands län	225	199	186	240	219	214	2,1%

¹ Siffran är avrundad.

² Siffran är avrundad från 100,2 %.

Bilaga A

Dalarnas län							
Falu tingsrätt (U)	147	150	127	134	181	148	1,4%
Mora tingsrätt	56	64	54	51	64	58	0,6%
Totalt Dalarnas län	203	214	181	185	245	206	2,0%
Gävleborgs län							
Gävle tingsrätt (U)	150	125	119	108	190	138	1,3%
Hälsinglands tingsrätt	97	99	104	91	95	97	0,9%
Totalt Gävleborgs län	247	224	223	199	285	236	2,3%
Värmlands län							
Värmlands tingsrätt (U)	228	225	211	198	263	225	2,2%
Totalt Värmlands län	228	225	211	198	263	225	2,2%
Örebro län							
Örebro tingsrätt (U)	267	248	203	241	320	256	2,5%
Totalt Örebro län	267	248	203	241	320	256	2,5%
Västmanlands län							
Västmanlands tingsrätt (U)	237	216	209	259	304	245	2,4%
Totalt Västmanlands län	237	216	209	259	304	245	2,4%
Uppsala län							
Uppsala tingsrätt (U)	321	306	266	303	405	320	3,1%
Totalt Uppsala län	321	306	266	303	405	320	3,1%
Stockholms län							
Attunda tingsrätt	518	433	443	445	613	490	4,7%
Nacka tingsrätt (U)	204	158	154	151	215	176	1,7%
Norrtälje tingsrätt	55	60	55	32	70	54	0,5%
Solna tingsrätt	518	401	442	409	545	463	4,5%
Stockholms tingsrätt	1 893	1 783	1 579	1 608	2 155	1 804	17,4%
Södertälje tingsrätt	117	119	106	123	156	124	1,2%

Bilaga A

Södertörns tingsrätt	834	640	574	661	802	702	6,8%
Totalt Stockholms län	4139	3594	3353	3429	4556	3 814	36,9%
Södermanlands län							
Eskilstuna tingsrätt (U)	143	125	132	96	177	135	1,3%
Nyköpings tingsrätt	109	104	104	124	166	121	1,2%
Totalt Södermanlands län	252	229	236	220	343	256	2,5%
Västra Götalands län							
Alingsås tingsrätt	74	87	66	76	100	81	0,8%
Borås tingsrätt	177	160	160	144	208	170	1,6%
Göteborgs tingsrätt (U)	813	813	682	759	954	804	7,8%
Skaraborgs tingsrätt (U)	183	159	132	141	181	159	1,5%
Vänersborgs tingsrätt (U)	105	97	96	123	112	107	1,0%
Uddevalla tingsrätt	138	148	138	141	159	145	1,4%
Totalt Västra Götalands län	1490	1464	1274	1384	1714	1 465	14,2%
Östergötlands län							
Linköpings tingsrätt (U)	158	161	122	158	163	152	1,5%
Norrköpings tingsrätt	127	114	95	152	202	138	1,3%
Totalt Östergötlands län	285	275	217	310	365	290	2,8%
Jönköpings län							
Eksjö tingsrätt	59	59	57	55	56	57	0,6%
Jönköpings tingsrätt (U)	159	208	189	188	224	194	1,9%
Totalt Jönköpings län	218	267	246	243	280	251	2,4%
Kronobergs län							
Växjö tingsrätt (U)	139	143	170	160	164	155	1,5%
Totalt Kronobergs län	139	143	170	160	164	155	1,5%

Bilaga A

Hallands län							
Halmstad tingsrätt (U)	109	127	102	126	148	122	1,2%
Varbergs tingsrätt	142	118	105	103	143	122	1,2%
Totalt Hallands län	251	245	207	229	291	245	2,4%
Kalmar län							
Kalmar tingsrätt (U)	203	150	150	177	212	178	1,7%
Totalt Kalmar län	203	150	150	177	212	178	1,7%
Gotlands län							
Gotlands tingsrätt (U)	54	33	33	34	48	40	0,4%
Totalt Gotlands län	54	33	33	34	48	40	0,4%
Blekinge län							
Blekinge tingsrätt (U)	100	107	100	95	130	106	1,0%
Totalt Blekinge län	100	107	100	95	130	106	1,0%
Skåne län							
Malmö tingsrätt (U)	580	580	499	542	672	575	5,6%
Helsingborgs tingsrätt	369	347	306	296	386	341	3,3%
Hässleholms tingsrätt	63	46	40	41	49	48	0,5%
Lunds tingsrätt	241	238	216	218	270	237	2,3%
Kristianstad tingsrätt (U)	102	63	89	75	103	86	0,8%
Ystad tingsrätt	164	132	108	130	133	133	1,3%
Totalt Skåne län	1 519	1 406	1 258	1 302	1 613	1 420	13,7%

Ärendeinflöde av konkursärenden till hovrätter

År	2022	2023	GENOMSNITT DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSNITTLIG ANDEL
Domstol				
TOTALT	197	302	249,5	100 %³
Hovrätten för Övre Norrland	6	7	6,5	2,6 %
Hovrätten för Nedre Norrland	7	16	11,5	4,6 %
Svea hovrätt	104	146	125	50 %
Hovrätten för Västra Sverige	36	62	49	19,6 %
Göta hovrätt	20	30	25	10 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	24	41	32,5	13 %

³ Siffran är avrundad från 99,8 %.

Konkursärenden – Alternativ 1; åtta tingsrätter och samtliga hovrätter (remitterat förslag 2 b)

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	10 346¹	100 %				
Umeå tingsrätt (U)	322	3,1 %	86	0,8 %	236	2,3 %
Sundsvalls tingsrätt	552	5,3 %	121	1,2 %	431	4,1 %
Attunda tingsrätt ²	1 315	12,7 %	490	4,7 %	825	8 %
Stockholms tingsrätt ³	2 307	22,3 %	1 804	17,4 %	503	4,9 %
Södertörns tingsrätt ⁴	1 258	12,2 %	702	6,8 %	556	5,4 %
Jönköpings tingsrätt (U)	1 289	12,5 %	194	1,9 %	1 095	10,6 %
Göteborgs tingsrätt (U)	1 776	17,2 %	804	7,8 %	971	9,4 %
Malmö tingsrätt (U)	1 526	14,7 %	575	5,6 %	951	9,1 %

¹ Siffran är avrundad.

² Uppsala län (320, 3,1 %), Västmanlands län (245, 2,4 %) och Dalarnas län (206, 2,0%), Attunda tingsrätt (490, 4,7 %), Norrtälje tingsrätt (54, 0,5 %) = 1 315, 12,7 %

³ Stockholms tingsrätt (1 804, 17,4 %), Solna tingsrätt (463, 4,5 %), Gotlands län (40, 0,4 %) = 2 307, 22,3 %

⁴ Nacka tingsrätt (176, 1,7 %), Södertälje tingsrätt (124, 1,2 %), Södertörns tingsrätt (702, 6,8 %), Södermanlands län (256, 2,5) = 1 258, 12,2 %

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	249,5	100 %⁵				
Hovrätten för Övre Norrland	6,5	2,6 %	6,5	2,6 %	0	0 %
Hovrätten för Nedre Norrland	11,5	4,6 %	11,5	4,6 %	0	0 %
Svea hovrätt	125	50 %	125	50 %	0	0 %
Hovrätten för Västra Sverige	49	19,6 %	49	19,6 %	0	0 %
Göta hovrätt	25	10 %	25	10 %	0	0 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	32,5	13 %	32,5	13 %	0	0 %

⁵ Siffran är avrundad från 99,8 %.

Konkursärenden – Alternativ 2; 25 tingsrätter och samtliga hovrätter

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTAL	10 346¹	100%²				
Luleå tingsrätt	162	1,6%	103	1,0%	60	0,6%
Umeå tingsrätt	160	1,5%	86	0,8%	73	0,7%
Sundsvalls tingsrätt	315	3,1%	121	1,2%	194	1,9%
Gävle tingsrätt	235	2,2%	138	1,3%	97	0,9%
Västmanlands tingsrätt	245	2,4%	245	2,4%	0	0%
Uppsala tingsrätt	320	3,1%	320	3,1%	0	0%
Attunda tingsrätt	544	5,2%	490	4,7%	54	0,5%
Solna tingsrätt	463	4,5%	463	4,5%	0	0%
Stockholms tingsrätt	1804	17,4%	1804	17,4%	0	0%
Nacka tingsrätt	216	2,1%	176	1,7%	40	0,4%
Södertörns tingsrätt	1082	10,5%	702	6,8%	380	3,7%
Falu tingsrätt	206	2,0%	148	1,4%	58	0,6%
Borås tingsrätt	251	2,4%	170	1,6%	81	0,8%
Vänersborgs tingsrätt	252	2,4%	107	1,0%	145	1,4%
Göteborgs tingsrätt	804	7,8%	804	7,8%	0	0%
Halmstad tingsrätt	244	2,4%	122	1,2%	122	1,2%
Värmlands tingsrätt	225	2,2%	225	2,2%	0	0%
Örebro tingsrätt	256	2,5%	256	2,5%	0	0%
Linköpings tingsrätt	290	2,8%	152	1,5%	138	1,3%
Jönköpings tingsrätt	410	4,0%	194	1,9%	216	2,1%
Växjö tingsrätt	333	3,2%	155	1,5%	178	1,7%

¹ Siffran är avrundad.² Siffran är avrundad från 100,1 %.

Bilaga C

Helsingborgs tingsrätt	341	3,3%	341	3,3%	0	0%
Kristianstads tingsrätt	240	2,3%	86	0,8%	106	1,5%
Malmö tingsrätt	708	6,9%	575	5,6%	133	1,3%
Lunds tingsrätt	237	2,3%	237	2,3%	0	0%

HOVRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	249,5	100 %³				
Hovrätten för Övre Norrland	6,5	2,6 %	6,5	2,6 %	0	0 %
Hovrätten för Nedre Norrland	11,5	4,6 %	11,5	4,6 %	0	0 %
Svea hovrätt	125	50,0 %	125	50,0 %	0	0 %
Hovrätten för Västra Sverige	49	19,6 %	49	19,6 %	0	0 %
Göta hovrätt	25	10,0 %	25	10,0 %	0	0 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	32,5	13,0 %	32,5	13,0 %	0	0 %

³ Siffran är avrundad från 99,8 %.

Ärendeflöde av ärenden om företagsrekonstruktion de senaste fem åren för tingsrätter och hovrätter

Ärendeflöde av ärenden om företagsrekonstruktion till tingsrätter fördelat på län

U = utsökningsforum

Län	2019	2020	2021	2022	2023	GENOMSnitt DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSnittLIG ANDEL
Samtliga tingsrätter	273	416	214	236	172	262	100%¹
Norrbottens län							
Luleå tingsrätt (U)	2	4	0	1	1	1,6	0,6%
Gällivare tingsrätt	0	1	1	1	0	0,6	0,2%
Haparanda tingsrätt	3	0	2	0	0	1,0	0,4%
Totalt Norrbottens län	5	5	3	2	1	3,2	1,2%
Västerbottens län							
Lycksele tingsrätt	1	2	0	0	0	0,6	0,2%
Skellefteå tingsrätt	1	1	0	1	1	0,8	0,3%
Umeå tingsrätt (U)	0	4	1	0	3	1,6	0,6%
Totalt Västerbottens län	2	7	1	1	4	3,0	1,1%
Jämtlands län							
Östersunds tingsrätt (U)	1	1	2	2	0	1,2	0,5%
Totalt Jämtlands län	1	1	2	2	0	1,2	0,5%
Västernorrlands län							
Sundsvalls tingsrätt	0	0	0	5	2	1,4	0,5%
Ångermanlands tingsrätt (U)	4	5	0	0	0	1,8	0,7%
Totalt Västernorrlands län	4	5	0	5	2	3,2	1,2%

¹ Siffran är avrundad från 99,9 %.

Bilaga D

Dalarnas län							
Falu tingsrätt (U)	2	2	0	3	6	2,6	1,0%
Mora tingsrätt	2	2	3	1	1	1,8	0,7%
Totalt Dalarnas län	4	4	3	4	7	4,4	1,7%
Gävleborgs län							
Gävle tingsrätt (U)	3	3	2	1	0	1,8	0,7%
Hälsinglands tingsrätt	3	7	4	4	0	3,6	1,4%
Totalt Gävleborgs län	6	10	6	5	0	5,4	2,1%
Värmlands län							
Värmlands tingsrätt (U)	3	14	4	4	0	5,0	1,9%
Totalt Värmlands län	3	14	4	4	0	5,0	1,9%
Örebro län							
Örebro tingsrätt (U)	4	3	5	3	0	3,0	1,1%
Totalt Örebro län	4	3	5	3	0	3,0	1,1%
Västmanlands län							
Västmanlands tingsrätt (U)	8	9	2	0	1	4,0	1,5%
Totalt Västmanlands län	8	9	2	0	1	4,0	1,5%
Uppsala län							
Uppsala tingsrätt (U)	9	10	7	4	3	6,6	2,5%
Totalt Uppsala län	9	10	7	4	3	6,6	2,5%
Stockholms län							
Attunda tingsrätt	16	13	7	15	8	11,8	4,5%
Nacka tingsrätt (U)	4	11	5	20	4	8,8	3,4%
Norrtälje tingsrätt	0	2	1	3	0	1,2	0,5%
Solna tingsrätt	18	40	24	14	15	22,2	8,5%
Stockholms tingsrätt	80	116	62	70	68	79,2	30,2%
Södertälje tingsrätt	0	0	3	2	0	1,0	0,4%

Bilaga D

Södertörns tingsrätt	15	20	14	25	5	15,8	6,0%
Totalt Stockholms län	133	202	116	149	100	140	53,4%
Södermanlands län							
Eskilstuna tingsrätt (U)	3	3	0	1	1	1,6	0,6%
Nyköpings tingsrätt	3	4	0	2	0	1,8	0,7%
Totalt Södermanlands län	6	7	0	3	1	3,4	1,3%
Västra Götalands län							
Alingsås tingsrätt	2	6	0	0	0	1,6	0,6%
Borås tingsrätt	4	8	1	1	4	3,6	1,4%
Göteborgs tingsrätt (U)	18	31	23	14	25	22,2	8,5%
Skaraborgs tingsrätt (U)	3	5	3	3	0	2,8	1,1%
Vänersborgs tingsrätt (U)	2	5	1	2	0	2,0	0,8%
Uddevalla tingsrätt	2	3	2	4	1	2,4	0,9%
Totalt Västra Götalands län	31	58	30	24	30	35	13,2%
Östergötlands län							
Linköpings tingsrätt (U)	6	9	1	2	4	4,4	1,7%
Norrköpings tingsrätt	1	10	1	6	1	3,8	1,4%
Totalt Östergötlands län	7	19	2	8	5	8,2	3,1%
Jönköpings län							
Eksjö tingsrätt	0	0	2	2	0	0,8	0,3%
Jönköpings tingsrätt (U)	7	9	3	1	1	4,2	1,6%
Totalt Jönköpings län	7	9	5	3	1	5,0	1,9%
Kronobergs län							
Växjö tingsrätt (U)	3	3	4	1	2	2,6	1,0%
Totalt Kronobergs län	3	3	4	1	2	2,6	1,0%

Bilaga D

Hallands län							
Halmstad tingsrätt (U)	4	3	4	0	1	2,4	0,9%
Varbergs tingsrätt	4	7	0	1	1	2,6	1,0%
Totalt Hallands län	8	10	4	1	2	5,0	1,9%
Kalmar län							
Kalmar tingsrätt (U)	3	12	3	3	1	4,4	1,7%
Totalt Kalmar län	3	12	3	3	1	4,4	1,7%
Gotlands län							
Gotlands tingsrätt (U)	1	2	1	0	1	1,0	0,4%
Totalt Gotlands län	1	2	1	0	1	1,0	0,4%
Blekinge län							
Blekinge tingsrätt (U)	1	1	0	1	1	0,8	0,3%
Totalt Blekinge län	1	1	0	1	1	0,8	0,3%
Skåne län							
Malmö tingsrätt (U)	11	7	10	9	3	8,0	3,1%
Helsingborgs tingsrätt	6	7	4	1	6	4,8	1,8%
Hässleholms tingsrätt	0	1	0	0	0	0,2	0,1%
Lunds tingsrätt	6	2	1	2	1	2,4	0,9%
Kristianstad tingsrätt (U)	3	4	0	1	0	1,6	0,6%
Ystad tingsrätt	1	4	1	0	0	1,2	0,5%
Totalt Skåne län	27	25	16	13	10	18,2	6,9%

Ärendeinflöde av ärenden om företagsrekonstruktion till hovrätter

År	2022	2023	GENOMSNITT DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSNITTLIG ANDEL
Domstol				
Totalvärdet	34	22	28	100 %
Hovrätten för Övre Norrland	0	1	0,5	1,8 %
Hovrätten för Nedre Norrland	0	0	0	0 %
Svea hovrätt	31	11	21	75 %
Hovrätten för Västra Sverige	1	6	3,5	12,5 %
Göta hovrätt	1	3	2	7,1 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	1	1	1	3,6 %

Ärenden om företagsrekonstruktion – tre tingsrätter och tre hovrätter

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	262¹	100 %²				
Stockholms tingsrätt	179,2	68,5 %	79,2	30,2 %	98,4	37,7 %
Göteborgs tingsrätt (U)	47,4	17,9 %	22,2	8,5 %	25,2	9,4 %
Malmö tingsrätt (U)	36,0	13,7 %	8	3,1 %	28	10,6 %

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	28	100 %				
Svea hovrätt	21,5	77%	21	75%	0,5	1,8%
Hovrätten för Västra Sverige	3,5	12,5%	3,5	12,5%	0	0%
Hovrätten över Skåne och Blekinge	3	10,7%	1	3,6%	2	7,1%

¹ Siffran är avrundad.

² Siffran är avrundad från 100,1 %.

Sammanträdestid konkursärenden och konkursmål

	Genomsnittligt antal förhandlingstimmar under åren 2019–2023 redovisat per år	Genomsnittlig förhandlingstid per avgjort ärende under åren 2019–2023 i timmar	Genomsnittligt antal avgjorda ärenden med sammanträde under åren 2019–2023 redovisat per år
Totalvärden	2 408	0,36	6 707
Mötestyp			
Annan förhandling	7,3	0,52	15
Arvodesförhandling	0,6	0,3	1
Borgenärssammanträde	0,4	0,08	4
Edgångssammanträde	1 318	0,24	5 839
Fortsatt förlikningssammanträde	10	0,34	30
Förhandling om tvistig fordran	10	0,72	13
Förlikningssammanträde	133	0,2	544
Huvudförhandling	5,1	0,6	9
Häkttningsförhandling	1,4	0,5	2,0
Internt möte	0,3	0,1	1
Konkursförhandling	897	0,3	2 671
Muntlig förberedelse	0,5	0,12	3
Sammanträde	26	1,2	46

Sammanträdestid ärenden om företagsrekonstruktion

	Genomsnittligt antal förhandlingstimmar under åren 2019–2023 redovisat per år	Genomsnittlig förhandlingstid per avgjort ärende under åren 2019–2023 i timmar	Genomsnittligt antal avgjorda ärenden med sammanträde under åren 2019–2023 redovisat per år
Totalvärden	165	0,89	185
Mötestyp			
Ackordsförhandling	32	0,46	69
Annan förhandling	1,6	1,98	1
Arvodesförhandling	0,3	0,30	1
Borgenärssammanträde	128	0,71	181
Plansammanträde	12	0,63	19
Sammanträde	1,6	0,79	2

Regeringsuppdrag: Förslag på vilka tingsrätter som ska pröva ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion

Remissunderlag¹

¹ Bilaga 2 och 4 till remissunderlaget har efter utskick till domstolarna reviderats när det gäller ärendefördelningen för domstolar i Stockholms län pga. räknefel som noterats av Södertörns tingsrätt.

Innehåll

Regeringsuppdrag: Förslag på vilka tingsrätter som ska pröva ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion.....	1
1. Sammanfattning.....	4
2. Bakgrund	5
2.1. Ändrade regler för handläggning av konkurser	5
2.2. Ändrade regler för handläggning av företagsrekonstruktion	5
2.3. Nuvarande forumregler.....	6
3. Regeringens förslag.....	6
4. Domstolsverkets regeringsuppdrag.....	7
4.1. Genomförande av uppdraget	7
4.2. Direktiv för genomförandet av uppdraget	7
5. Statistikuppgifter	8
5.1. Konkurs	9
5.1.2. Antal ansökningar per tingsrätt, genomsnitt 2019–2023.....	9
5.1.3. Återvinning i konkurs.....	11
5.1.4. Antal överklaganden per hovrätt, genomsnitt 2022–2023.....	11
5.1.5. Analys och slutsatser	11
5.2. Företagsrekonstruktion	12
5.2.1. Antal ansökningar per tingsrätt 2019–2023	12
5.2.2. Antal överklaganden per hovrätt 2022–2023.....	13
5.2.3. Analys och slutsatser.....	13
6. Domstolsverkets förslag.....	14
6.1. Konkursforum.....	14
6.1.1. Tre alternativa förslag.....	14
6.1.2. Utgångspunkter för Domstolsverkets förslag.....	14
6.1.3. Alternativ 1: <i>En tingsrätt i varje län</i>	17
6.1.4. Alternativ 2: <i>En tingsrätt i varje hovrättsområde</i>	23
6.1.5. Alternativ 3: <i>Nio tingsrätter</i>	29
6.1.6. Anknätningskriterier.....	33
6.2. Behörigheten att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion.....	33
6.2.1. Alternativ 1: <i>Valet av konkursdomstolar avgör</i>	34
6.2.2. Alternativ 2: <i>Stockholms tingsrätt får exklusiv behörighet</i>	34
6.2.3. Alternativ 3: <i>Fyra tingsrätter ges behörighet</i>	35
6.2.4. Överklagande till en hovrätt.....	38
6.2.5. Alternativ 4: <i>En tingsrätt per hovrättsområde</i>	38
6.2.6. Anknätningskriterier.....	40
7. Konsekvenser	41
7.1. Konsekvenser för domstolarna	41

Bilaga G

7.1.1.	Tingsrätterna	41
7.1.2.	Hovrätterna	42
7.2.	Konsekvenser för Domstolsverket	42
7.3.	Utbildning av notarier och fiskaler	42
7.4.	Konsekvenser för konkurstillsynen	42
7.5.	Konsekvenser för konkursförvaltare och rekonstruktörer	43
7.6.	Konsekvenser för sökandena	43
7.7.	Konsekvenser för gäldenärerna och de företag som ska genomgå rekonstruktion	43
7.8.	Konsekvenser för övriga aktörer och allmänheten	43
8.	Tid för genomförande	44
9.	Riktade frågor till domstolarna	45

1. Sammanfattning

Domstolsverket har fått i uppdrag att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva frågor om konkurs och företagsrekonstruktion (regeringsbeslut den 23 november 2023, Ju2023/02624).

Domstolsverket har tagit fram tre huvudlinjer med fem alternativa förslag i fråga om vilka domstolar som ska vara behöriga att handlägga konkursfrågor, inklusive mål om återvinning i konkurs. De första två förslagen innebär i princip att en tingsrätt i varje län ska vara behörig och det tredje och det fjärde förslaget att i huvudsak en tingsrätt per hovrättsområde ges behörighet. Vid dessa fyra alternativ ska överklagande ske till ordinarie hovrätt. Domstolsverkets femte alternativ är att nio tingsrätter blir behöriga och att överklagande endast kan ställas till en hovrätt.

I fråga om behörighet att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion presenterar Domstolsverket fyra alternativa förslag. Det första alternativet innebär att behörigheten förläggs till samma domstolar som ges behörighet att handlägga konkursfrågor. Enligt det andra alternativet ges Stockholms tingsrätt exklusiv behörighet och enligt det tredje alternativet ges behörighet till fyra tingsrätter. Domstolsverket föreslår vidare att samtliga ärenden om företagsrekonstruktion, enligt det andra och det tredje alternativet, ska överklagas till en hovrätt. Enligt det fjärde alternativet föreslås att en tingsrätt per hovrättsområde ges behörighet. Vid detta alternativ ska överklagande ske till ordinarie hovrätt.

I fråga om anknytningskriterier är det Domstolsverkets uppfattning att den ort där gäldenären svarar i tvistemål fortsatt ska vara avgörande för valet av forum.

2. Bakgrund

2.1. Ändrade regler för handläggning av konkurser

Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2021 har delar av tingsrättens handläggning av konkursärenden flyttas över från tingsrätten till konkursförvaltaren. Främst handlar det om att edgångssammanträden, där gäldenären avlägger konkursbouppteckningseden, inte längre ska hållas vid tingsrätten. I stället ska gäldenären bekräfta konkursbouppteckningens riktighet vid ett sammanträde hos förvaltaren. Det finns emellertid alltid en möjlighet för förvaltaren att begära att gäldenären ska avlägga eden vid tingsrätten.

I departementspromemorian *Konkursförfarandet* (Ds 2019:31) föreslås ytterligare ändringar som, om de genomförs, skulle innebära att huvuddelen av handläggningen överförs till Jurist- och konkurstillsynsenheten² vid Kronofogdemyndigheten och konkursförvaltaren.

Enligt förslaget ska konkurstillsynsenheten överta tingsrättens roll att pröva förvaltarens arvode, fastställa utdelningsförslag och besluta om avskrivning av konkurser. Konkursförvaltaren ska dock ha en möjlighet att överklaga konkurstillsynsenhetens beslut till tingsrätten.

Konkursförvaltaren föreslås även sköta hela proceduren i bevakningsförfarandena, vilket bland annat innebär att bevakningarna (som idag skickas till tingsrätten) ska skickas direkt till förvaltaren, som också handlägger tvistiga bevakningar. I de fall där förlikningar inte kan träffas ska tvisten dock lösas av tingsrätten.

Tingsrätten ska även fortsättningsvis besluta om konkurs samt utse konkursförvaltare.

Regeringen har aviserat att man avser att gå vidare med förslagen i promemorian. Syftet med ändringarna är att åstadkomma ett mer effektivt och ändamålsenligt konkursförfarande.³

Ändringarna i konkurslagen (1987:672) kommer att innebära att tingsrätternas roll renodlas till att framför allt handlägga tvistiga frågor och att domstolarna inte längre är involverade löpande i konkursens olika steg. Detta kommer att leda till att tingsrätterna i betydligt mindre utsträckning än idag hanterar konkursfrågor. Framför allt är det de enklare typerna av frågor som inte längre kommer att prövas i domstol. De frågor som fortsatt ska prövas av domstolarna är de av mer komplicerad karaktär samt frågor som är tvistiga.

2.2. Ändrade regler för handläggning av företagsrekonstruktion

Förfarandet avseende företagsrekonstruktioner har nyligen setts över. Den nya lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion trädde i kraft den 1 augusti 2022 och innebär att förfarandet kring företagsrekonstruktion förändrats på flera sätt.

² Tidigare Tillsynsmyndigheten i konkurser, TSM.

³ Se Ds 2019:31 *Konkursförfarandet* och prop. 2020/21:148 *En effektivare konkurshantering*.

Några av de mest väsentliga ändringarna är att det ställs högre krav för att beviljas företagsrekonstruktion samt att rekonstruktionsplanen kan få bindande verkan och kan dessutom innehålla ytterligare verktyg utöver skuldnedskrivning. Därutöver innehåller lagen nya regler om rekonstruktionsbolagets avtal och den ställer skärpta krav på rekonstruktören.

För domstolarna har det nya regelverket inneburit att större krav ställs på de domare som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion. Domstolen har fått en mer aktiv roll i processen och prövar nu fler och mer komplicerade frågor jämfört med tidigare. Inte minst det nya planförfarandet (tidigare ackordsförfarandet) aktualiserar ett flertal svåra frågor för rätten att ta ställning till. Samtidigt är antalet ärenden få.

2.3. Nuvarande forumregler

Enligt nuvarande regelverk är alla 48 tingsrätter behöriga att handlägga ansökningar om konkurs och företagsrekonstruktion.

Forumregeln för konkurser finns i 2 kap. 1 § första meningen konkurslagen. Enligt bestämmelsen ska en ansökan om konkurs göras till den tingsrätt där gäldenären svarar i tvistemål som angår betalningsskyldighet i allmänhet. Detta är i regel tingsrätten i den ort där gäldenären har hemvist eller säte (jfr 10 kap. 1 § rättegångsbalken).

I fråga om företagsrekonstruktioner framgår av 2 kap. 1 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion att ansökan ska ges in till tingsrätten. Av 2 kap. 2 § följer att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan om företagsrekonstruktion. I 4 § förordning (2022:1328) om företagsrekonstruktion föreskrivs att ansökan om företagsrekonstruktion enligt lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion, i likhet med vad som gäller för ansökan om konkurs, ska ges in till den tingsrätt där gäldenären svarar i tvistemål som gäller betalningsskyldighet i allmänhet.

3. Regeringens förslag

I departementspromemorian *Konkursförfarandet* (Ds 2019:31) gjordes bedömningen att konkursärenden bör handläggas av färre tingsrätter än idag, förslagsvis en tingsrätt i varje län. Regeringen föreslog därför en lagändring som möjliggör för regeringen att besluta om en koncentration till vissa tingsrätter. Det föreslogs vidare att alla konkursmål, inklusive mål om återvinning, ska bli föremål för samma koncentration.⁴

I fråga om ärenden om företagsrekonstruktion uttalades i förarbetena till den nya lagen att antalet tingsrätter som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion bör minskas.⁵ I den nya lagen infördes därför en möjlighet för regeringen att besluta om koncentration av dessa ärenden till vissa tingsrätter.

⁴ Ds 2019:31 *Konkursförfarandet* s. 394–404.

⁵ Prop. 2021/22:215 s. 333.

4. Domstolsverkets regeringsuppdrag

4.1. Genomförande av uppdraget

Domstolsverket har fått i uppdrag att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva konkursfrågor respektive ärende om företagsrekonstruktion. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 3 juni 2024.

Enligt uppdragsdirektivet ska Domstolsverket vid genomförandet av uppdraget inhämta synpunkter från berörda domstolar samt myndigheter och organisationer som bedöms lämpliga, såsom Arbetsgivarverket, Sveriges advokatsamfund och Rekonstruktörs- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige. Vidare ska Domstolsverket hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Det har tillsatts en styrgrupp. Beställare och ordförande för styrgruppen är utvecklingsdirektören och avdelningschefen Klara Lutti (Avdelningen för domstolsutveckling, Domstolsverket). I styrgruppen ingår även rätts- och avdelningschefen Peter Islander (Rättsavdelningen, Domstolsverket), enhetschefen David Harrby (Enheten för verksamhetsutveckling, Avdelningen för domstolsutveckling, Domstolsverket) samt lagmannen för Växjö tingsrätt Lars-Olle Larsson och lagmannen för Ångermanlands tingsrätt Magnus Wiklund.

Domstolsverket har även tillsatt en uppdragsgrupp bestående av medarbetare med kompetenser inom juridik, statistik och analys och HR. Uppdragsgruppen leds av en uppdragsledare.

Domstolsverket har inhämtat statistik avseende inflödet av ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion. Efter analys av statistiken och avstämning med projektets styrgrupp har preliminära förslag tagits fram. Det är detta förslag som nu skickats på remiss till samtliga tingsrätter och hovrätter. Remisstiden löper till den 28 mars 2024.

Domstolsverket kommer under mars och april månad 2024 att samråda med särskilt berörda organisationer och myndigheter.

Därefter kommer ett reviderat förslag att arbetas fram som tar hänsyn både till domstolarnas synpunkter och det som framkommer vid samråd med myndigheter och organisationer.

Förslaget kommer att föredras för Generaldirektören den 21 maj 2024. I samband med föredragningen kommer Generaldirektören att ta slutlig ställning till vilket eller vilka förslag som ska presenteras för regeringen.

4.2. Direktiv för genomförandet av uppdraget

Regeringen har vid givandet av uppdraget gett följande direktiv:⁶

”Handläggningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion präglas av högt ställda krav på effektivitet och kompetens. Detta gäller särskilt efter införandet av den nya lagen om företagsrekonstruktion 2022 och vid ett genomförande av förslagen i departementspromemorian om konkursförfarandet. En ledstjärna för Domstolsverket vid genomförandet av uppdraget bör därför vara att

⁶ Läs hela uppdraget och direktivet i bilagorna 11–12.

säkerställa att varje tingsrätt har en tillräckligt stor ärendemängd för att kunna upprätthålla kompetensen att handlägga ärendena och att det finns förutsättningar att handlägga ärendena med önskvärd effektivitet. Utgångspunkten bör vara att koncentration sker till de delar av landet som i dag har störst ärendetillströmning. Samtidigt behöver behovet av geografisk spridning och förutsättningar att kunna delta i sammanträden utan orimliga kostnader eller olägenheter beaktas.

Det finns både rättsliga och handläggningsmässiga beröringspunkter mellan de två insolvensrättsliga förfarandena. Även den krets som agerar som rekonstruktörer respektive konkursförvaltare är i viss utsträckning densamma. Samtidigt finns det skillnader mellan förfarandena. Den tydligaste är att antalet inkomna ärenden skiljer sig åt väsentligt. Det är relativt få ärenden om företagsrekonstruktion samtidigt som flertalet numera är komplicerade att handlägga. Konkursärenden är däremot många, men flera av dem relativt enkla att handlägga. En särskild fråga är därför om det bör vara samma tingsrätter som ska handlägga konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion, eller om koncentrationen bör se olika ut för de olika ärendeslagen. Den uttalade utgångspunkten har varit en tingsrätt per län (se t.ex. Ds 2019:31 s. 400) men det finns tydliga skäl som talar för en mer betydande koncentration än så, särskilt för ärenden om företagsrekonstruktion (se prop. 2021/22:215 s. 333 och SOU 2016:72, Del 2, s. 153). Avgörande vikt bör fästas vid det som bedöms vara bäst för ärendenas handläggning.

Domstolsverket ska överväga olika alternativ. Ett möjligt alternativ är att samma tingsrätter som handlägger konkursärenden också handlägger ärenden om företagsrekonstruktion. Ett annat alternativ är att ärenden som rör företagsrekonstruktion koncentreras till ännu färre tingsrätter. Det kan finnas fler alternativ än så. Domstolsverket ska redovisa fördelar och nackdelar med respektive alternativ och får, om det bedöms lämpligt, lämna flera olika förslag. Vid förslag om en mer betydande koncentration bör Domstolsverket även belysa behovet av en eventuell koncentration av handläggningen i överrätt.

Domstolsverket ska vid genomförandet av uppdraget inhämta synpunkter från berörda domstolar samt myndigheter och organisationer som bedöms lämpliga, såsom Arbetsgivarverket, Sveriges advokatsamfund och Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige. Domstolsverket ska hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider.”

5. Statistikuppgifter

Domstolsverket har inhämtat statistik avseende inkomna konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion till tingsrätterna under åren 2019–2023.

Nedan redovisas viss statistik avseende genomsnittliga ärendeinflöden. Ytterligare statistikuppgifter finns i bilagor till remissunderlaget.

5.1. Konkurs

5.1.2. Antal ansökningar per tingsrätt, genomsnitt 2019–2023⁷

Rank	Tingsrätt	Genomsnitt inkomna konkursärenden 2019–2023	Genomsnittlig andel av inkomna konkursärenden 2019–2023
1	Stockholms tingsrätt	1 804	17,4 %
2	Göteborgs tingsrätt	804	7,8 %
3	Södertörns tingsrätt	702	6,8 %
4	Malmö tingsrätt	575	5,6 %
5	Attunda tingsrätt	490	4,7 %
6	Solna tingsrätt	463	4,5 %
7	Helsingborgs tingsrätt	341	3,3 %
8	Uppsala tingsrätt	320	3,1 %
9	Örebro tingsrätt	256	2,5 %
10	Västmanlands tingsrätt	245	2,4 %
11	Lunds tingsrätt	237	2,3 %
12	Värmlands tingsrätt	225	2,2 %
13	Jönköpings tingsrätt	194	1,9 %
14	Kalmar tingsrätt	178	1,7 %
15	Nacka tingsrätt	176	1,7 %
16	Borås tingsrätt	170	1,6 %
17	Skaraborgs tingsrätt	159	1,5 %
18	Växjö tingsrätt	155	1,5 %
19	Linköpings tingsrätt	152	1,5 %
20	Falu tingsrätt	148	1,4 %
21	Uddevalla tingsrätt	145	1,4 %
22	Norrköpings tingsrätt	138	1,3 %

⁷ Se Bilaga 1 för statistik över ärendeflödet per tingsrätt uppdelat länsvis.

Bilaga G

23	Gävle tingsrätt	138	1,3 %
24	Eskilstuna tingsrätt	135	1,3 %
25	Ystads tingsrätt	133	1,3 %
26	Södertälje tingsrätt	124	1,2 %
27	Halmstads tingsrätt	122	1,2 %
28	Varbergs tingsrätt	122	1,2 %
29	Nyköpings tingsrätt	121	1,2 %
30	Sundsvalls tingsrätt	121	1,2 %
31	Vänersborgs tingsrätt	107	1,0 %
32	Blekinge tingsrätt	106	1,0 %
33	Luleå tingsrätt	103	1,0 %
34	Östersunds tingsrätt	102	1,0 %
35	Hälsinglands tingsrätt	97	0,9 %
36	Ångermanlands tingsrätt	92	0,9 %
37	Umeå tingsrätt	86	0,8 %
38	Kristianstads tingsrätt	86	0,8 %
39	Alingsås tingsrätt	81	0,8 %
40	Mora tingsrätt	58	0,6 %
41	Eksjö tingsrätt	57	0,6 %
42	Norrtälje tingsrätt	54	0,5 %
43	Skellefteå tingsrätt	50	0,5 %
44	Hässleholms tingsrätt	48	0,5 %
45	Gotlands tingsrätt	40	0,4 %
46	Gällivare tingsrätt	33	0,3 %
47	Haparanda tingsrätt	27	0,3 %
48	Lycksele tingsrätt	23	0,2 %
TOTALT		10 346	100 %

5.1.3. Återvinning i konkurs

Domstolsverkets uppdrag är att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva samtliga med konkursförfarandet associerade frågor, inklusive mål om återvinning i konkurs.

Antalet tvistemål gällande återvinning i konkurs uppgår årligen till mellan 250–300 mål. I detta remissunderlag görs ingen närmare analys av målens fördelning per domstol och det antas att förekomsten av mål följer ärendemängden, med andra ord, om en domstol har många konkursärenden så förekommer fler återvinningsmål.

5.1.4. Antal överklaganden per hovrätt, genomsnitt 2022–2023⁸

Rank	Hovrätt	Genomsnitt inkomna överklaganden, konkurs	Genomsnittlig andel av inkomna överklaganden, konkurs
1	Svea hovrätt	125	50 %
2	Hovrätten för Västra Sverige	49	19,6 %
3	Hovrätten över Skåne och Blekinge	32,5	13 %
4	Göta hovrätt	25	10 %
5	Hovrätten för Nedre Norrland	11,5	4,6 %
6	Hovrätten för Övre Norrland	6,5	2,6 %
TOTALT		249,5	100 % ⁹

5.1.5. Analys och slutsatser

Antalet ansökningar om konkurs i domstol har ett nära samband med den allmänna konjunkturutvecklingen i Sverige. Antalet ärenden per år varierar därför kraftigt.

Av statistikuppgifterna framkommer en tydlig koncentration av ärenden till framför allt Stockholms län som sammantaget hanterar 36,9 procent av landets konkurser. Ärendemängden i övriga storstadsregioner är förhållandevis hög jämfört med övriga Sverige.

⁸ Se detaljerad statistik i Bilaga 1.

⁹ Siffran avrundad från 99,8 %.

Geografiskt område	Andel inkomna konkursärenden
Stockholms län	36,9 procent
Västra Götalands län	14,2 procent
Skåne län	13,7 procent
Övriga delar av Sverige	35,2 procent

5.2. Företagsrekonstruktion

5.2.1. Antal ansökningar per tingsrätt 2019–2023

Under åren 2019–2023 inkom i genomsnitt 262 ärenden om företagsrekonstruktion till tingsrätterna. I tabellen redovisas endast siffror för de tio tingsrätter som fått in flest ansökningar om företagsrekonstruktion. Övriga tingsrätter har ett mycket litet inflöde av ärenden.¹⁰

Rank	Tingsrätt	Genomsnitt, inkomna ärenden	Genomsnittlig andel av inkomna ärenden
1	Stockholms tingsrätt	79	30,2 %
2	Göteborgs tingsrätt	22	8,5 %
3	Solna tingsrätt	22	8,5 %
4	Södertörns tingsrätt	16	6,0 %
5	Attunda tingsrätt	12	4,5 %
6	Nacka tingsrätt	9	3,4 %
7	Malmö tingsrätt	8	3,1 %
8	Uppsala tingsrätt	7	2,5 %
9	Värmlands tingsrätt	6	1,9 %
10	Helsingborgs tingsrätt	5	1,8 %

¹⁰ För övrig statistik, se Bilaga 5.

5.2.2. Antal överklaganden per hovrätt 2022–2023¹¹

Rank	Hovrätt	Genomsnitt, inkomna ärenden	Genomsnittlig andel av inkomna ärenden
1	Svea hovrätt	21	75 %
2	Hovrätten för Västra Sverige	3,5	12,5 %
3	Göta hovrätt	2	7,1 %
4	Hovrätten över Skåne och Blekinge	1	3,6 %
5	Hovrätten för Övre Norrland	0,5	1,8 %
6	Hovrätten för Nedre Norrland	0	0 %
TOTALT		28	100 %

5.2.3. Analys och slutsatser

Det totala antalet ärenden om företagsrekonstruktion är mycket litet jämfört med domstolarnas totala mål- och ärendeflöde. Här är koncentrationen till Stockholmsregionen än mer tydlig.

Det framgår också att ärendena är ytterst sällsynta utanför storstadsregionerna. På många håll förekommer inga eller endast enstaka ärenden varje år.

Geografiskt område	Andel inkomna konkursärenden
Stockholms län	53,4 procent
Västra Götalands län	13,2 procent
Skåne län	6,9 procent
Övriga delar av Sverige ¹²	26,5 procent

¹¹ Se detaljerad statistik i Bilaga 5.

¹² Omfattar de delar av Sverige som inte ligger i Stockholms län, Västra Götalands län eller Skåne län.

6. Domstolsverkets förslag

6.1. Konkursforum

Förslag: Domstolsverket föreslår fem alternativ i fråga om vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva konkursfrågor. Alternativen har ingen inbördes rangordning.

Förslagen är följande:

Alternativ 1 a och 1 b

Att i huvudsak en tingsrätt i varje län ska vara behörig att pröva konkursfrågor, inklusive frågor om återvinning i konkurs, och att överklaganden prövas i ordinarie hovrätt.

De tingsrätter som föreslås få behörighet framgår i avsnitt 6.1.3. nedan.

Alternativ 2 a och 2 b

Att i huvudsak en tingsrätt i varje hovrättsområde ska vara behörig att pröva konkursfrågor, inklusive frågor om återvinning i konkurs, och att överklagande prövas i ordinarie hovrätt.

De tingsrätter som föreslås få behörighet framgår i avsnitt 6.1.4. nedan.

Alternativ 3

Att Umeå tingsrätt, Uppsala tingsrätt, Örebro tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Attunda tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Jönköpings tingsrätt och Malmö tingsrätt ska vara behöriga att pröva konkursfrågor, inklusive frågor om återvinning i konkurs, och att en hovrätt ska ha exklusiv behörighet att pröva överklaganden i frågor som rör konkursfrågor.

I fråga om anknytningskriterier föreslår Domstolsverket ingen ändring, vilket innebär att det fortsatt ska vara den ort där gäldenären svarar i tvistemål som ska vara avgörande för vilken domstol som är behörig att handlägga ärendet.

6.1.1. Tre alternativa förslag

I syfte att ge remissinstanserna ett brett beredningsunderlag har Domstolsverket tagit fram tre alternativa förslag till konkursforum. Två av förslagen presenteras dessutom i två varianter, en *a*- och en *b*-variant. Alternativen har ingen inbördes rangordning. Domstolsverket avser att efter analys av remissvaren ta ställning till om någon rangordning bör föreslås alternativt om något förslag inte ska läggas fram för regeringen.

6.1.2. Utgångspunkter för Domstolsverkets förslag

Tillräckligt stor ärendemängd?

Regeringen har i direktiven för uppdraget angett att en ledstjärna för Domstolsverket vid genomförandet av uppdraget bör vara att säkerställa att varje tingsrätt har en tillräckligt stor ärendemängd för att kunna upprätthålla kompetensen att handlägga ärendena och att det finns förutsättningar att handlägga ärendena med önskvärd effektivitet.

Det ställs, precis som vid all handläggning i domstol, höga krav på att domstolarna behandlar konkursfrågor på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att domstolsprövningen präglas av hög kvalitet. De frågor som hanteras under ett ärendes gång kan vara mer eller mindre komplexa. Mycket av hanteringen består av rutinmässiga handläggningsåtgärder men det kan även förekomma ärenden i vilka de rättsliga frågorna kräver ett gott kunnande inom insolvensrättens område. För vissa frågor finns dessutom ett skyndsamhetskrav på domstolen. En ansökan om konkurs ska handläggas med olika grad av skyndsamhet beroende på ärendets karaktär. Vid en egen ansökan om konkurs ska beslut fattas samma dag som ansökan kommer in. Det är mot denna bakgrund av stor vikt att konkurshanteringsorganisationen vid domstolarna är robust.

Domstolarna uppfyller de krav som ställs på hanteringen. Med det sagt kan på goda grunder påstås att en domare eller en beredningsorganisation som arbetar inom ett begränsat rättsområde med tiden får särskild kompetens och erfarenhet. Detta gäller såväl mera allmänna och förhållandevis enkla frågor, som t.ex. hur lagstiftningen inom ett område är uppbyggd och var rättskällorna finns, som mer invecklade juridiska frågor. Genom upparbetad erfarenhet torde handläggningen kunna bli mer effektiv.

Ett litet ärendeflöde innebär motsatsvis att de domstolsanställda exponeras för ärendetyperna i begränsad omfattning vilket innebär att den upparbetade erfarenheten blir begränsad.

Vid ett genomförande av de förslag som läggs fram i departementspromemorian *Konkursförfarandet* (Ds 2019:31) förväntas att domstolarna kommer att hantera konkursfrågor i mindre utsträckning än i dagsläget. För att den personal som ska arbeta med konkurser ska kunna bibehålla sin kompetens är det angeläget att de kan fortsätta arbeta med konkurshantering i inte obetydlig mån. Detta talar för en koncentration.

För att uppnå högre effektivitet i handläggning och beslutsfattande krävs som sagt erfarenhet och därmed ett visst ärendeflöde. Vad som i detta avseende utgör ett tillräckligt högt ärendeflöde kan svårligen bedömas generellt.

Av statistiken ovan framgår att inflödet av ärenden är mycket begränsat på de mindre domstolarna. Konkurshanteringen kan vara sårbar på så vis att endast en domare och en domstolshandläggare (oftast endast en del av sina respektive arbetstider) arbetar med konkurser. För att undvika sårbarhet i konkurshanteringen under längre ledigheter eller vid sjukfrånvaro bör, enligt Domstolsverket, konkursorganisationen sysselsätta i vart fall tre årsarbetskrafter domstolshandläggare, två årsarbetskrafter notaries och en halv årsarbetskraft ordinarie domare (gärna fördelat på mer än en domare).¹³ Detta kan i vart fall tjäna som en utgångspunkt även om vissa avsteg, främst på grund av hänsynen till geografisk spridning, kan bli nödvändiga.

¹³ Enligt statistik från tidsredovisningen (som måste betraktas som osäkra siffror) krävs totalt cirka 78 årsarbetskrafter domstolshandläggare för att handlägga konkurserna och företagsrekonstruktionerna i Sverige. När det gäller ordinarie domare är det tal om cirka 7 årsarbetskrafter (totalt i Sverige) och notaries cirka 24 årsarbetskrafter. Beräkningen av vad som kan antas motsvara en tillräcklig ärendemängd och därmed en robust beredningsorganisation motsvarar ett ärendeflöde om cirka 600 ärenden årligen.

Vidare bör nivån möjliggöra specialisering och kompetensutveckling bland dömande personal och kanslipersonal.

Domstolens storlek och organisation

Det faktum att färre domstolar ska ta över övriga domstolars inflöde av konkurser talar starkt för att de största domstolarna i ett visst område bör vara behöriga.

I regel är det också de största domstolarna som har det högsta ärendelinflödet. Även detta talar för att konkursforum bör förläggas till de största domstolarna.

Det är vidare lämpligt att de domstolar som får behörighet har erfarenhet av att hantera i vart fall ett visst inflöde av konkursärenden.

De domstolar som ges behörighet bör också ha en storlek och organisation som gör att de, i vart fall efter viss nyrekrytering, har kapacitet att hantera det nya ärendelinflödet. Mindre domstolar bör därför inte komma i fråga.

Koncentration ställt mot geografisk spridning

Regeringen har vidare angett att utgångspunkten bör vara att koncentration sker till de delar av landet som i dag har störst ärendetillströmning. Samtidigt har man framhållit att behovet av geografisk spridning och förutsättningar att kunna delta i sammanträden utan orimliga kostnader eller olägenheter ska beaktas.

I storstadsregionerna finns flera domstolar som till storlek och ärendelinflöde är större än några av de domstolar som föreslås få behörighet. När det gäller frågan om val av tingsrätter har Domstolsverkets ambition emellertid varit att få till stånd en bra geografisk spridning i landet. Spridningen syftar dels till att tillse att god kompetens i fråga om konkurser ska finnas i hela Sverige, inte bara i domstol utan också hos övriga aktörer som är inblandade i ett ärende, främst konkursförvaltnarna.

En långtgående koncentration innebär oundvikligen längre avstånd och ökade olägenheter och kostnader för inställelse för parter till domstolens sammanträden. Främst kan olägenheter uppstå i samband med konkursförhandlingar. Även om det ur domstolens perspektiv finns förutsättningar för att besluta om att parterna ska inställa sig via videolänk kan det för den som står inför ett konkursbeslut finnas en vilja och ett värde i att inställa sig på plats i domstolen. I vilken mån förtroendet för domstolarna påverkas av dessa olägenheter kan svårligen besvaras. Å andra sidan kan den ökade koncentrationen antas leda till en effektivitetshöjning i konkurshanteringen, vilket torde öka förtroendet för domstolarna.

Därutöver kan nämnas att det inte sällan är så att en konkursförhandling sätts ut med viss framförhållning vilket underlättar för gäldenären att ordna med lämplig inställelse till domstolen.

Förändringarna i konkurslagen har visserligen inneburit att färre antal sammanträden hålls i tingsrätt. I en konkurs kan dock personlig inställelse i vissa fall inte undvikas. Det gäller när edgångssammanträde i förekommande fall ska hållas med gäldenären eller annan. Gäldenären har vid behov rätt till skälig ersättning för sin inställelse vid edgångssammanträde (inför förvaltaren, rätten eller på annan plats) till följd av bestämmelserna i 6 kap. 2–5 a §§ konkurslagen. (Se även 6 kap. 14 §

konkurslagen.) Detta regelverk borde bidra till att dämpa de negativa effekterna av en ökad koncentration.

Även konkursförvaltaren och borgenärer kan behöva inställa sig i rättssalen, t.ex. vid sammanträde i ett bevakningsförfarande. Dessa tillfällen tillhör dock undantagssituationer och dessutom har användningen av modern teknik väsentligt ökat förutsättningarna att delta i sammanträden på distans. Det är vidare möjligt att inställa sig via videolänk från vilken annan domstol som helst. Därutöver kan noteras att de sammanträden som hålls inom ramen för konkursförfarandet inte brukar vara särskilt långa. Den genomsnittliga sammanträdestiden uppgår till cirka 20–25 minuter.¹⁴ Mot denna bakgrund anser Domstolsverket att ett ökat avstånd till domstolen inte utgör ett avgörande skäl vid valet av tingsrätter. Hänsyn har dock, i olika mån, ändå tagits till detta i de förslag som läggs fram.

Det kan härvid noteras att antalet möten i domstol, vid ett genomförande av förslagen departementspromemorian *Konkursförfarandet* (Ds 2019:31), kommer att bli än färre.¹⁵

God kompetensförsörjning nu och på sikt

Domstolsverket instämmer i att de utgångspunkter som angetts av regeringen är lämpliga som utgångspunkt för forumet. Därtill menar Domstolsverket att även domstolens möjlighet att rekrytera och tillse en god kompetensförsörjning över tid bör få stor betydelse vid valet av domstolar som ska ges behörighet. Även om rekryteringsläget kan förändras över tid tenderar det ändå att vara trögrörsligt. Dessutom är det Domstolsverkets uppfattning att förutsättningarna vid reformens genomförande bör vara bästa möjliga för att få en bra start i de verksamheter som behöver utökas. Organisationen bör således vara robust och stabil redan vid införandet. Domstolsverket bedömer det därför som fördelaktigt att handläggningen koncentreras till orter där det finns ett gott underlag för rekrytering av domare och domstolshandläggare. När det gäller rekrytering av rådmän finns av naturliga skäl ett större underlag för rekrytering på orter där hovrätterna är belägna, i universitetsstäder med juristutbildning och i storstadsregioner jämfört med orter där förekomsten av domarutbildad personal är lägre. När det gäller domstolshandläggare är rekryteringsunderlaget större i storstadsregionerna.

Konkurstillsynsenhetens organisation

Kronofogdemyndighetens tillsynsverksamhet finns idag över hela landet men med en högre koncentration av medarbetare i Stockholm (Sundbyberg), Göteborg, Malmö, Umeå och Jönköping. Frågan om var i landet tillsynen över en viss konkurs utövas är en intern fråga för Kronofogdemyndigheten och kan förändras över tid. Mot bakgrund härav anser Domstolsverket att det inte har någon avgörande betydelse var konkurstillsynen idag har sin verksamhet.

6.1.3. Alternativ 1: *En tingsrätt i varje län*

I departementspromemorian 2019:31 skriver regeringen att antalet tingsrätter som ska handlägga konkurser bör begränsas till en tingsrätt i varje län. Domstolsverket lägger därför fram ett sådant förslag.

¹⁴ Se Bilaga 10

¹⁵ Se mer om förslagen i avsnitt 2.1.

Vid valet av domstolar föreslår Domstolsverket att en utgångspunkt kan vara att ge behörighet till de domstolar som idag är behöriga att enligt 17 kap. 1 § utsökningsförordningen (1981:981) handlägga överklagade utsökningsärenden, fortsättningsvis benämnt *utsökningsforum*.

I Domstolsverkets och Kronofogdemyndighetens gemensamma slutrapport *En mer rationell konkurshantering* från 2013 berördes frågan om koncentration av domstolar som ska vara behöriga att handlägga konkursärenden. Att ge behörighet till en domstol per län med utgångspunkt i utsökningsforum lyftes redan då fram som ett möjligt alternativ vid en eventuell koncentration. I rapporten framhölls att en sådan modell i många avseenden framstår som logisk. Ett annat alternativ som nämnades var att förlägga konkursforum till de platser där tillsynsmyndigheten hade sin verksamhet, vilket vid tidpunkten för rapporten var på sju orter i Sverige. I rapporten tog Domstolsverket (och Kronofogdemyndigheten) inte ställning till frågan om koncentration. Bedömningen gjordes att frågan behövde utredas i särskild ordning och inte inom ramen för det projekt inom vilket frågan lyftes.¹⁶

Förslaget är inte helt i överensstämmelse med utsökningsforum då Domstolsverket bedömer att vissa avsteg bör göras. Detta främst med hänsyn till utfallet i fråga om ärendemängd i förhållande till vissa domstolars storlek och kapacitet att hantera ärendeinflödet. I *variant a* föreslås att avsteg görs för Skåne län och Västra Götalands län. I *variant b* föreslås dessutom att avsteg görs för Stockholms län.

Enligt *variant a* föreslås att totalt 21 domstolar får behörighet. Det innebär att 27 tingsrätter inte längre ska vara behöriga att handlägga konkursfrågor (se Bilaga 2).

Enligt *variant b* föreslås att totalt 23 domstolar får behörighet. Det innebär att 25 tingsrätter inte längre ska vara behöriga att handlägga konkursfrågor (se Bilaga 2).

Skåne län

Bedömningen görs att Malmö tingsrätt bör ges ensam behörighet i Skåne län och att Kristianstads tingsrätt, som är utsökningsforum, inte ska ges behörighet. Det främsta skälet för denna bedömning är att ärendeinflödet i Kristianstad hade blivit för stort i förhållande till tingsrättens storlek och möjligheter att möta den ökade ärendemängden. Malmö tingsrätt, som också är utsökningsforum, bedöms ha goda möjligheter att möta ett ökat ärendeinflöde.

Västra Götalands län

Göteborgs tingsrätt bör ges ensam behörighet i Västra Götalands län samtidigt som Skaraborgs tingsrätt och Vänersborgs tingsrätt, som är utsökningsforum, inte bör ges behörighet. Skälet är samma som anges ovan i fråga om Skåne län. Göteborgs tingsrätt, som också är utsökningsforum, bedöms kunna hantera den ökning av ärenden som förslaget skulle medföra.

Stockholms län

I Stockholms län är situationen den omvända. Ärendemängden i länet är förhållandevis stor och endast Nacka tingsrätt är utsökningsforum. För det

¹⁶ Domstolsverkets och Kronofogdemyndighetens slutrapport: *En mer rationell konkurshantering*, 2013-10-21, s. 38–41.

fall Nacka tingsrätt ensamt skulle få behörighet i Stockholms län skulle det ökade ärendeinflödet bli ytterst kännbart. Nacka tingsrätt handlägger idag 1,7 procent av alla konkursärenden i Sverige. Enligt *variant a* skulle tingsrätten hantera en ärendemängd motsvarande 36,9 procent av alla konkursärenden.

Ett alternativ är att ärendeinflödet fördelas på tre tingsrätter enligt *variant b*. De tingsrätter som bör komma i fråga är Stockholms tingsrätt, Södertörns tingsrätt och Attunda tingsrätt.

Stockholms tingsrätt, som inte är utsökningsforum, har det största inflödet av konkursärenden i hela Sverige (17,4 procent). Det framstår mot bakgrund härav som naturligt att förlägga konkursforum till Stockholms tingsrätt.

Utöver Stockholms tingsrätt bör behörighet ges till de domstolar som, efter Stockholms tingsrätt, har det högsta inflödet av ärenden i länet, nämligen Södertörns tingsrätt (6,8 procent) och Attunda tingsrätt (4,7 procent).

När det gäller domsagorna i länet föreslår Domstolsverket att Stockholms tingsrätt ska handlägga frågor inom den egna domsagan. Södertörns tingsrätts domsaga ska omfatta, utöver den egna domsagan, även Nacka tingsrätts och Södertälje tingsrätts domsagor. Attunda tingsrätts domsaga ska omfatta, utöver den egna domsagan, även Norrtälje tingsrätts och Solna tingsrätts domsagor.

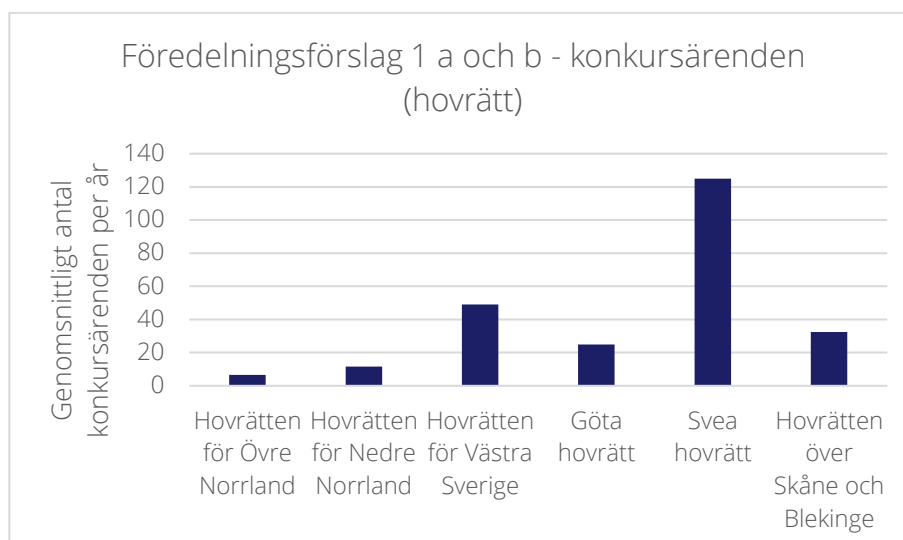
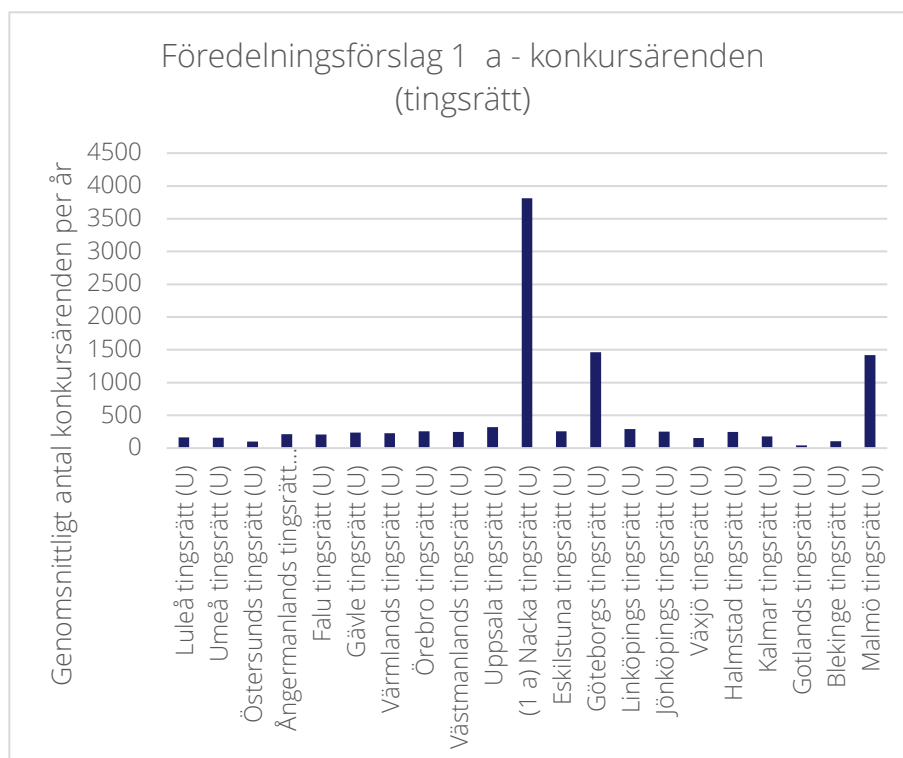
Geografisk indelning – *variant a*

Det förslag som verket lämnar kräver en reglering av de geografiska områden som ska ingå i domstolarnas domkretsar. Domkretsarna skulle i sådana fall se ut på följande sätt.

Tingsrätt	Län som ingår i domkretsen
Nacka tingsrätt	Stockholms län
Uppsala tingsrätt	Uppsala län
Eskilstuna tingsrätt	Södermanlands län
Linköpings tingsrätt	Östergötlands län
Jönköpings tingsrätt	Jönköpings län
Växjö tingsrätt	Kronobergs län
Kalmar tingsrätt	Kalmar län
Gotlands tingsrätt	Gotlands län
Blekinge tingsrätt	Blekinge län
Malmö tingsrätt	Skåne län
Halmstads tingsrätt	Hallands län
Göteborgs tingsrätt	Västra Götalands län
Värmlands tingsrätt	Värmlands län

Bilaga G

Örebro tingsrätt	Örebro län
Västmanlands tingsrätt	Västmanlands län
Falu tingsrätt	Dalarnas län
Gävle tingsrätt	Gävleborgs län
Ångermanlands tingsrätt	Västernorrlands län
Östersunds tingsrätt	Jämtlands län
Umeå tingsrätt	Västerbottens län
Luleå tingsrätt	Norrbottens län

Förväntat ärendeflöde – *variant a*

Bilaga G

I Bilaga 2 redovisas hur förslaget faller ut i antal och andel ärenden per domstol.

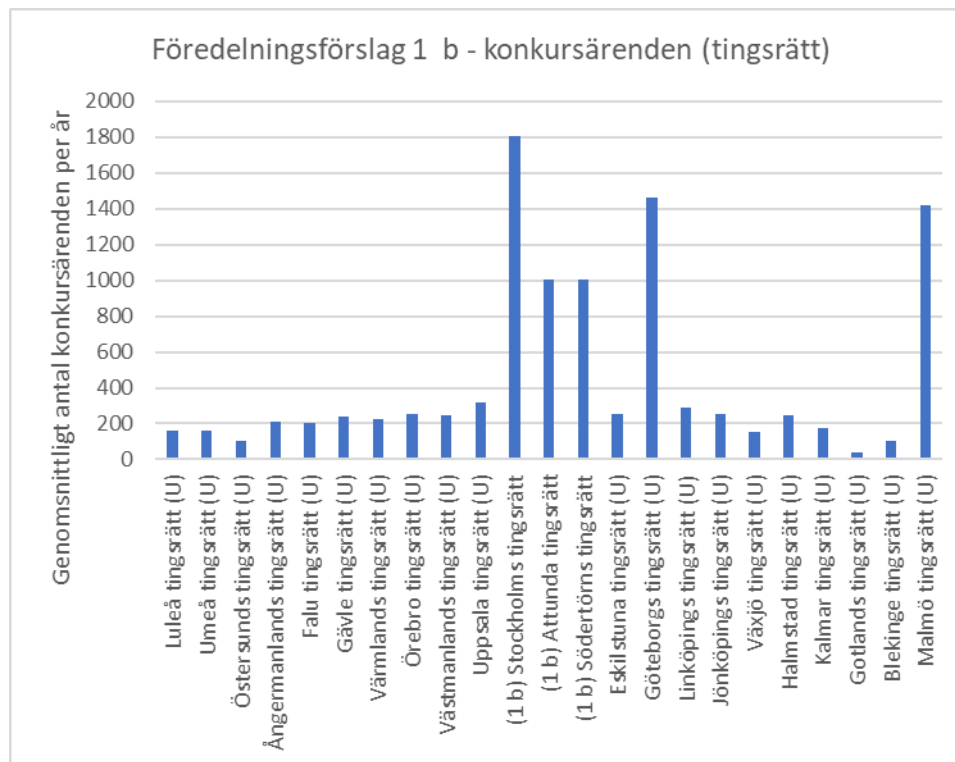
Geografisk indelning – variant b

Av tabellen framgår vilka domkretsar som föreslås.

Tingsrätt	Län respektive domsagor som ingår i domkretsen
Stockholms tingsrätt	Stockholms tingsrätts domsaga
Attunda tingsrätt	Attunda tingsrätts domsaga Norrtälje tingsrätts domsaga Solna tingsrätts domsaga
Södertörns tingsrätt	Södertörns tingsrätts domsaga Södertälje tingsrätts domsaga Nacka tingsrätts domsaga
Uppsala tingsrätt	Uppsala län
Eskilstuna tingsrätt	Södermanlands län
Linköpings tingsrätt	Östergötlands län
Jönköpings tingsrätt	Jönköpings län
Växjö tingsrätt	Kronobergs län
Kalmar tingsrätt	Kalmar län
Gotlands tingsrätt	Gotlands län
Blekinge tingsrätt	Blekinge län
Malmö tingsrätt	Skåne län
Halmstads tingsrätt	Hallands län
Göteborgs tingsrätt	Västra Götalands län
Värmlands tingsrätt	Värmlands län
Örebro tingsrätt	Örebro län
Västmanlands tingsrätt	Västmanlands län
Falu tingsrätt	Dalarnas län
Gävle tingsrätt	Gävleborgs län
Ångermanlands tingsrätt	Västernorrlands län
Östersunds tingsrätt	Jämtlands län

Umeå tingsrätt	Västerbottens län
Luleå tingsrätt	Norrbottens län

Förväntat ärendeinflöde – variant b

För utfallet i hovrätterna, se ovan.

I Bilaga 2 redovisas hur förslaget faller ut i antal och andel ärenden per domstol.

Fördelar

Det som talar för detta förslag är främst att en mycket god geografisk spridning kan uppnås, vilket bl.a. skulle medföra mindre olägenheter och kortare restider för inblandade aktörer i samband med sammanträden i domstol.

Dessutom skulle, i de flesta fall, samma domstolar vara behöriga att handlägga både konkurser och utsökningsärenden, vilket framstår som logiskt eftersom ärendetyperna är besläktade.

Förslaget enligt *variant a* innebär att konkursärendena skulle föras in i den befintliga domstolsstrukturen, vilket skulle underrätta något för enskilda som ansöker om konkurs.

Då förslaget inte skulle medföra en lika stor förändring av domstolarnas organisation jämfört med de två andra alternativ som läggs fram skulle kostnaderna för omställningen kunna hållas på en något lägre nivå.

Vidare innebär förslaget ingen ändring av hovrätternas inflöde då överklagande ska ske till den hovrätt som är överklagandeinstans till respektive tingsrätt.

Slutligen skulle denna ordning möjligen kunna underlätta vid samverkan med främst Kronofogdemyndigheten.

Nackdelar

Det som talar mot detta förslag är att ärendemängden per domstol, vid en denna fördelning, i många fall riskerar att bli alltför knapphändig för att uppnå de mål som uppdraget syftar till att nå, dvs. en effektiv och robust konkurshantering i hela landet. Detta gäller både för underrätter och överrätter och framstår som särskilt tydligt i de norra delarna av landet.

När det gäller *variant a*, som innebär en mycket hög koncentration av ärenden till Nacka tingsrätt, finns risken att ärendemängden blir alltför hög för domstolen att hantera. För det fall detta alternativ förespråkas av remissinstanserna måste Domstolsverket noga utreda om Nacka tingsrätt har kapacitet att, i vart fall vid tiden för reformens genomförande, hantera den extremt stora ökningen av ärenden.¹⁷

Omfördelningen av ärenden från domstolar som idag handlägger en stor mängd konkursärenden, exempelvis Stockholms tingsrätt, kan också innebära att stor erfarenhet och kompetens går förlorad.

6.1.4. Alternativ 2: *En tingsrätt i varje hovrättsområde*

I syfte att åstadkomma geografisk spridning över hela Sverige men samtidigt i hög grad koncentrera handläggningen av konkursfrågor till ett mindre antal tingsrätter föreslås att i huvudsak en tingsrätt i varje hovrättsområde ska ges behörighet att handlägga konkursfrågor. Vid valet tingsrätter har stor vikt lagts vid tingsrättens storlek i förhållande till andra tingsrätter inom hovrättsområdet, dagens ärendeinflöde och möjligheten att rekrytera ny personal. Att hovrätten är belägen i staden har också haft betydelse.

Enligt *variant a* ska Umeå tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Jönköpings tingsrätt och Malmö tingsrätt ges behörighet.

Då ärendeinflödet i Stockholms tingsrätt enligt denna fördelning skulle uppgå till nästan 50 procent presenteras även ett alternativ, *variant b*, där ärendemängden i Svea hovrätts domsaga fördelas på tre tingsrätter. På så sätt kan viss diversifiering uppnås.

Det är Domstolsverkets uppfattning att samtliga tre tingsrätter bör finnas i Stockholmsregionen. De främsta skälen är att det är där ärendeinflödet är som störst och rekryteringsunderlaget är gott. Utöver Stockholms tingsrätt föreslås därför Attunda tingsrätt och Södertörns tingsrätt få behörighet. Dessa domstolar har redan ett förhållandevis högt ärendeinflöde (4,7 respektive 6,9 procent).

Stockholms tingsrätt bör, med hänsyn till domstolens storlek, ha det högsta ärendeinflödet. Ärendena bör sedan fördelas någotsånär jämnt mellan övriga två domstolar.

¹⁷ När det gäller *variant b* bedömer Domstolsverket preliminärt att Södertörns tingsrätt och Attunda tingsrätt kommer att kunna hantera den ökade mängden konkursärenden. Attunda skulle enligt förslaget gå från 4,7 procent till 11,4 procent av den totala ärendemängden och Södertörns tingsrätt skulle se en ökning från 6,8 procent till 8,0 procent. Även Stockholms tingsrätt bedöms ha förutsättningar att hantera ett ökat ärendeinflöde.

Det är vidare Domstolsverkets uppfattning att en geografisk uppdelning innebärande att en tingsrätt hanterar ärenden som kommer från domsagans norra del och en tingsrätt hanterar ärenden som kommer från domsagans södra del är lämplig. Den norra domkretsen bör därför omfatta, utöver Attunda tingsrätts domsaga, Uppsala län, Västmanlands län, Dalarnas län och Norrtälje tingsrätts domsaga. Den södra domkretsen bör omfatta, utöver Södertörns tingsrätts domsaga, Nacka tingsrätts och Södertälje tingsrätts domsagor samt Södermanlands län. Ärendeinflödet på respektive domstol skulle vid denna fördelning uppgå till cirka 12–13 procent. Stockholms tingsrätt bör handlägga ärenden från den egna domsagan, från Gotlands län och Solna tingsrätts domsaga. För Stockholms tingsrätts del landar ärendemängden då på cirka 22 procent.

Det kan härvid nämnas att en större geografisk spridning skulle kunna uppnås om konkursforum förläggs i en annan tingsrätt i Svea hovrätts hovrättsområde. Mot detta talar risken att ökningen i ärendeinflöde blir alltför stor.¹⁸ Domstolsverket presenterar därför inte något sådant förslag.

Överklagande

Vidare föreslås att överklagande ska ske till den hovrätt som är överklagandeinstans till respektive tingsrätt. Förslaget innebär därmed ingen ändring av hovrätternas ärendeinflöde.

Geografisk indelning

Det förslag som Domstolsverket lämnar kräver en reglering av de geografiska områden som ska ingå i domstolarnas domkretsar. Domkretsarna skulle i sådana fall se ut på följande sätt.

Variant a

Tingsrätt	Län respektive domsagor som ingår i domkretsen
Umeå tingsrätt	Västerbottens län Norrbottens län
Sundsvalls tingsrätt	Västernorrlands län Jämtlands län Gävleborgs län
Stockholms tingsrätt	Stockholms län Uppsala län Södermanlands län Gotlands län Västmanlands län Dalarnas län

¹⁸ Exempelvis kan nämnas att ärendeinflödet i Uppsala tingsrätt är 3,1 procent, Västmanlands tingsrätt 2,4 procent, Eskilstuna, 1,3 procent och Nyköping 1,2 procent.

Bilaga G

Jönköpings tingsrätt	Jönköpings län Kalmar län Kronobergs län Östergötlands län Örebro län Skaraborgs tingsrätts domsaga
Göteborgs tingsrätt	Västra Götalands län, utom Skaraborgs tingsrätts domsaga Hallands län Värmlands län
Malmö tingsrätt	Skåne län Blekinge län

Variant b

Tingsrätt	Län respektive domsagor som ingår i domkretsen
Umeå tingsrätt	Västerbottens län Norrbottens län
Sundsvalls tingsrätt	Västernorrlands län Jämtlands län Gävleborgs län
Attunda tingsrätt	Attunda tingsrätts domsaga Uppsala län Västmanlands län Dalarnas län Norrtälje tingsrätts domsaga
Stockholms tingsrätt	Stockholms tingsrätts domsaga Solna tingsrätts domsaga Gotlands län
Södertörns tingsrätt	Södertörns tingsrätts domsaga Södermanlands län Nacka tingsrätts domsaga Södertälje tingsrätts domsaga
Jönköpings tingsrätt	Jönköpings län Kalmar län

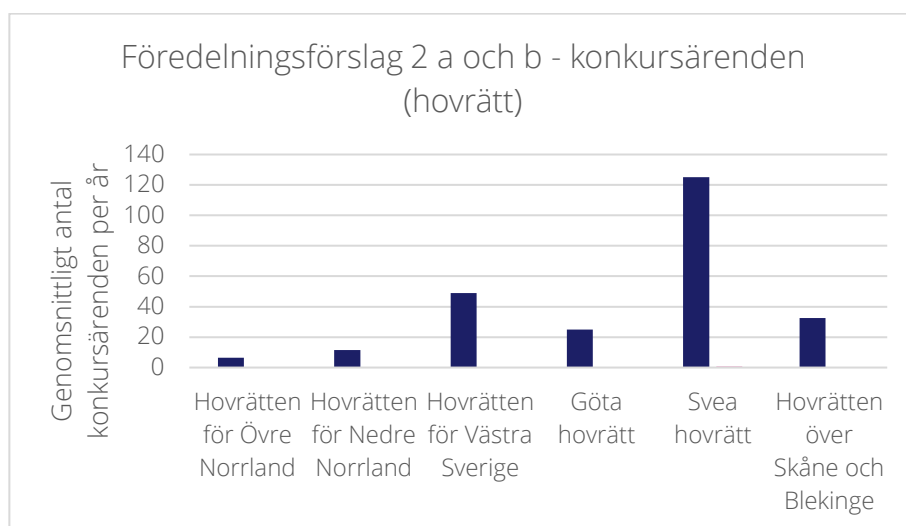
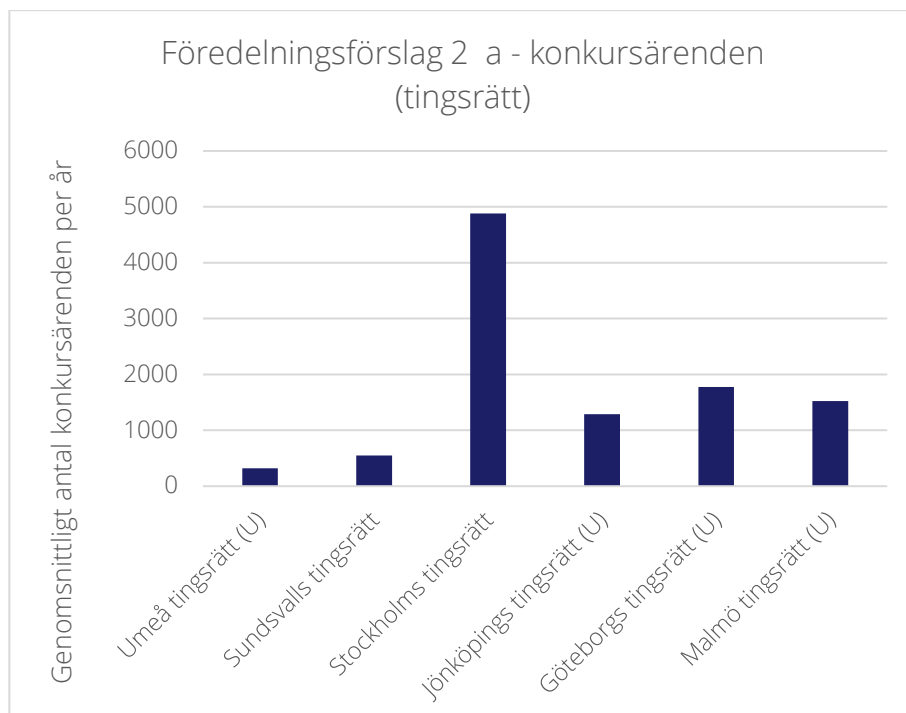
Bilaga G

	Kronobergs län Östergötlands län Örebro län Skaraborgs tingsrätts domsaga
Göteborgs tingsrätt	Västra Götalands län, utom Skaraborgs tingsrätts domsaga Hallands län Värmlands län
Malmö tingsrätt	Skåne län Blekinge län

Förväntat ärendeflöde – variant a

Tabellen visar ett förväntat ungefärligt ärendeflöde i underrätt och överrätt enligt *variant a*. Se även Bilaga 3.

Tingsrätt	Genomsnittligt antal ärenden per år, tingsrätt	Hovrätt	Genomsnittligt antal ärenden per år, hovrätt
Umeå tingsrätt	322 ärenden (3,1 %)	Hovrätten för Övre Norrland	6,5 ärenden (2,6 %)
Sundsvalls tingsrätt	552 ärenden (5,3 %)	Hovrätten för Nedre Norrland	11,5 ärenden (4,6 %)
Stockholms tingsrätt	4 881 ärenden (47,2 %)	Svea hovrätt	125 ärenden (50 %)
Jönköpings tingsrätt	1 289 ärenden (12,5 %)	Göta hovrätt	25 ärenden (10 %)
Göteborgs tingsrätt	1 776 ärenden (17,2 %)	Hovrätten för Västra Sverige	49 ärenden (19,6 %)
Malmö tingsrätt	1 526 ärenden (14,7 %)	Hovrätten över Skåne och Blekinge	32,5 ärenden (13 %)
TOTALT	10 346 ärenden		249,5 ärenden

I Bilaga 3 redovisas hur förslaget faller ut i antal ärenden per domstol.

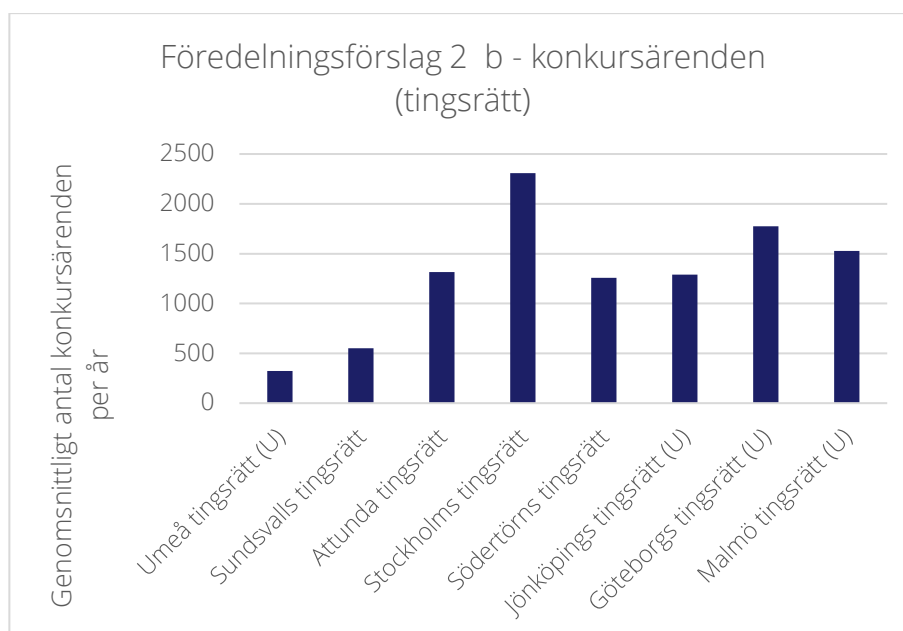
Förväntat ärendeflöde - *variant b*

Tabellen visar ett förväntat ungefärligt ärendeflöde i underrätt och överrätt enligt *variant b*. Se även Bilaga 3.

Tingsrätt	Genomsnittligt antal ärenden per år, tingsrätt	Hovrätt	Genomsnittligt antal ärenden per år, hovrätt
Umeå tingsrätt	322 ärenden (3,1 %)	Hovrätten för Övre Norrland	6,5 ärenden (2,6 %)
Sundsvalls tingsrätt	552 ärenden (5,3 %)	Hovrätten för Nedre Norrland	11,5 ärenden (4,6 %)

Bilaga G

Attunda tingsrätt	1 315 ärenden (12,7 %)	Svea hovrätt	Se nedan.
Stockholms tingsrätt	2 307 ärenden (22,3 %)	Svea hovrätt	125 ärenden (50 %)
Södertörns tingsrätt	1 258 ärenden (12,2 %)	Svea hovrätt	Se ovan.
Jönköpings tingsrätt	1 289 ärenden (12,5 %)	Göta hovrätt	25 ärenden (10 %)
Göteborgs tingsrätt	1 776 ärenden (17,2 %)	Hovrätten för Västra Sverige	49 ärenden (19,6 %)
Malmö tingsrätt	1 526 ärenden (14,7 %)	Hovrätten över Skåne och Blekinge	32,5 ärenden (13 %)
TOTALT	10 346 ärenden		249,5 ärenden

För utfallet i hovrätterna, se ovan.

I Bilaga 3 redovisas hur förslaget faller ut i antal ärenden per domstol.

Fördelar

Genom förslaget uppnås en god geografisk spridning av domstolar som handlägger konkursfrågor.

Förslaget följer även hovrätternas domkretsar och innebär därför att behörigheten delas upp enligt en vedertagen fördelning. Detta kan underlätta för enskilda vid ansökan om konkurs.

Nackdelar

Förslaget innebär en mycket långtgående koncentration. I vissa fall medför förslaget att ärendemängden ökar kraftigt i förhållande till dagens inflöde. Detta blir särskilt tydligt i Stockholmsområdet där Stockholms tingsrätt, med det förslag som presenteras som *variant a*, skulle få ett ärendeinflöde som motsvarar närmare 50 procent av samtliga konkursärenden. I kontrast till detta står ärendeinflödet i Umeå tingsrätt och Sundsvalls tingsrätt som tillsammans skulle handlägga endast 8,4 procent av Sveriges konkursärenden. Förslaget medför således att ärendemängden varierar kraftigt mellan de domstolar som föreslås få behörighet.

När det gäller ärendeinflödet i hovrätterna noteras att Svea hovrätt har det klart största inflödet av överklaganden. Övriga hovrätter hanterar endast ett mindre antal ärenden varje år. Därtill kommer att specialisering mot konkursrätt, till skillnad från vad som är gängse ordning i tingsrätt, inte är vanligt förekommande i hovrätterna, varken på domarsidan eller bland handläggarna. De enskilda ledamöterna exponeras därför i mycket liten utsträckning för konkursfrågor, vilket kan påverka effektiviteten i hanteringen.

För de parter som bor eller verkar långt ifrån de orter som föreslås innebär förslaget ökade olägenheter och kostnader i samband med inställelse i domstol. Se även avsnitt 6.1.2. ovan.

6.1.5. Alternativ 3: *Nio tingsrätter*

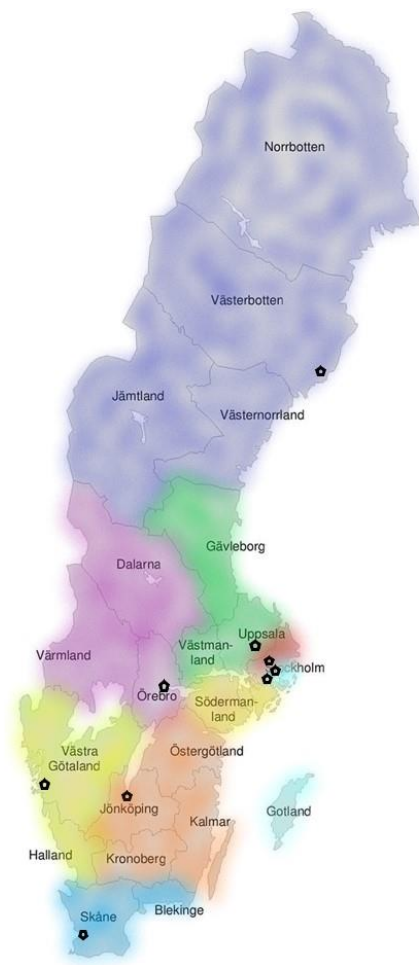
Domstolsverket har tagit fram ett tredje alternativ som innebär att nio tingsrätter ska ges behörighet. De domstolar som föreslås är Malmö tingsrätt, Jönköpings tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Attunda tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Umeå tingsrätt, Uppsala tingsrätt och Örebro tingsrätt. Förslaget innebär också att överklaganden ska prövas endast av en hovrätt.

Med förslaget förläggs konkursforum till de delar av landet där inflödet av ärenden är störst. Förslaget innebär en långtgående koncentration samtidigt som viss hänsyn tas till den geografiska spridningen. En utgångspunkt är vidare att fördelningen av ärenden ska bli någotsånär jämn mellan de tingsrätter som föreslås.

Stockholmsregionen

Av inhämtad statistik framgår att en mycket stor mängd konkursärenden förekommer i Stockholmsregionen och av de ärenden som handläggs i regionen syns en tydlig koncentration till Stockholms tingsrätt. Även Södertörns tingsrätt och Attunda tingsrätt har ett högt inflöde av konkursansökningar. Det framstår därför som lämpligt att inte bara Stockholms tingsrätt ges behörighet att pröva konkursärenden utan att även Attunda tingsrätt och Södertörns tingsrätt bör få behörighet.

När det gäller domsagorna föreslår Domstolsverket att Stockholms tingsrätt ska handlägga frågor inom den egna domsagan. Därutöver bör Gotlands tingsrätts domsaga tillföras Stockholms tingsrätts domkrets. Södertörns tingsrätts domsaga ska omfatta, utöver den egna domsagan, även Södertälje tingsrätts domsaga och Södermanlands län. Attunda tingsrätts domsaga ska omfatta, utöver den egna domsagan, även Nacka tingsrätts, Norrtälje tingsrätts och Solna tingsrätts domsagor.

Norra Sverige

Ärendemängden i norra Sverige är lägre än i de södra delarna och med de utgångspunkter som lagts till grund för förslaget i alternativ 3 bör endast en tingsrätt få behörighet i norr. För många parter kommer avståndet till den domstol som föreslås få behörighet under alla förhållanden att bli avsevärt.

Domstolsverket har i valet mellan Umeå tingsrätt och Sundsvalls tingsrätt föreslagit att Umeå tingsrätt ska ges behörighet, trots att Sundsvalls tingsrätt är en större domstol och har ett högre ärendeflöde än Umeå tingsrätt. Vidare kan hävdas att Sundsvalls tingsrätt är det logiska valet med hänsyn till att det på orten finns både andra statliga myndigheter och ett större näringsliv.

Figur 1: Förslaget illustrerat på en karta.

Anledningen till varför Umeå tingsrätt trots detta föreslås få behörighet är dels att Umeå ligger mer centrerat inom det område som föreslås utgöra domsagan, dels att Domstolsverket bedömer att Umeå tingsrätt just nu och under de närmast kommande åren har bättre förutsättningar än Sundsvalls tingsrätt att rekrytera personal till verksamheten.

Örebro tingsrätt och Uppsala tingsrätt

Både Örebro tingsrätt och Uppsala tingsrätt ligger i utkanten av de föreslagna domkretsarna vilket kan framstå som ologiskt. Valet av dessa domstolar motiveras främst av att de är de domstolar som är störst och har det högsta ärendeflödet inom de föreslagna domkretsarna och att det finns ett gott underlag för rekrytering. På båda orterna finns exempelvis universitet med juristutbildning.

Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt och Jönköpings tingsrätt

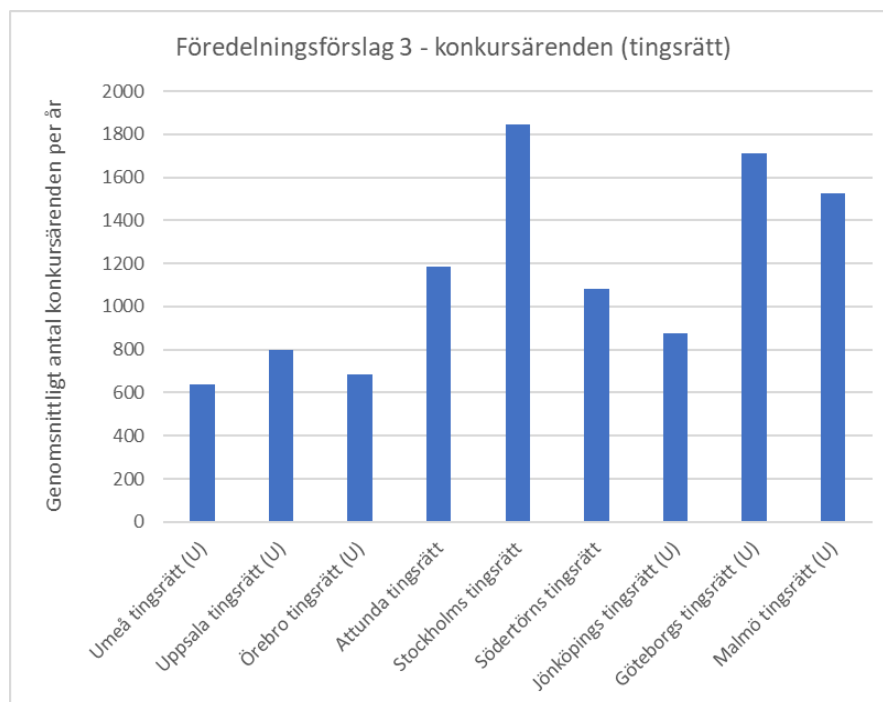
Att tingsrätterna i Göteborg, Malmö och Jönköping föreslås är naturligt eftersom det är de största domstolarna inom de föreslagna domkretsarna, de har högst ärendeflöde, det finns ett gott underlag för rekrytering och överrätter finns på orterna. Då avstånden inom dessa domkretsar blir relativt korta behöver närmare hänsyn till geografisk närhet inte tas.

Geografisk indelning

Det förslag som Domstolsverket lämnar kräver en reglering av de geografiska områden som ska ingå i domstolarnas domkretsar. Domkretsarna skulle i sådana fall se ut på följande sätt.

Tingsrätt	Län respektive domsagor som ingår i domkretsen
Umeå tingsrätt	Norrbottens län Västerbottens län Jämtlands län Västernorrlands län
Uppsala tingsrätt	Uppsala län Gävleborgs län Västmanlands län
Örebro tingsrätt	Örebro län Dalarnas län Värmlands län
Stockholms tingsrätt	Stockholms tingsrätts domsaga Gotlands län
Attunda tingsrätt	Attunda tingsrätts domsaga Nacka tingsrätts domsaga Norrtälje tingsrätts domsaga Solna tingsrätts domsaga
Södertörns tingsrätt	Södertörns tingsrätts domsaga Södertälje tingsrätts domsaga Södermanlands län
Jönköpings tingsrätt	Jönköpings län Östergötlands län Kalmar län Kronobergs län
Göteborgs tingsrätt	Västra Götalands län Hallands län
Malmö tingsrätt	Skåne län Blekinge län

I Bilaga 4 till förslaget redovisas hur förslaget faller ut i antal ärenden per domstol.

Fördelar

Domstolsverket bedömer att förslaget skulle innebära att ärendeinflödet i samtliga föreslagna tingsrätter skulle bli tillräckligt stort för att uppnå en robust organisation samt god effektivitet i handläggning och beslutsfattande.

Majoriteten av domstolarna har vidare erfarenhet av att hantera ett större inflöde av konkursärenden. Undantaget är Umeå tingsrätt. Domstolsverket utgår dock från att även Umeå tingsrätt, i vart fall efter viss nyrekrytering, kommer att ha kapacitet att hantera den nya nivån på ärendeinflödet.¹⁹

Domstolsverket bedömer det också som fördelaktigt, att handläggningen koncentreras till orter där det finns ett gott underlag för rekrytering av domare och domstolshandläggare. De domstolar som föreslås bedöms ha goda möjligheter att både i närtid och på sikt kunna rekrytera både dömande personal och kanslipersonal. Domstolarna ges därmed bra förutsättningar att utveckla sin verksamhet och vidmakthålla en hög kompetens.

Förslaget innebär att överklagade konkursfrågor endast ska prövas av en hovrätt. Som framgått ovan är ärendeinflödet i hovrätterna begränsat, vilket kan påverka möjligheten för enskilda domare och handläggare att skaffa sig stor erfarenhet av konkursfrågor. Detta kan påverka effektiviteten i hanteringen. En koncentration till en hovrätt skulle möjliggöra för den hovrätt som kommer i fråga att vidareutveckla sin organisation och skapa förutsättningar för specialisering även i överrätt.

Nackdelar

Förslaget innebär en långtgående koncentration vilket kan innebära längre avstånd, besvär och ökade kostnader för parter som ska inställa sig till

¹⁹ För skälen till att Umeå tingsrätt föreslås, se ovan.

domstolens sammanträden. Närmare om vad detta innebär för parterna går att läsa i avsnitt 6.1.2. ovan.

De domkretsar som föreslås motsvarar inte en uppdelning av landet som förekommer i något annat sammanhang. I vart fall innan den nya ordningen etablerat sig kan det därför bli svårt för enskilda att veta till vilken tingsrätt en konkursansökan ska ges in. Erfarenheterna från förvaltningsrättsreformen 2010 talar dock för att detta är ett övergående problem som kan mötas med information och utbildning av de aktörer som är involverade i konkurshanteringen. Tydlig information på domstol.se underlättar för allmänheten att hitta till rätt domstol. Att informera om rätt forum för en konkursansökan ligger dessutom inom ramen för domstolarnas serviceskyldighet i förhållande till allmänheten. Vidare finns goda möjligheter för domstolarna att överlämna en ansökan som inkommit till en icke behörig domstol till den domstol som är behörig (se 2 kap. 1 och 2 a §§ konkurslagen).

6.1.6. Anknytningskriterier

Domstolsverket föreslår ingen ändring av vilka anknytningskriterier som ska vara avgörande för vilken domstol som är behörig.

6.2. Behörigheten att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion

Förslag: Domstolsverket föreslår fyra alternativ i fråga om vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva ärenden om företagsrekonstruktion. Alternativen har ingen inbördes rangordning.

Förslagen är följande:

Alternativ 1

Att valet av vilka domstolar som ska vara behöriga att handlägga konkursfrågor avgör vilka domstolar som ska vara behöriga att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion.

Alternativ 2

Att Stockholms tingsrätt ska ha exklusiv behörighet att pröva ärenden om företagsrekonstruktion och att en hovrätt ska ha exklusiv behörighet att pröva överklaganden i frågor som rör företagsrekonstruktioner.

Alternativ 3

Att Umeå tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt ska vara behöriga att pröva ärenden om företagsrekonstruktion och att en hovrätt ska ha exklusiv behörighet att pröva överklaganden i frågor som rör företagsrekonstruktioner.

Alternativ 4

Att en tingsrätt per hovrättsområde ska vara behörig att pröva ärenden om företagsrekonstruktion och att överklaganden ska prövas i ordinarie hovrätt.

I fråga om anknytningskriterier är det Domstolsverkets uppfattning att det fortsatt ska vara den ort där gäldenären svarar i tvistemål som ska vara avgörande för vilken domstol som är behörig att handlägga ärendet.

Domstolsverket ska inom ramen för uppdraget överväga om behörigheten att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion ska ges till samma antal tingsrätter som ges behörighet att handlägga konkurser eller om behörigheten bör koncentreras ytterligare.

Domstolsverkets ambition är att, i likhet med vad som anförts ovan angående alternativa konkursforum, ge remissinstanserna ett brett beredningsunderlag. Därför har Domstolsverket tagit fram fyra alternativa förslag. Alternativen har ingen inbördes rangordning. Domstolsverket avser att efter analys av remissvaren ta ställning till om någon rangordning bör föreslås alternativt om något förslag inte ska läggas fram för regeringen.

6.2.1. Alternativ 1: *Valet av konkursdomstolar avgör*

Det kan finnas fördelar med att de två insolvensrättsliga förfarandena handläggs vid samma domstolar. Detta då det finns både rättsliga och handläggningsmässiga beröringspunkter mellan ärendetyperna vilket kan vara till fördel för handläggningen. Vidare är det samma myndighetsenhet som utövar tillsyn över förfarandena. Den krets som agerar som rekonstruktörer respektive konkursförvaltare är vidare i viss utsträckning densamma. Ett gemensamt forum för konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion kan även underlätta för aktörer och enskilda att hitta till rätt domstol. Domstolsverket föreslår därför att forumet för ärenden om företagsrekonstruktion följer forumet för konkursfrågor.

Då ärendemängden är väsentligt mindre än vad som är fallet med konkurserna så finns emellertid en risk att ärendemängden, i framför allt mindre domstolar, blir mycket liten och att effektivitet svårigen kan uppnås i handläggningen. Det bör härvid noteras att en ansökan om företagsrekonstruktion, i likhet med en ansökan om konkurs, ska handläggas med viss skyndsamhet. Av 7 § lagen om företagsrekonstruktion framgår att en ansökan av en gäldenär ska prövas *genast*.

För närmare statistik om utfallet i hovrätt, se Bilaga 6.

6.2.2. Alternativ 2: *Stockholms tingsrätt får exklusiv behörighet*

Av den inhämtade statistiken framgår att antalet ärenden om företagsrekonstruktion under åren 2019–2023 var litet och att ärendena främst handlades i tingsrätter i storstadsregionerna med en tydlig koncentration till Stockholm.

De frågor som domaren ställs inför i handläggningen av en företagsrekonstruktion kan vara av det svårare slaget och ärendena är i mångt och mycket väsensskilda från annan handläggning som förekommer i domstolen. Exempelvis kan nämnas förfarandet vid borgenärssammanträdet och plansammanträdet där rätten förväntas ta en aktiv roll. Höga krav ställs därför på den domare som leder sammanträdet.

Vidare är aktörerna som är inblandade i förfarandet specialister inom fältet. På konkurstillsynen arbetar jurister med specialkompetens inom insolvensjuridik. Rekonstruktörerna är ofta advokater på vilka det ställs mycket höga krav. De måste bl.a. ha mycket goda teoretiska kunskaper inom bl.a. obeståndsrätt, straffrätt och företagsekonomi, erfarenhet av självständig handläggning av affärsjuridiska ärenden under eget personligt ansvar och tillgång till en egen, väl utvecklad och permanent kontorsorganisation.

Domstolsverket vill samtidigt framhålla att frågan om ärendenas komplexitet inte bör överdrivas. Även om ärenden om företagsrekonstruktion är sällan förekommande och därmed kan kräva instudering av regelverket är kompetensen bland landets domare mycket hög. Det främsta skälet att koncentrera handläggningen till ett mindre antal domstolar är snarast att genom upparbetad erfarenhet uppnå hög effektivitet i förfarandet.

Mot denna bakgrund framstår det som naturligt att handläggningen av dessa ärenden bör koncentreras till ett än mindre antal tingsrätter än de som ska vara behöriga att handlägga konkurser. Ärendemängden är så liten att det finns goda skäl att endast föreslå en tingsrätt som behörig, närmare bestämt Stockholms tingsrätt. Att ge Stockholm exklusiv behörighet läggs därför fram som ett alternativ.²⁰

Den främsta fördelen med detta alternativ är att domstolens personal skulle få möjligheter att skaffa sig synnerliga goda kunskaper och erfarenhet av att handlägga företagsrekonstruktioner vilket, bl.a. skulle vara till gagn för effektiviteten i handläggningen av ärendena.

Nackdelarna är att alternativet innebär en 100-procentig koncentration till Stockholm vilket riskerar att leda till kompetensbrister för de aktörer som inte arbetar på domstolen. Återväxten av rekonstruktörer som vill etablera sig i övriga delar av Sverige riskerar därmed att försämrats. Detta kan i sin tur leda till att företag som skulle ha nytta av en företagsrekonstruktion förlorar den möjligheten eftersom någon rekonstruktör inte finns i närområdet.

En snäv koncentration till endast Stockholm innebär också en risk för högre reskostnader och olägenheter för dem som ska delta i sammanträden i rätten.²¹

6.2.3. Alternativ 3: *Fyra tingsrätter ges behörighet*

Som framgått ovan finns skäl som talar mot en lösning där Stockholms tingsrätt ges exklusiv behörighet. Domstolsverket lägger därför fram ett förslag som innebär att behörighet ges till fyra tingsrätter. Vid valet av vilka tingsrätter som ska ges behörighet har hänsyn tagits till framför allt ärendemängd men också till den geografisk spridningen. Med fyra tingsrätter spridda över landet möjliggörs en något större kunskapsspridning. Vidare ges de aktuella domstolarna förutsättningar för att utveckla specialistkompetens hos personalen.

En uppdelning av Sverige i fyra delar, till skillnad från exempelvis sex motsvarande hovrättsområdena, skulle kunna göra det svårare för enskilda att överblicka vilken tingsrätt som är behörig. Detta, menar Domstolsverket, inte är ett särskilt starkt vägande skäl. Kunskapen om vilket forum som blir aktuellt kommer, i vart fall en kort tid efter genomförandet av förändringen, att vara välkänt för övriga inblandade aktörer, främst rekonstruktörerna, vilka i normalfallet är involverade i en ansökan om företagsrekonstruktion i ett tidigt skede.

Stockholms tingsrätt

Stockholms tingsrätt handlägger idag cirka 30 procent av alla ärenden om företagsrekonstruktion. Att Stockholms tingsrätt ska föreslås få behörighet är därför givet.

²⁰ Se Bilaga 7.

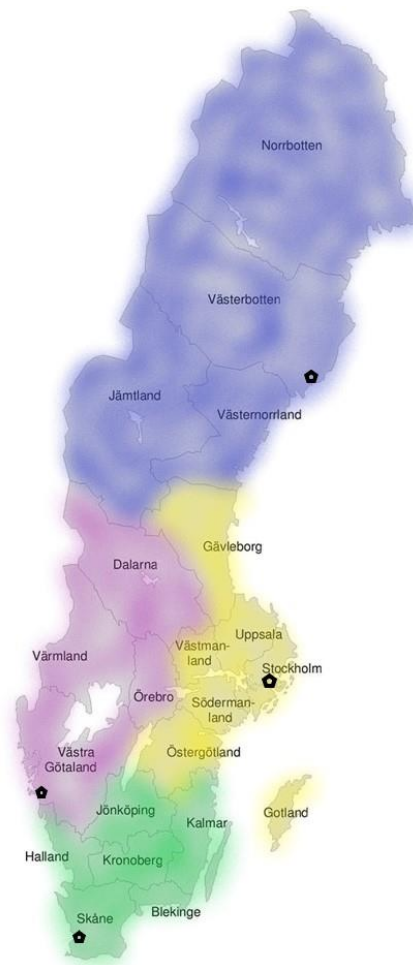
²¹ Se Bilaga 10 för sammanträdestider.

För att uppnå en god fördelning mellan övriga tingsrätter som ska få behörighet, föreslås att domkretsen ska omfatta Stockholms län, Gotlands län, Uppsala län, Södermanlands län, Gävleborgs län, Västmanlands län och Östergötlands län.

Göteborgs tingsrätt

Även Göteborgs tingsrätt bör, med hänsyn till mängden ärenden och domstolens storlek och kapacitet, ges behörighet.

Domkretsen bör omfatta Västra Götalands län, Örebro län, Dalarnas län och Värmlands län.

Malmö tingsrätt

Likaså Malmö tingsrätt är ett givet alternativ med hänsyn till mängden ärenden samt domstolens storlek och möjligheter att hantera ett ökat inflöde.

Domkretsen bör omfatta Skåne län, Blekinge län, Hallands län, Kalmar län, Kronobergs län och Jönköpings län.

Umeå tingsrätt

Ärendemängden i samtliga tingsrätter i norra Sverige är mycket liten. Antalet ärenden om företagsrekonstruktion som handlagts per tingsrätt har därför mindre betydelse vid valet av domstol. Om endast en domstol föreslås få behörighet kommer avståndet till denna domstol under alla förhållanden att bli mycket stort. För att, trots detta, åstadkomma en acceptabel geografisk spridning föreslås att Umeå tingsrätt ges behörighet.

Figur 2: På kartan visas föreslagna domkretsar.

Domstolsverket har, som ett alternativ till Umeå tingsrätt, övervägt att föreslå att Sundsvalls tingsrätt ska få behörighet. Det som talar för Sundsvalls tingsrätt är att domstolen är något större än Umeå tingsrätt, att ärendeflödet av konkurser är högre i Sundsvalls tingsrätt, att det finns flera statliga myndigheter och ett rikt företagsliv på orten.

Anledningen till varför Umeå tingsrätt trots detta föreslås få behörighet är, som även framgått ovan vid valet av konkursdomstolar enligt alternativ 3 ovan (avsnitt 6.1.5), dels att Umeå ligger mer centrerat inom det geografiska område som föreslås utgöra domsagan, dels att Domstolsverket bedömer att Umeå tingsrätt just nu och under de närmast kommande åren har bättre

Bilaga G

förutsättningar än Sundsvalls tingsrätt att rekrytera personal till verksamheten.

Domkretsen bör omfatta Norrbottens län, Västerbottens län, Jämtlands län och Västernorrlands län.

Geografisk indelning

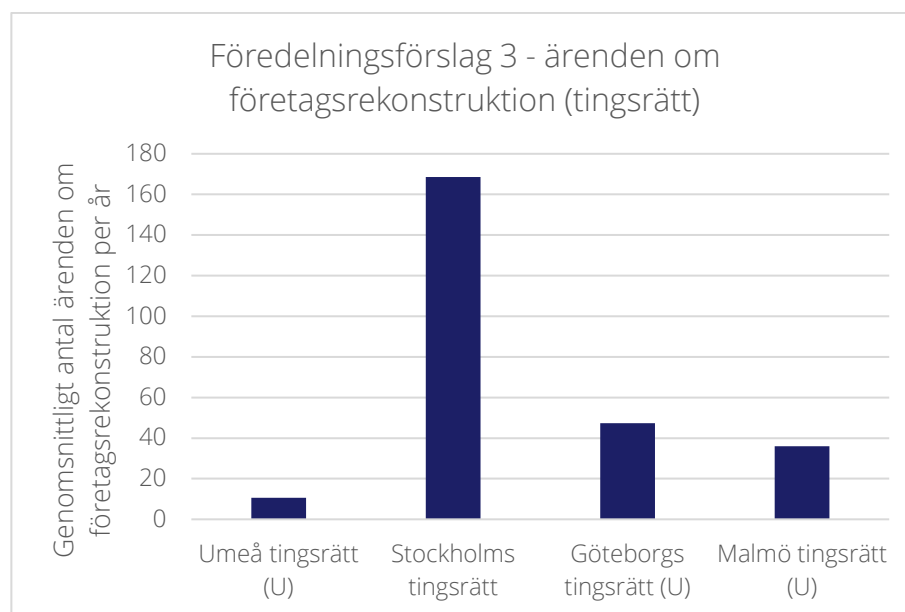
Tabellen visar föreslagna domstolar med respektive domkrets.

Tingsrätt	Län som ingår i domkretsen
Umeå tingsrätt	Norrbottens län Västerbottens län Jämtlands län Västernorrlands län
Stockholms tingsrätt	Stockholms län Gotlands län Uppsala län Södermanlands län Gävleborgs län Västmanlands län Östergötlands län
Göteborgs tingsrätt	Västra Götalands län Örebro län Dalarnas län Värmlands län
Malmö tingsrätt	Skåne län Blekinge län Hallands län Kalmar län Kronobergs län Jönköpings län

Utfall, fördelning

Tabellen visar hur ärendeinflödet skulle komma att fördela sig.²²

Domstol	Genomsnittligt antal ärenden per år	Genomsnitt av ärendetotalen per år
Stockholms tingsrätt	169 ärenden	64 %
Göteborgs tingsrätt	48 ärenden	18 %
Malmö tingsrätt	36 ärenden	14 %
Umeå tingsrätt	11 ärenden	4 %

6.2.4. Överklagande till en hovrätt

Både i det fall att Stockholms tingsrätt skulle ges exklusiv behörighet att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion och om fyra tingsrätter får sådan behörighet, föreslås att samtliga överklaganden riktas till en hovrätt. Detta är att föredra eftersom det finns en risk att ärendemängden per överrätt annars skulle bli alltför liten för att det av regeringen uttalade syftet med denna förändring skulle kunna uppnås.²³

6.2.5. Alternativ 4: En tingsrätt per hovrättsområde

För att remissinstanserna ska ges ett så fullgott underlag som möjligt att ta ställning till redovisas även statistik över ett fjärde alternativ som innebär att en tingsrätt per hovrättsområde ges behörighet och att överklagande sker till alla sex hovrätter i vanlig ordning.

Vid valet tingsrätter är det naturligt att förlägga behörigheten till orter där det finns en överrätt. De tingsrätter som kommer i fråga är således Umeå tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt,

²² Se även Bilaga 8.

²³ Se Bilaga 8.

Jönköpings tingsrätt och Malmö tingsrätt. Domkretsarna bör motsvara hovrätternas domsagor.

Vidare ska, enligt detta alternativ, överklagande ske till den hovrätt som är överklagandeinstans till respektive tingsrätt. Förslaget innebär därmed ingen ändring av hovrätternas ärendeflöde.

Fördelarna med detta alternativ är att en god geografisk spridning uppnås och att domkretsarna känns igen.

Den främsta nackdelen är att ärendeflödet i främst Umeå tingsrätt och Sundsvalls tingsrätt skulle bli mycket litet. Även inflödet i alla hovrätter, utom Svea hovrätt, skulle bli ytterst begränsat.²⁴

Tabellen visar förväntade ungefärliga ärendemängder i första och andra instans.^{25 26}

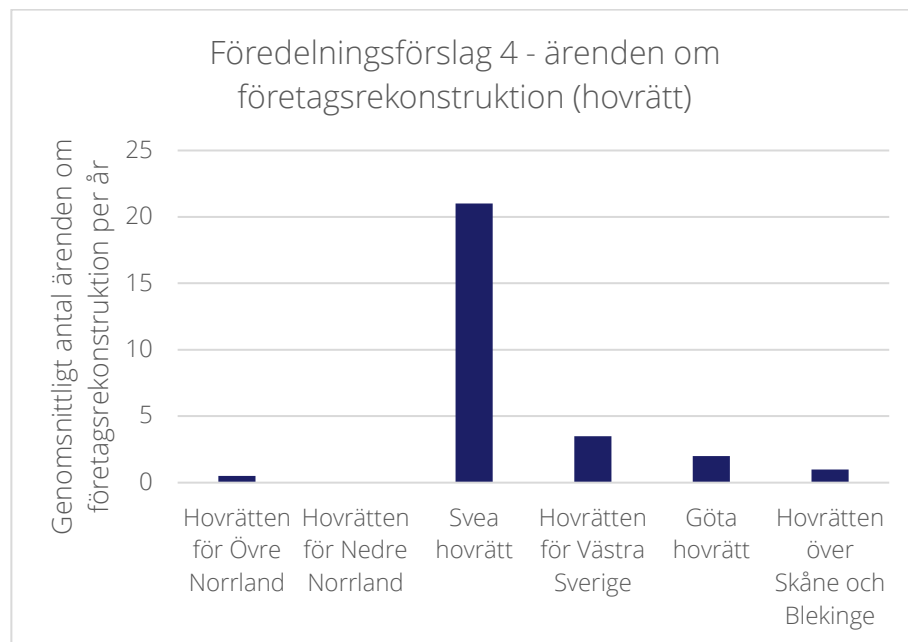
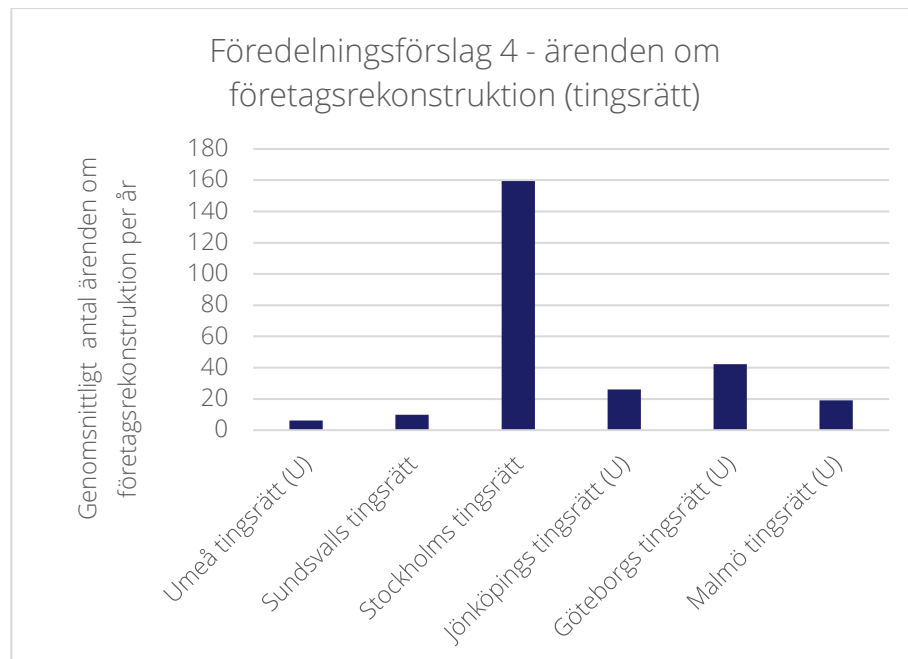
Tingsrätt	Genomsnittligt antal ärenden per år, tingsrätt	Hovrätt	Genomsnittligt antal ärenden per år, hovrätt
Umeå tingsrätt	6,2 ärenden (2,3 %)	Hovrätten för Övre Norrland	0,5 ärenden (1,8 %)
Sundsvalls tingsrätt	9,8 ärenden (3,8 %)	Hovrätten för Nedre Norrland	0 ärenden (0 %)
Stockholms tingsrätt	159,4 ärenden (60,8 %)	Svea hovrätt	21 ärenden (75 %)
Jönköpings tingsrätt	26 ärenden (9,9 %)	Göta hovrätt	2 ärenden (7,1 %)
Göteborgs tingsrätt	42,2 ärenden (16,0 %)	Hovrätten för Västra Sverige	3,5 ärenden (12,5 %)
Malmö tingsrätt	19,0 ärenden (7,2 %)	Hovrätten över Skåne och Blekinge	1 ärende (3,6 %)
TOTALT	262 ärenden ²⁷		28 ärenden

²⁴ Exempelvis kan nämnas att Hovrätten för Nedre Norrland inte hade några ärenden om företagsrekonstruktion under åren 2022 och 2023. Enligt uppgift från hovrätten handlades ett ärende under 2021.

²⁵ Notera att Domstolsverket, på grund av ändringar i målkodssystemet, endast haft möjlighet att ta fram statistik för åren 2022 och 2023. De förväntade ärendemängderna är således mycket osäkra och tabellen avser främst att illustrera de stora skillnader som finns i fråga om ärendeflöde.

²⁶ Se även Bilaga 9.

²⁷ Siffran är avrundad.

6.2.6. Anknytningskriterier

Domstolsverket föreslår ingen ändring av vilka anknytningskriterier som ska vara avgörande för vilken domstol som är behörig.

7. Konsekvenser

7.1. Konsekvenser för domstolarna

7.1.1. Tingsrätterna

Förslagen avseende konkursforum innebär att antalet tingsrätter med behörighet att handlägga konkursfrågor kommer att minska från 48 till 21, 23, sex, åtta eller nio.

Ärendeströmningen på de domstolar som blir behöriga kommer att öka vilket kommer att leda till ett ökat resursbehov. Det kommer i många fall att uppstå behov av att omorganisera och eventuellt anställa ny personal för att möta det ökade ärendeflödet. Dessutom kommer berörda domstolar att behöva utbilda den personal som ska handlägga aktuella ärenden.

Vidare bedömer Domstolsverket att förslaget möjliggör ökad specialisering bland domstolspersonalen vilket kan ge positiva effekter för kompetensförsörjningen inom Sveriges Domstolar. Det kan samtidigt finnas en liten risk för att en ökad koncentration minskar rekryteringskraften hos de domstolar som inte längre ska hantera konkurser.

Den ökade koncentrationen innebär att såväl domstolens ledamöter som berednings- och kansliorganisation kommer att upparbeta och bibehålla en större erfarenhet av att handlägga konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion, vilket väntas medföra effektivare handläggning. Detta borde, i vart fall på sikt, leda till totalt sett minskade kostnader för Sveriges Domstolar.

För de domstolar som inte längre ska handlägga konkurser innebär förslaget minskade resursbehov. Den organisation som finns på dessa domstolar kommer att behöva avvecklas. Kanslipersonalen är ofta specialiserad inom området och dessa behöver eventuellt utbildas i annan handläggning. Att de inte längre ska handlägga konkursärenden medför även att upparbetad kompetens går förlorad.

Vidare kan arbetsbrist uppstå, främst på handläggarsidan. Samtidigt står många domstolarna inför stora utmaningar i fråga om rekrytering av både domare och kanslipersonal. För de domstolar som inte kommer i fråga för behörighet kan förslaget innebära att personalresurser görs tillgängliga för övrig verksamhet i domstolen. Resursfrågan får i de fallen hanteras inom ordinarie budgetprocess.

När det gäller företagsrekonstruktionerna innebär förslaget att antalet tingsrätter med behörighet att handlägga konkursfrågor minskar från 48 till fyra, en eller sex tingsrätter. Ärendemängden är mycket liten i förhållande till övrigt inflöde av mål- och ärenden i domstolarna. Den föreslagna förändringen torde därför inte medföra någon påverkan på behovet av resurser för de domstolar som mister behörighet. För de tingsrätter som får behörighet kan ett visst ökat resursbehov väntas, särskilt inledningsvis, eftersom ärendemängden blir kännbar samtidigt som mer personal måste utbildas i handläggning av ärendetypen. Det kan dessutom uppstå ett behov av nyrekrytering av personal.

7.1.2. Hovrätterna

För det fall ärendehanteringens förläggs till en tingsrätt per län eller en tingsrätt per hovrättsområde och ingen förändring görs i fråga om vilka hovrätter som ska vara behöriga att pröva överklaganden, så påverkas inte hovrätternas inflöde av mål och ärenden.

Om regeringen går vidare med en lösning som innebär att en hovrätt får ensam behörighet att pröva överklagade beslut som rör konkurser och företagsrekonstruktioner medför det naturligtvis att övriga hovrätter inte längre ska pröva sådana frågor. Då ärendemängden vid hovrätterna är mycket liten borde förslaget inte medföra annat än marginella konsekvenser. För den hovrätt som får behörighet del kan det dock bli aktuellt med nyrekryteringar, utbildning av personal och eventuell omorganisation för att möta det markant ökade ärendeflödet av framför allt konkursärenden.

7.2. Konsekvenser för Domstolsverket

För Domstolsverkets del kommer förändringen att innebära stöttande insatser för att omhänderta kompetens samt bistå vid uppsägning, omplacering och nyrekrytering vid domstolarna.

Domstolsverket kommer även att behöva bistå domstolarna med informations- och utbildningsinsatser. Information om förändringen måste tydligt kommuniceras både internt inom Sveriges Domstolar och extern i förhållande till berörda aktörer och samhället i övrigt.

Resurstilldelningen för alla tingsrätter och hovrätter måste ses över.

7.3. Utbildning av notaries och fiskaler

Förslaget innebär att färre notaries kommer att få möjlighet att arbeta med konkursfrågor och ärenden om företagsrekonstruktion under sin notarieutbildning.

Det förekommer skillnader mellan tingsrätternas upplägg i fråga om konkursärenden ska ingå i utbildningen. På en del håll engageras alla notaries vid tingsrätten i konkurshanteringens och på andra håll är det endast ett fåtal notaries som under en begränsad period inkluderas i konkurshanteringsorganisationen. Redan idag deltar alltså inte alla notaries i handläggningen av dessa ärenden. De förändrade regelverket för konkurs-handläggningen har dessutom fått till följd att edgångssammanträdena, vilka ofta leddes av notaries, i huvudsak inte längre hanteras av domstolarna. För det fall övriga delar av konkursreformen genomförs minskar notariernas inkludering i handläggningen ytterligare. Å andra sidan kommer de notaries som arbetar vid tingsrätter som får behörighet att med högre frekvens delta i handläggningen av frågor med mer substans, vilket torde vara en positiv effekt av reformen.

Fiskaler i underrätt involveras mer sällan i handläggningen av konkurser och utbildningen av framtida domare påverkas därmed endast marginellt.

7.4. Konsekvenser för konkurstillsynen

En koncentration till ett färre antal domstolar kan underlätta samverkan mellan domstolarna och Kronofogdemyndighetens konkurstillsynsenhet.

Förslaget bör inte innebära någon påverkan på myndighetens organisation eftersom konkurstillsynsenheten redan idag har samlat sin kompetens på färre orter.

7.5. Konsekvenser för konkursförvaltare och rekonstruktörer

Rimligen borde förslaget inte medföra särskilt stora konsekvenser för konkursförvaltare och rekonstruktörer. Längre restider till domstolarna kan förekomma men samtidigt har det nya regelverket lett till färre möten i domstol. Vidare finns möjligheten att närvara vid sammanträden via videolänk eller telefon.

Förslaget torde inte påverka vilka konkursförvaltare som kan komma i fråga, eftersom det inte ställs några krav på att en förvaltare behöver vara verksam på domstolsorten. Den geografiska spridning som finns i dag och som medför en lokal förankring av konkurshanteringen påverkas således inte av förslaget.

Minskade möjligheter till notariatjänstgöring vid en domstol som handlägger konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion kan eventuellt leda till att underlaget för rekrytering av färdiga notaries med erfarenhet av handläggning av aktuella ärendetyper minskar på vissa håll i Sverige, vilket kan vara i viss mån negativt för konkursförvaltarverksamheten.

7.6. Konsekvenser för sökandena

Förslaget innebär i många fall längre restider i samband med sammanträden i domstol vilket kan medföra både kostnader och olägenheter. Det finns dock ofta förutsättningar för domstolen att besluta om närvaro per telefon eller videolänk bl.a. från andra domstolar, varför konsekvenserna torde bli begränsade. Se även ovan, avsnitt 6.1.2.

7.7. Konsekvenser för gäldenärerna och de företag som ska genomgå rekonstruktion

I viss mån innebär förslaget minskad närhet till den egna verksamhets- eller bostadsorten och i många fall längre restider i samband med sammanträden i domstol. På samma sätt som för sökandena finns emellertid möjligheter för gäldenärer och bolagsföreträdare att inställa sig på annat sätt än fysiskt i handläggande domstol. Se även ovan, avsnitt 6.1.2.

7.8. Konsekvenser för övriga aktörer och allmänheten

Av förslaget följer att övriga aktörer som ska infinna sig i rätten drabbas av längre restider. Exempelvis inställer sig borgenärerna i en konkurs eller i ett rekonstruktionsförfarande sällan i rätten, vilket innebär att konsekvenserna får anses vara ytterst marginella. En ökad användning av videoteknik och telefondeltagande vid sammanträden kan dessutom motverka effekterna av de längre avstånden.

För allmänheten innebär förslaget att många människor får längre väg till domstolen vilket kan minska möjligheterna till insyn i domstolarnas verksamhet genom närvaro vid offentliga sammanträden. Då handläggningen i stor utsträckning är skriftlig och då det åligger

domstolarna att dokumentera det som avhandlas vid ett sammanträde i ett protokoll torde möjligheten till insyn inte påverkas i någon större mån.

Även om det inte finns något som stöder att kvaliteten i domstolarnas hantering av ärendena brister idag kan det antas att en koncentration till ett mindre antal domstolar leder till en ökad exponering av ärendetyperna, vilket i sig bidrar till upparbetad erfarenhet och ökad kompetens på sikt. Detta torde leda till ökad effektivitet vilket är till gagn för den enskilde medborgaren.

För staten innebär den ökade koncentrationen ett bättre hushållande med skattemedel, då den förväntade följden av reformen, som framgått ovan, är en effektivisering av konkurs- och företagsrekonstruktionshanteringen i domstol och därmed totalt sett minskade kostnader på sikt.

8. Tid för genomförande

Samtliga alternativa förslag innebär, om de genomförs, relativt omfattande förändringar i tingsrätternas verksamheter. Beroende på vilket förslag som slutligen beslutas kan betydande förändringar bli aktuella även för den hovrätt som kommer i fråga. Därför behövs väl tilltagen tid för omställning.

Domstolsverket bedömer att ett införande kan ske tidigast i vart fall minst 2 år efter att beslut om reformens genomförande har fattats.

Ett genomförande bör under alla förhållanden ske i samband med ett årsskifte, och inte exempelvis vid ett halvårsskifte eller under perioder av längre ledighet. Detta då förändringar av denna typ bäst hanteras när personal på domstol och på Domstolsverket är i tjänst. Att förändringen sker i samband med att ett nytt verksamhetsår startar underlättar också i resursfördelningsprocesserna med domstolarna.

Det är vidare Domstolsverkets uppfattning att reformen förutsätter att i vart fall huvuddelen av de återstående förslagen i departementspromemorian *Konkursförfarandet* (Ds 2019:31) genomförs, eftersom de föreslagna ändringarna skulle innebära att huvuddelen av konkurshandläggningen överförs från tingsrätterna till konkurstillsynsenheten vid Kronofogdemyndigheten och konkursförvalterna.²⁸ Behovet av att koncentrera handläggningen till vissa domstolar framstår därmed som större.

²⁸ Se avsnitt 2.1 ovan.

9. Riktade frågor till domstolarna

Denna promemoria skickas på remiss till samtliga tingsrätter och hovrätter. För att det förslag som Domstolsverket så småningom går fram med till regeringen ska bli så välunderbyggt som möjligt ombeds domstolarna särskilt svara på följande:

- De domstolar som enligt något förslag kommer i fråga för utökad behörighet ombeds yttra sig särskilt om domstolens möjligheter att ta sig an det utökade ärendeflödet.
- De domstolar som föreslås få behörighet bör vidare tydligt uttala om de önskar få denna behörighet och i det fall behörighet inte önskas, skälen därtill.
- Samtliga domstolar ombeds svara på hur man ser på behovet omställningsstöd och vilken tid som är rimlig för ett genomförande av reformen.

Bilaga 1

Ärendeflöde av konkursärenden de senaste fem åren för tingsrätter och hovrätter**Ärendeflöde av konkursärenden till tingsrätter fördelat på län**

U = utsökningsforum

Län	2019	2020	2021	2022	2023	GENOMSnitt DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSnittLIG ANDEL
TOTALT	10 855	9 995	9 098	9 559	12 227	10 346¹	100%²
Norrbottnens län							
Luleå tingsrätt (U)	127	119	77	89	101	103	1,0%
Gällivare tingsrätt	42	29	34	30	30	33	0,3%
Haparanda tingsrätt	23	30	26	30	25	27	0,3%
Totalt Norrbottens län	192	178	137	149	156	162	1,6%
Västerbottens län							
Lycksele tingsrätt	30	22	21	22	22	23	0,2%
Skellefteå tingsrätt	46	50	48	39	68	50	0,5%
Umeå tingsrätt (U)	97	98	72	66	99	86	0,8%
Totalt Västerbottens län	173	170	141	127	189	160	1,5%
Jämtlands län							
Östersunds tingsrätt (U)	112	102	97	75	125	102	1,0%
Totalt Jämtlands län	112	102	97	75	125	102	1,0%
Västernorrlands län							
Sundsvalls tingsrätt	135	94	109	135	134	121	1,2%

¹ Siffran är avrundad.² Siffran är avrundad från 100,2 %.

Ångermanlands tingsrätt (U)	90	105	77	105	85	92	0,9%
Totalt Västernorrlands län	225	199	186	240	219	214	2,1%
Dalarnas län							
Falu tingsrätt (U)	147	150	127	134	181	148	1,4%
Mora tingsrätt	56	64	54	51	64	58	0,6%
Totalt Dalarnas län	203	214	181	185	245	206	2,0%
Gävleborgs län							
Gävle tingsrätt (U)	150	125	119	108	190	138	1,3%
Hälsinglands tingsrätt	97	99	104	91	95	97	0,9%
Totalt Gävleborgs län	247	224	223	199	285	236	2,3%
Värmlands län							
Värmlands tingsrätt (U)	228	225	211	198	263	225	2,2%
Totalt Värmlands län	228	225	211	198	263	225	2,2%
Örebro län							
Örebro tingsrätt (U)	267	248	203	241	320	256	2,5%
Totalt Örebro län	267	248	203	241	320	256	2,5%
Västmanlands län							
Västmanlands tingsrätt (U)	237	216	209	259	304	245	2,4%
Totalt Västmanlands län	237	216	209	259	304	245	2,4%
Uppsala län							
Uppsala tingsrätt (U)	321	306	266	303	405	320	3,1%
Totalt Uppsala län	321	306	266	303	405	320	3,1%
Stockholms län							
Attunda tingsrätt	518	433	443	445	613	490	4,7%
Nacka tingsrätt (U)	204	158	154	151	215	176	1,7%
Norrtälje tingsrätt	55	60	55	32	70	54	0,5%

Kronobergs län							
Växjö tingsrätt (U)	139	143	170	160	164	155	1,5%
Totalt Kronobergs län	139	143	170	160	164	155	1,5%
Hallands län							
Halmstad tingsrätt (U)	109	127	102	126	148	122	1,2%
Varbergs tingsrätt	142	118	105	103	143	122	1,2%
Totalt Hallands län	251	245	207	229	291	245	2,4%
Kalmar län							
Kalmar tingsrätt (U)	203	150	150	177	212	178	1,7%
Totalt Kalmar län	203	150	150	177	212	178	1,7%
Gotlands län							
Gotlands tingsrätt (U)	54	33	33	34	48	40	0,4%
Totalt Gotlands län	54	33	33	34	48	40	0,4%
Blekinge län							
Blekinge tingsrätt (U)	100	107	100	95	130	106	1,0%
Totalt Blekinge län	100	107	100	95	130	106	1,0%
Skåne län							
Malmö tingsrätt (U)	580	580	499	542	672	575	5,6%
Helsingborgs tingsrätt	369	347	306	296	386	341	3,3%
Hässleholms tingsrätt	63	46	40	41	49	48	0,5%
Lunds tingsrätt	241	238	216	218	270	237	2,3%
Kristianstad tingsrätt (U)	102	63	89	75	103	86	0,8%
Ystad tingsrätt	164	132	108	130	133	133	1,3%
Totalt Skåne län	1 519	1 406	1 258	1 302	1 613	1 420	13,7%

Ärendeinflöde av konkursärenden till hovrätter

År	2022	2023	GENOMSnitt DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSnittLIG ANDEL
Domstol				
TOTALT	197	302	249,5	100 %³
Hovrätten för Övre Norrland	6	7	6,5	2,6 %
Hovrätten för Nedre Norrland	7	16	11,5	4,6 %
Svea hovrätt	104	146	125	50 %
Hovrätten för Västra Sverige	36	62	49	19,6 %
Göta hovrätt	20	30	25	10 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	24	41	32,5	13 %

³ Siffran är avrundad från 99,8 %.

Bilaga 2

Konkursärenden – Fördelningsförslag 1 a och 1 b

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTAL	10 346⁴	100%⁵				
Norrbottens län	162					
Luleå tingsrätt (U)		1,6 %	103	1,0 %	60	0,6 %
Västerbottens län	160					
Umeå tingsrätt (U)		1,5 %	86	0,8 %	74	0,7 %
Jämtlands län	102					
Östersunds tingsrätt (U)		1,0 %	102	1,0 %	0	0 %
Västernorrlands län	214					
Ångermanlands tingsrätt (U)		2,1 %	92	0,9 %	122	1,2 %
Dalarnas län	206					
Falu tingsrätt (U)		2,0 %	148	1,4 %	58	0,6 %
Gävleborgs län	236					
Gävle tingsrätt (U)		2,3 %	138	1,3 %	98	1,0 %
Värmlands län	225					
Värmlands tingsrätt (U)		2,2 %	225	2,2 %	0	0 %
Örebro län	256					
Örebro tingsrätt (U)		2,5 %	256	2,5 %	0	0 %

⁴ Siffran är avrundad.⁵ Siffran är avrundad från 100,1 %.

Västmanlands län	245					
Västmanlands tingsrätt (U)		2,4 %	245	2,4 %	0	0 %
Uppsala län	320					
Uppsala tingsrätt (U)		3,1 %	320	3,1 %	0	0 %
Stockholms län	3 814					
(1 a) Nacka tingsrätt	3 814	36,8 %	176	1,7 %	3 638	35,1 %
(1 b) Stockholms tingsrätt	1 804	17,4 %	1 804	17,4 %	0	0 %
(1 b) Attunda tingsrätt	1 007	9,7 %	490	4,7 %	517	5,0 %
(1 b) Södertörns tingsrätt	1 002	9,7 %	702	6,8 %	300	2,9 %
Södermanlands län	256					
Eskilstuna tingsrätt (U)		2,5 %	135	1,3 %	121	1,2 %
Västra Götalands län	1 465					
Göteborgs tingsrätt (U)		14,2 %	804	7,8 %	661	6,4 %
Östergötlands län	290					
Linköpings tingsrätt (U)		2,8 %	152	1,5 %	138	1,3 %
Jönköpings län	251					
Jönköpings tingsrätt (U)		2,4 %	194	1,9	57	0,5 %
Kronobergs län	155					
Växjö tingsrätt (U)		1,5 %	155	1,5 %	0	0 %
Hallands län	244					
Halmstad tingsrätt (U)		2,4 %	122	1,2 %	122	1,2 %
Kalmar län	178					
Kalmar tingsrätt (U)		1,7 %	178	1,7 %	0	0 %
Gotlands län	40					
Gotlands tingsrätt (U)		0,4 %	40	0,4	0	0 %
Blekinge län	106					
Blekinge tingsrätt (U)		1,0 %	106	1,0	0	0 %
Skåne län	1 420					
Malmö tingsrätt (U)		13,7 %	575	5,6 %	845	8,1 %

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	249,5	100 %⁶				
Hovrätten för Övre Norrland	6,5	2,6 %	6,5	2,6 %	0	0 %
Hovrätten för Nedre Norrland	11,5	4,6 %	11,5	4,6 %	0	0 %
Svea hovrätt	125	50 %	125	50 %	0	0 %
Hovrätten för Västra Sverige	49	19,6 %	49	19,6 %	0	0 %
Göta hovrätt	25	10 %	25	10 %	0	0 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	32,5	13 %	32,5	13 %	0	0 %

⁶ Siffran är avrundad från 99,8 %.

Bilaga 3

Konkursärenden – Fördelningsförslag 2 a och 2 b

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER**Fördelningsförslag 2 a**

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	10 346⁷	100 %				
Umeå tingsrätt (U)	322	3,1 %	86	0,8 %	236	2,3 %
Sundsvalls tingsrätt	552	5,3 %	121	1,2 %	431	4,1 %
Stockholms tingsrätt	4 881	47,2 %	1 804	17,4 %	3 077	29,8 %
Jönköpings tingsrätt (U)	1 289	12,5 %	194	1,9 %	1 095	10,6 %
Göteborgs tingsrätt (U)	1 776	17,2 %	804	7,8 %	971	9,4 %
Malmö tingsrätt (U)	1 526	14,7 %	575	5,6 %	951	9,1 %

⁷ Siffran är avrundad.

Fördelningsförslag 2 b

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	10 346⁸	100 %				
Umeå tingsrätt (U)	322	3,1 %	86	0,8 %	236	2,3 %
Sundsvalls tingsrätt	552	5,3 %	121	1,2 %	431	4,1 %
Attunda tingsrätt ⁹	1 315	12,7 %	490	4,7 %	825	8 %
Stockholms tingsrätt ¹⁰	2 307	22,3 %	1 804	17,4 %	503	4,9 %
Södertörns tingsrätt ¹¹	1 258	12,2 %	702	6,8 %	556	5,4 %
Jönköpings tingsrätt (U)	1 289	12,5 %	194	1,9 %	1 095	10,6 %
Göteborgs tingsrätt (U)	1 776	17,2 %	804	7,8 %	971	9,4 %
Malmö tingsrätt (U)	1 526	14,7 %	575	5,6 %	951	9,1 %

⁸ Siffran är avrundad.

⁹ Uppsala län (320, 3,1 %), Västmanlands län (245, 2,4 %) och Dalarnas län (206, 2,0%), Attunda tingsrätt (490, 4,7 %), Norrtälje tingsrätt (54, 0,5 %) = 1 315, 12,7 %

¹⁰ Stockholms tingsrätt (1 804, 17,4 %), Solna tingsrätt (463, 4,5 %), Gotlands län (40, 0,4 %) = 2 307, 22,3 %

¹¹ Nacka tingsrätt (176, 1,7 %), Södertälje tingsrätt (124, 1,2 %), Södertörns tingsrätt (702, 6,8 %), Södermanlands län (256, 2,5) = 1 258, 12,2 %

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	249,5	100 %¹²				
Hovrätten för Övre Norrland	6,5	2,6 %	6,5	2,6 %	0	0 %
Hovrätten för Nedre Norrland	11,5	4,6 %	11,5	4,6 %	0	0 %
Svea hovrätt	125	50 %	125	50 %	0	0 %
Hovrätten för Västra Sverige	49	19,6 %	49	19,6 %	0	0 %
Göta hovrätt	25	10 %	25	10 %	0	0 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	32,5	13 %	32,5	13 %	0	0 %

¹² Siffran är avrundad från 99,8 %.

Bilaga 4

Konkursärenden – Fördelningsförslag 3

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	10 346¹³	100 %¹⁴				
Umeå tingsrätt (U)	638	6,2 %	86	0,8 %	552	5,4 %
Uppsala tingsrätt (U)	801	7,7 %	320	3,1 %	481	4,6 %
Örebro tingsrätt (U)	687	6,6 %	256	2,5 %	431	4,1 %
Attunda tingsrätt	1 183	11,4 %	490	4,7 %	693	6,7 %
Stockholms tingsrätt	1 844	17,8 %	1 804	17,4 %	40	0,4 %
Södertörns tingsrätt	1 082	10,5 %	702	6,8 %	380	3,7 %
Jönköpings tingsrätt (U)	874	8,4 %	194	1,9 %	680	6,5 %
Göteborgs tingsrätt (U)	1 710	16,6 %	804	7,8 %	906	8,8 %
Malmö tingsrätt (U)	1 526	14,7 %	575	5,6 %	951	9,1 %

¹³ Siffran är avrundad.¹⁴ Siffran är avrundad från 99,7 %.

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIFF DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIFFLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIFF AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIFFLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	249,5	100 %				
En hovrätt	249,5	100 %	-	-	-	-

Bilaga 5

Ärendeflöde av ärenden om företagsrekonstruktion de senaste fem åren för tingsrätter och hovrätter**Ärendeflöde av ärenden om företagsrekonstruktion till tingsrätter fördelat på län**

U = utsökningsforum

Län	2019	2020	2021	2022	2023	GENOMSnitt DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSnittLIG ANDEL
Samtliga tingsrätter	273	416	214	236	172	262	100%¹⁵
Norrbottens län							
Luleå tingsrätt (U)	2	4	0	1	1	1,6	0,6%
Gällivare tingsrätt	0	1	1	1	0	0,6	0,2%
Haparanda tingsrätt	3	0	2	0	0	1,0	0,4%
Totalt Norrbottens län	5	5	3	2	1	3,2	1,2%
Västerbottens län							
Lycksele tingsrätt	1	2	0	0	0	0,6	0,2%
Skellefteå tingsrätt	1	1	0	1	1	0,8	0,3%
Umeå tingsrätt (U)	0	4	1	0	3	1,6	0,6%
Totalt Västerbottens län	2	7	1	1	4	3,0	1,1%
Jämtlands län							
Östersunds tingsrätt (U)	1	1	2	2	0	1,2	0,5%
Totalt Jämtlands län	1	1	2	2	0	1,2	0,5%
Västernorrlands län							
Sundsvalls tingsrätt	0	0	0	5	2	1,4	0,5%

¹⁵ Siffran är avrundad från 99,9 %.

Ångermanlands tingsrätt (U)	4	5	0	0	0	1,8	0,7%
Totalt Västernorrlands län	4	5	0	5	2	3,2	1,2%
Dalarnas län							
Falu tingsrätt (U)	2	2	0	3	6	2,6	1,0%
Mora tingsrätt	2	2	3	1	1	1,8	0,7%
Totalt Dalarnas län	4	4	3	4	7	4,4	1,7%
Gävleborgs län							
Gävle tingsrätt (U)	3	3	2	1	0	1,8	0,7%
Hälsinglands tingsrätt	3	7	4	4	0	3,6	1,4%
Totalt Gävleborgs län	6	10	6	5	0	5,4	2,1%
Värmlands län							
Värmlands tingsrätt (U)	3	14	4	4	0	5,0	1,9%
Totalt Värmlands län	3	14	4	4	0	5,0	1,9%
Örebro län							
Örebro tingsrätt (U)	4	3	5	3	0	3,0	1,1%
Totalt Örebro län	4	3	5	3	0	3,0	1,1%
Västmanlands län							
Västmanlands tingsrätt (U)	8	9	2	0	1	4,0	1,5%
Totalt Västmanlands län	8	9	2	0	1	4,0	1,5%
Uppsala län							
Uppsala tingsrätt (U)	9	10	7	4	3	6,6	2,5%
Totalt Uppsala län	9	10	7	4	3	6,6	2,5%
Stockholms län							
Attunda tingsrätt	16	13	7	15	8	11,8	4,5%
Nacka tingsrätt (U)	4	11	5	20	4	8,8	3,4%
Norrtälje tingsrätt	0	2	1	3	0	1,2	0,5%

Solna tingsrätt	18	40	24	14	15	22,2	8,5%
Stockholms tingsrätt	80	116	62	70	68	79,2	30,2%
Södertälje tingsrätt	0	0	3	2	0	1,0	0,4%
Södertörns tingsrätt	15	20	14	25	5	15,8	6,0%
Totalt Stockholms län	133	202	116	149	100	140	53,4%
Södermanlands län							
Eskilstuna tingsrätt (U)	3	3	0	1	1	1,6	0,6%
Nyköpings tingsrätt	3	4	0	2	0	1,8	0,7%
Totalt Södermanlands län	6	7	0	3	1	3,4	1,3%
Västra Götalands län							
Alingsås tingsrätt	2	6	0	0	0	1,6	0,6%
Borås tingsrätt	4	8	1	1	4	3,6	1,4%
Göteborgs tingsrätt (U)	18	31	23	14	25	22,2	8,5%
Skaraborgs tingsrätt (U)	3	5	3	3	0	2,8	1,1%
Vänersborgs tingsrätt (U)	2	5	1	2	0	2,0	0,8%
Uddevalla tingsrätt	2	3	2	4	1	2,4	0,9%
Totalt Västra Götalands län	31	58	30	24	30	35	13,2%
Östergötlands län							
Linköpings tingsrätt (U)	6	9	1	2	4	4,4	1,7%
Norrköpings tingsrätt	1	10	1	6	1	3,8	1,4%
Totalt Östergötlands län	7	19	2	8	5	8,2	3,1%
Jönköpings län							
Eksjö tingsrätt	0	0	2	2	0	0,8	0,3%
Jönköpings tingsrätt (U)	7	9	3	1	1	4,2	1,6%
Totalt Jönköpings län	7	9	5	3	1	5,0	1,9%

Kronobergs län							
Växjö tingsrätt (U)	3	3	4	1	2	2,6	1,0%
Totalt Kronobergs län	3	3	4	1	2	2,6	1,0%
Hallands län							
Halmstad tingsrätt (U)	4	3	4	0	1	2,4	0,9%
Varbergs tingsrätt	4	7	0	1	1	2,6	1,0%
Totalt Hallands län	8	10	4	1	2	5,0	1,9%
Kalmar län							
Kalmar tingsrätt (U)	3	12	3	3	1	4,4	1,7%
Totalt Kalmar län	3	12	3	3	1	4,4	1,7%
Gotlands län							
Gotlands tingsrätt (U)	1	2	1	0	1	1,0	0,4%
Totalt Gotlands län	1	2	1	0	1	1,0	0,4%
Blekinge län							
Blekinge tingsrätt (U)	1	1	0	1	1	0,8	0,3%
Totalt Blekinge län	1	1	0	1	1	0,8	0,3%
Skåne län							
Malmö tingsrätt (U)	11	7	10	9	3	8,0	3,1%
Helsingborgs tingsrätt	6	7	4	1	6	4,8	1,8%
Hässleholms tingsrätt	0	1	0	0	0	0,2	0,1%
Lunds tingsrätt	6	2	1	2	1	2,4	0,9%
Kristianstad tingsrätt (U)	3	4	0	1	0	1,6	0,6%
Ystad tingsrätt	1	4	1	0	0	1,2	0,5%
Totalt Skåne län	27	25	16	13	10	18,2	6,9%

Ärendeinflöde av ärenden om företagsrekonstruktion till hovrätter

År	2022	2023	GENOMSNITT DE SENASTE 5 ÅREN	GENOMSNITTLIG ANDEL
Domstol				
Totalvärdet	34	22	28	100 %
Hovrätten för Övre Norrland	0	1	0,5	1,8 %
Hovrätten för Nedre Norrland	0	0	0	0 %
Svea hovrätt	31	11	21	75 %
Hovrätten för Västra Sverige	1	6	3,5	12,5 %
Göta hovrätt	1	3	2	7,1 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	1	1	1	3,6 %

Bilaga 6

Ärenden om företagsrekonstruktion – Fördelningsförslag 1

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER OCH HOVRÄTTER

Ärenden om företagsrekonstruktion ska följa den fördelning av forum som beslutas för konkursärenden.

Bilaga 7

Ärenden om företagsrekonstruktion – Fördelningsförslag 2

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	262	100 %				
Stockholms tingsrätt	262	100 %	79,2	30,2 %	182,8	69,8 %

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITT DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNIITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNIITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	28	100 %				
En hovrätt	28	100 %	-	-	-	-

Bilaga 8

Ärenden om företagsrekonstruktion – Fördelningsförslag 3

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSnitt DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSnittLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSnitt AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTliga ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	262¹⁶	100 %¹⁷				
Umeå tingsrätt (U)	10,6	4,2 %	1,6	0,6 %	9,0	3,6 %
Stockholms tingsrätt	168,6	64,3 %	79,2	30,2 %	89,4	34,1 %
Göteborgs tingsrätt (U)	47,4	17,9 %	22,2	8,5 %	25,2	9,4 %
Malmö tingsrätt (U)	36,0	13,7 %	8	3,1 %	28	10,6 %

¹⁶ Siffran är avrundad.¹⁷ Siffran är avrundad från 100,1 %.

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSnitt DE SENASTE 5 ÅREN	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSnittLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSnitt AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- snittLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	28	100 %				
En hovrätt	28	100 %	-	-	-	-

Bilaga 9

Ärenden om företagsrekonstruktion – Fördelningsförslag 4

U = utsökningsforum

TINGSRÄTTER

DOMSTOL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITT DE SENASTE	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	262¹⁸	100 %				
Umeå tingsrätt (U)	6,2	2,3 %	1,6	0,6 %	4,6	1,7 %
Sundsvalls tingsrätt	9,8	3,8 %	1,4	0,5 %	8,4	3,3 %
Stockholms tingsrätt	159,4	60,8 %	79,2	30,2 %	80,2	30,6 %
Jönköpings tingsrätt (U)	26,0	9,9 %	4,2	1,6 %	21,8	8,3 %
Göteborgs tingsrätt (U)	42,2	16 %	22,2	8,5 %	20	7,5 %
Malmö tingsrätt (U)	19,0	7,2 %	8,0	3,1 %	11	4,1 %

¹⁸ Siffran är avrundad.

HOVRÄTTER

DOMSTOLL	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITT DE SENASTE	DET FÖRESLAGNA OMRÅDETS GENOMSNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOMSNITT AV ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS TIDIGARE GENOM- SNITTLIGA ANDEL	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ÖKNING I ANTAL ÄRENDEN	DOMSTOLENS FÖRVÄNTADE ANDELSÖKNING
TOTALT	28	100 %				
Hovrätten för Övre Norrland	0,5	1,8 %	0,5	1,8 %	0	0 %
Hovrätten för Nedre Norrland	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Svea hovrätt	21,0	75 %	21,0	75 %	0	0 %
Hovrätten för Västra Sverige	3,5	12,5 %	3,5	12,5 %	0	0 %
Göta hovrätt	2,0	7,1 %	2,0	7,1 %	0	0 %
Hovrätten över Skåne och Blekinge	1,0	3,6 %	1,0	3,6 %	0	0 %

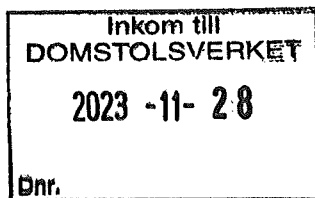
Bilaga 10

Sammanträdestid konkursärenden och konkursmål

	Genomsnittligt antal förhandlingstimmar under åren 2019–2023 redovisat per år	Genomsnittlig förhandlingstid per avgjort ärende under åren 2019–2023 i timmar	Genomsnittligt antal avgjorda ärenden med sammanträde under åren 2019–2023 redovisat per år
Totalvärden	2 408	0,36	6 707
Mötestyp			
Annan förhandling	7,3	0,52	15
Arvodesförhandling	0,6	0,3	1
Borgenärssammanträde	0,4	0,08	4
Edgångssammanträde	1 318	0,24	5 839
Fortsatt förlikningssammanträde	10	0,34	30
Förhandling om tvistig fordran	10	0,72	13
Förlikningssammanträde	133	0,2	544
Huvudförhandling	5,1	0,6	9
Häkttningsförhandling	1,4	0,5	2,0
Internt möte	0,3	0,1	1
Konkursförhandling	897	0,3	2 671
Muntlig förberedelse	0,5	0,12	3
Sammanträde	26	1,2	46

Sammanträdestid ärenden om företagsrekonstruktion

	Genomsnittligt antal förhandlingstimmar under åren 2019–2023 redovisat per år	Genomsnittlig förhandlingstid per avgjort ärende under åren 2019–2023 i timmar	Genomsnittligt antal avgjorda ärenden med sammanträde under åren 2019–2023 redovisat per år
Totalvärden	165	0,89	185
Mötestyp			
Ackordsförhandling	32	0,46	69
Annan förhandling	1,6	1,98	1
Arvodesförhandling	0,3	0,30	1
Borgenärssammanträde	128	0,71	181
Plansammanträde	12	0,63	19
Sammanträde	1,6	0,79	2

2023-11-23
Ju2023/02624

Justitiedepartementet

Domstolsverket
551 81 Jönköping

Uppdrag till Domstolsverket om forum för konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Domstolsverket att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva konkursärenden respektive ärenden om företagsrekonstruktion.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 3 juni 2024.

Bakgrund

Konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion handläggs i dag av landets samtliga 48 tingsrätter. Av konkurslagen (1987:672) respektive förordningen (2022:1328) om företagsrekonstruktion följer att en ansökan om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in till den tingsrätt där gäldenären svarar i tvistemål som angår betalningsskyldighet i allmänhet. Det innebär att det i regel är tingsrätten i den ort där gäldenären har sin hemvist som prövar ansökan.

I en departementspromemoria från 2019 lämnas ett antal förslag om ett mer effektivt och ändamålsenligt konkursförfarande (Ds 2019:31). I promemorian föreslås bland annat en förändrad rollfördelning i konkursförfarandet som innebär att uppgifter flyttas från domstolarna och att deras roll renodlas till att framför allt handlägga tvistiga frågor. Förslagen innebär att tingsrätterna inte längre kommer att vara involverade löpande i konkursens olika steg och väntas därmed leda till att tingsrätterna i betydligt mindre utsträckning än i dag hanterar konkursfrågor. Samtidigt väntas de frågor som prövas av tingsrätten vara komplicerade.

I departementspromemorian görs bedömningen att konkursärenden bör handläggas av färre tingsrätter än i dag. Det föreslås därför en lagändring som möjliggör för regeringen att besluta om en koncentration till vissa tingsrätter. Det föreslås vidare att alla konkursmål, inklusive mål om återvinning, ska bli föremål för samma koncentration (se Ds 2019:31 s. 394-404).

När det gäller ärenden om företagsrekonstruktion har förfarandet nyligen setts över. Den nya lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion innebär att domstolarna ställs inför nya och i många fall mer komplicerade frågeställningar än tidigare. Inte minst det nya planförfarandet aktualiserar ett flertal svåra frågor för rätten att ta ställning till. Samtidigt är antalet ärenden få vilket kan innebära svårigheter att bygga upp och upprätthålla nödvändig kompetens. Bland annat mot den bakgrunden uttalas i förarbetena att antalet tingsrätter som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion bör minskas (se prop. 2021/22:215 s. 333). I den nya lagen infördes därför en möjlighet för regeringen att besluta om koncentration till vissa tingsrätter, motsvarande den som föreslås för konkurser.

Under det fortsatta arbetet i Regeringskansliet behövs ytterligare underlag för att bestämma hur många och vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion. Ett uppdrag att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva dessa ärenden bör därför ges till Domstolsverket.

Närmare om uppdraget

Handläggningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion präglas av högt ställda krav på effektivitet och kompetens. Detta gäller särskilt efter införandet av den nya lagen om företagsrekonstruktion 2022 och vid ett genomförande av förslagen i departementspromemorian om konkursförfarandet. En ledstjärna för Domstolsverket vid genomförandet av uppdraget bör därför vara att säkerställa att varje tingsrätt har en tillräckligt stor ärendemängd för att kunna upprätthålla kompetensen att handlägga ärendena och att det finns förutsättningar att handlägga ärendena med önskvärd effektivitet. Utgångspunkten bör vara att koncentration sker till de delar av landet som i dag har störst ärendetillströmning. Samtidigt behöver behovet av geografisk spridning och förutsättningar att kunna delta i sammanträden utan orimliga kostnader eller olägenheter beaktas.

Det finns både rättsliga och handläggningsmässiga beröringspunkter mellan de två insolvensrättsliga förfarandena. Även den krets som agerar som rekonstruktörer respektive konkursförvaltare är i viss utsträckning

densamma. Samtidigt finns det skillnader mellan förfarandena. Den tydligaste är att antalet inkomna ärenden skiljer sig åt väsentligt. Det är relativt få ärenden om företagsrekonstruktion samtidigt som flertalet numera är komplicerade att handlägga. Konkursärenden är däremot många, men flera av dem relativt enkla att handlägga. En särskild fråga är därför om det bör vara samma tingsrätter som ska handlägga konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion, eller om koncentrationen bör se olika ut för de olika ärendeslagen. Den uttalade utgångspunkten har varit en tingsrätt per län (se t.ex. Ds 2019:31 s. 400) men det finns tydliga skäl som talar för en mer betydande koncentration än så, särskilt för ärenden om företagsrekonstruktion (se prop. 2021/22:215 s. 333 och SOU 2016:72, Del 2, s. 153). Avgörande vikt bör fästas vid det som bedöms vara bäst för ärendenas handläggning.

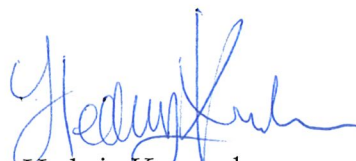
Domstolsverket ska överväga olika alternativ. Ett möjligt alternativ är att samma tingsrätter som handlägger konkursärenden också handlägger ärenden om företagsrekonstruktion. Ett annat alternativ är att ärenden som rör företagsrekonstruktion koncentreras till ännu färre tingsrätter. Det kan finnas fler alternativ än så. Domstolsverket ska redovisa fördelar och nackdelar med respektive alternativ och får, om det bedöms lämpligt, lämna flera olika förslag. Vid förslag om en mer betydande koncentration bör Domstolsverket även belysa behovet av en eventuell koncentration av handläggningen i överrätt.

Domstolsverket ska vid genomförandet av uppdraget inhämta synpunkter från berörda domstolar samt myndigheter och organisationer som bedöms lämpliga, såsom Arbetsgivarverket, Sveriges advokatsamfund och Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige. Domstolsverket ska hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Hedwig Kagmark

Kopia till
Justitiedepartementet/DÅ
Arbetsgivarverket
Sveriges advokatsamfund
Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige

Avd. för domstolsutveckling

Författare

Lena Nilsson, lena.m.nilsson@dom.se

Godkänd av

Klara Lutti, klara.lutti@dom.se

Forum för konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion

Uppdragsdirektiv

Distributionslista

Mottagare

Roll	Namn	Avdelning/organisation
Styrgrupp		
Administratör		

Innehåll

1 Bakgrund 3

1.1 Kort om aktuellt lagstiftningsarbete 3

1.2 Problembilden 3

2 Effektmål 4

3 Omfattning 4

3.1 Projektmål och leveranser 4

3.2 Beroenden och förutsättningar 5

3.3 Avgränsningar 5

4 Kommunikation 5

5 Budget 5

6 Organisation 6

6.1 Övergripande organisation 6

6.2 Styrgrupp 6

6.3 Uppdragsledare 6

6.4 Uppdragsgrupp 6

7 Avslut 6

8 Dokumentation, diarienummer och verksamhetsaktivitet 7

9 Referenser 7

Revisionshistorik

Datum	Beskrivning	Författare
2024-01-29	Beslutad version	UL

1 Bakgrund

1.1 Kort om aktuellt lagstiftningsarbete

Konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion handläggs i dag av landets samtliga 48 tingsrätter. Av konkurslagen (1987:672) respektive förordningen (2022:1328) om företagsrekonstruktion följer att en ansökan om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in till den tingsrätt där gäldenären svarar i tvistemål som angår betalningsskyldighet i allmänhet. Det innebär att det i regel är tingsrätten i den ort där gäldenären har sin hemvist som prövar ansökan.

I en departementspromemoria från 2019 lämnas ett antal förslag om ett mer effektivt och ändamålsenligt konkursförfarande (Ds 2019:31). I promemorian föreslås bland annat en förändrad rollfördelning i konkursförfarandet som innebär att uppgifter flyttas från domstolarna och att deras roll renodlas till att framför allt handlägga tvistiga frågor. Förslagen innebär att tingsrätterna inte längre kommer att vara involverade löpande i konkursens olika steg och väntas därmed leda till att tingsrätterna i betydligt mindre utsträckning än i dag hanterar konkursfrågor. Samtidigt väntas de frågor som prövas av tingsrätten vara komplicerade.

I departementspromemorian görs bedömningen att konkursärenden bör handläggas av färre tingsrätter än i dag. Det föreslås därför en lagändring som möjliggör för regeringen att besluta om en koncentration till vissa tingsrätter. Det föreslås vidare att alla konkursmål, inklusive mål om återvinning, ska bli föremål för samma koncentration (se Ds 2019:31 s. 394-404).

När det gäller ärenden om företagsrekonstruktion har förfarandet nyligen setts över. Den nya lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion innebär att domstolarna ställs inför nya och i många fall mer komplicerade frågeställningar än tidigare. Inte minst det nya planförfarandet aktualiserar ett flertal svåra frågor för rätten att ta ställning till. Samtidigt är antalet ärenden få vilket kan innebära svårigheter att bygga upp och upprätthålla nödvändig kompetens. Bland annat mot den bakgrunden uttalas i förarbetena att antalet tingsrätter som handlägger ärenden om företagsrekonstruktion bör minskas (se prop. 2021/22:215 s. 333). I den nya lagen infördes därför en möjlighet för regeringen att besluta om koncentration till vissa tingsrätter, motsvarande den som föreslås för konkurser.

1.2 Problembilden

Handläggningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion präglas av högt ställda krav på effektivitet och kompetens. Detta gäller särskilt efter införandet av den nya lagen om företagsrekonstruktion år 2022 och vid ett genomförande av förslagen i departementspromemorian om konkursförfarandet.

Regeringskansliet behöver underlag för att bestämma hur många och vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion. De tingsrätter som föreslås bör ha en tillräckligt stor ärendemängd för att kunna upprätthålla kompetensen att handlägga ärendena med önskvärd effektivitet. Mot den bakgrunden anges i uppdraget att utgångspunkten bör vara att koncentration ska ske till de delar av landet som i dag har störst ärendetillströmning. Det finns dock även ett behov av geografisk spridning och förutsättningar för enskilda att kunna delta i sammanträden utan orimliga kostnader eller olägenheter.

Det finns både rättsliga och handläggningssmässiga beröringspunkter mellan de två insolvensrättsliga förfarandena. Även den krets som agerar som rekonstruktörer respektive konkursförvaltare är i viss utsträckning densamma. Samtidigt finns det skillnader mellan förfarandena. Den tydligaste är att antalet inkomna ärenden skiljer sig åt väsentligt. Det är relativt få ärenden om företagsrekonstruktion samtidigt som flertalet numera är komplicerade att handlägga. Konkursärenden är däremot många, men flera av dem relativt enkla att handlägga.

En särskild fråga är därför om det bör vara samma tingsrätter som ska handlägga konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion, eller om koncentrationen bör se olika ut för de olika ärendeslagen. Den uttalade utgångspunkten har varit en tingsrätt per län (se t.ex. Ds 2019:31 s. 400) men det finns skäl som talar för en mer betydande koncentration än så, särskilt för ärenden om företagsrekonstruktion (se prop. 2021/22:215 s. 333 och SOU 2016:72, Del 2, s. 153). Avgörande vikt bör fästas vid det som bedöms vara bäst för ärendenas handläggning.

En annan särskild fråga är förslagets påverkan på notarieutbildningen, eftersom de domstolar som inte kommer att handlägga konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion inte heller har dessa ärenden i sin notarieutbildning.

Domstolsverket ska överväga olika alternativ. Ett möjligt alternativ är att samma tingsrätter som handlägger konkursärenden också handlägger ärenden om företagsrekonstruktion. Ett annat alternativ är att ärenden som rör företagsrekonstruktion koncentreras till ännu färre tingsrätter. Det kan finnas fler alternativ än så. Domstolsverket ska redovisa fördelar och nackdelar med respektive alternativ och får, om det bedöms lämpligt, lämna flera olika förslag. Vid förslag om en mer betydande koncentration bör Domstolsverket även belysa behovet av en eventuell koncentration av handläggningen i överrätt.

2 Effektmål

Uppdraget syftar huvudsakligen till att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva konkursärenden respektive ärenden om företagsrekonstruktion. Dock kan även fråga om koncentration av handläggningen sådana ärenden i överrätt också komma att belysas.

3 Omfattning

3.1 Projektmål och leveranser

I syfte att skapa förutsättningar för ovan angivna effektmål, har följande uppdragsmål ställts upp:

- Analysera inflödet av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion under de senaste fem åren för landets samtliga tingsrätter, för att ge en nulägesbild över koncentrationen av dessa ärenden.
- Ta fram förslag på fördelningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion på olika forum och analysera dessa.
- Samverka förslagen med domstolarna genom ett skriftligt remissförfarande.

- Samverka förslagen med berörda myndigheter och organisationer.
- Sammanställa rapport för möjliga alternativ, valt förslag samt en konsekvensanalys.

3.2 Beroenden och förutsättningar

Uppdraget är beroende av samverkan med och mellan andra myndigheter och organisationer – framför allt tingsrätterna och hovrätterna, men även Arbetsgivarverket, Kronofogdemyndigheten, Tillsynsmyndigheten, Skatteverket, Sveriges advokatsamfund, Rekonstruktörs- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, Svenskt Näringsliv och Företagarna. Även samverkan med berörda arbetstagarorganisationer är av vikt.

Det är angeläget att involverade medarbetare ges tid, resurser och befogenheter driva uppdraget framåt i önskad takt.

3.3 Avgränsningar

Uppdraget är att lämna förslag på hur många och vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion. Om arbetet leder till förslag innebärande en omfattande koncentration av handläggningen till ett mindre antal tingsrätter kan även handläggningen av sådana ärenden i överrätt komma att belysas. Uppdraget omfattar inte att lämna ytterligare förslag avseende handläggningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion.

4 Kommunikation

Kommunikation om uppdragets arbete behöver ske både internt på Domstolsverket och inom Sveriges Domstolar (främst gentemot tingsrätterna och hovrätterna). Det kan vara fråga om exempelvis nyhetsartiklar i Chefsnytt och på Intranätet, information på uppdragssidan på Intranätet samt möten och annan typ av dialog. Uppdragsledaren och beställaren ansvarar för att samråda med Kommunikationsavdelningen om detta.

Uppdragsledaren ska löpande rapportera till beställaren.

Rapportering ska löpande ske till generaldirektören.

Avstämning ska ske regelbundet inom uppdragsgruppen.

Viss kommunikation och inhämtande av synpunkter ska även ske med berörda myndigheter och organisationer som bedöms lämpliga, såsom Arbetsgivarverket, Tillsynsmyndigheten, Skatteverket, Sveriges advokatsamfund, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, Svenskt Näringsliv och Företagarna.

Uppdragsledaren ska även delta i samverkanssamtal med de fackliga organisationerna.

5 Budget

Uppdraget genomförs under våren 2024 inom befintliga budgetramar på Avdelningen för domstolsutveckling.

6 Organisation

6.1 Övergripande organisation

Att hantera uppdraget, med stöd av lämpliga delar i projektstyrningsmodellen, framstår som ändamålsenligt med tanke på den nivå av komplexitet som uppdraget innebär. Den organisatoriska komplexiteten motiverar en styrgrupp som består av både domstolschefer och nyckelpersoner inom Domstolsverket.

Det huvudsakliga arbetet inom uppdraget bör bedrivas av en uppdragsgrupp som består av medarbetare med olika nödvändiga kompetenser inom Domstolsverket. Uppdragsgruppen ska ledas av en uppdragsledare.

De roller och grupper som nu presenterats kommer att beskrivas närmare här nedan.

6.2 Styrgrupp

Beställare och ordförande för styrgruppen är utvecklingsdirektören och avdelningschefen Klara Lutti (Avdelningen för domstolsutveckling, Domstolsverket).

I styrgruppen ingår även rätts- och avdelningschefen Peter Islander (Rättsavdelningen, Domstolsverket), enhetschefen David Harrby (Enheten för verksamhetsutveckling, Avdelningen för domstolsutveckling, Domstolsverket) samt lagmannen för Växjö tingsrätt Lars-Olle Larsson och lagmannen för Ångermanlands tingsrätt Magnus Wiklund.

6.3 Uppdragsledare

Uppdragsledare är verksamhetsutvecklaren Lena Nilsson (Enheten för verksamhetsutveckling, Avdelningen för domstolsutveckling, Domstolsverket).

6.4 Uppdragsgrupp

I uppdragsgruppen ingår:

- Juristen Sara Ossowski Tibell (Rättsenheten, Rättsavdelningen, Domstolsverket)
- Analytikern Pontus Thor (Enheten för analys och finansiering, Ekonomiavdelningen, Domstolsverket)
- HR-specialisten Alexander Pavlica (Arbetsgivarenheten, HR-avdelningen, Domstolsverket)

7 Avslut

Uppdraget ska vara rapporterat till styrgruppen och slutfört senast i mitten av maj 2024.

Förslaget ska därefter beredas med generaldirektören.

Resultatet ska lämnas som en rapport till regeringen, med förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva konkursärenden respektive ärenden om företagsrekonstruktion, senast den 3 juni 2024.

8 Dokumentation, diarienummer och verksamhetsaktivitet

Dokumentation sparas i mappen G:/Gemensam
DOV/Gemensam DV/Uppdrag/Konkursforum.

Uppdragets diarienummer är DOV 2023/1554.

9 Referenser

- Departementspromemorian *Konkursförfarandet* (Ds 2019:31)
- Regeringens proposition *En ny lag om företagsrekonstruktion* (prop. 2021/22:215)
- Betänkandet *Entreprenörskap i det tjugoförsta århundrandet* (SOU 2016:72, Del 2).

Forum för konkursärenden och ärenden om
företagsrekonstruktion

Remissvarssammanställning

Innehåll

Forum för konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion 1

1.	Domstolsverkets remitterade förslag	4
1.1.	Synpunkter rörande utgångspunkterna för Domstolsverkets förslag	4
1.1.1.	Reformen bör inte genomföras	4
1.1.2.	En koncentration av domstolar framstår som rimligt	5
1.1.3.	Fel ordning	6
1.1.4.	Tillräckligt stor ärendemängd?	6
1.1.5.	Koncentration möjliggör specialisering?	6
1.1.6.	Koncentration ställt mot geografisk spridning	6
1.1.7.	God kompetensförsörjning nu och på sikt	7
1.1.8.	Bevarande av kompetens	7
2.	Konkursforum	8
2.1.	Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag	8
2.1.1.	En tingsrätt i varje län – 21/23 tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 1 a och b)	8
2.1.2.	En tingsrätt i varje hovrättsområde – sex/nio tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 2)	10
2.1.3.	En viktad fördelning – nio tingsrätter, en hovrätt (Alternativ 3)	12
2.1.4.	Forum för överklagande	13
2.1.5.	Anknytningskriterier	14
3.	Tvistemål gällande återvinning i konkurs	14
4.	Forum för ärenden om företagsrekonstruktion	15
4.1.	Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag	15
4.1.1.	Valet av konkursdomstolar avgör (Alternativ 1)	15
4.1.2.	Stockholms tingsrätt får exklusiv behörighet + en hovrätt (Alternativ 2)	16
4.1.3.	Fyra tingsrätter ges behörighet + en hovrätt (Alternativ 3)	16
4.1.4.	En tingsrätt per hovrättsområde + alla hovrätter (Alternativ 4) ..	17
4.1.5.	Anknytningskriterier	17
4.1.6.	Forum för överklagande	17
5.	Övriga synpunkter på de remitterade förslaget	18
5.1.	Konsekvensbedömningen	18
5.1.1.	Brister i underlaget	18
5.1.2.	Notarie- och fiskalsutbildningen	18
5.1.3.	Attraktionskraften hos domstolar som förlorar behörighet	19
5.1.4.	Attraktionskraften hos domstolar som får utökad behörighet ...	20
5.1.5.	Konkursförvaltare och rekonstruktörer	20

5.2. Omställningsstöd	20
5.3. Tid för genomförande	21
5.4. Behovet av övergångsbestämmelser	21

1. Domstolsverkets remitterade förslag

Samtliga domstolar har besvarat remissen. Många svar är utförliga och innehåller väl avvägda resonemang.

1.1. Synpunkter rörande utgångspunkterna för Domstolsverkets förslag

1.1.1. Reformen bör inte genomföras

Ångermanlands tingsrätt, Kalmar tingsrätt, Varbergs tingsrätt, Lycksele tingsrätt och Alingsås tingsrätt lyfter att reformen inte borde genomföras överhuvudtaget och att den nuvarande ordningen med att alla tingsrätter prövar ärenden om konkurs hade varit att föredra. Det hade inneburit att upparbetad kompetens hade funnits kvar på respektive domstol och att hänsyn hade tagits till regional förankring och fördelning. Även Eksjö tingsrätt delar denna syn.

Varbergs tingsrätt framhåller att Domstolsverket bör värna de mindre tingsrätterna och ge dem möjlighet att fortsätta vara attraktiva arbetsgivare. Tingsrättens närvaro i det lokala samhället är av betydelse för allmänhetens förtroende för rättsväsendet och även i ett större perspektiv för demokratin. Genom att steg för steg utarma de mindre tingsrätterna motarbetas lagstiftarens intentioner som fortfarande synes vara att de mindre tingsrättens ska finnas kvar. Lycksele tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Kalmar tingsrätt anför att det inte framkommit något som visar att nuvarande ordning inte fungerar och att det inte är självklart att handläggningen blir bättre och mer kostnadseffektiv för att hanteringen koncentreras till färre domstolar. Lycksele tingsrätt, Östersunds tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt lämnar liknande synpunkter. Lycksele tingsrätt anför att det på goda grunder kan antas att varje domstol är väl skickad att både handlägga och besluta i tvistiga frågor och att inom ramen för normal kompetensutveckling möta kommande förändringar på rättsområdet.

Även Kalmar tingsrätt anför att det inte framkommit brister tingsrätternas handläggning som motiverar en ökad koncentration. Tingsrätterna tillhandahåller alltså redan idag en effektiv och rättssäker hantering av konkursärendena. Ångermanlands tingsrätt ger uttryck för likartade synpunkter.

Lycksele tingsrätt framhåller också att det saknas underlag för att bedöma vad som utgör ett tillräckligt eller acceptabelt högt ärendeflöde och att det saknas indikationer på att den nuvarande organisationen inte besitter tillräcklig kompetens eller erfarenhet, eller att den inte skulle vara tillräckligt robust.

Eksjö tingsrätt ifrågasätter utgångspunkten att större domstolar är mer effektiva än små domstolar. Vilka domstolar som är effektiva när det gäller att handlägga dispositiva tvistemål har ofta väldigt lite med storleken på domstolen eller antalet konkursärenden att göra. Hur domstolarna kan upprätthålla kompetensen hos domarna varierar också mellan domstolarna. Ångermanlands tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Haparanda tingsrätt ser en risk med att mål och ärenden tas bort från de mindre domstolarna även om tingsrätten också ser fördelarna med att

koncentrera vissa uppgifter för att säkerställa kompetensen. Om det kommer att innebära att de små domstolarna i förlängningen måste se över bemanningen blir domstolarna alltmer sårbara och frågan om domstolarnas yttre organisation kan återigen komma på tapeten. Det är en olycklig väg att gå, då det är av största vikt att samhällsbyggande myndigheter finns i hela landet. Lycksele tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Gotlands tingsrätt, som har ett mycket litet ärendeflöde, vidgår att tingsrätten har sämre förutsättningar att upparbeta erfarenhet av konkurser och företagsrekonstruktioner än en större domstol. Ärendemängden medför utmaningar för tingsrätten att upprätthålla kompetens och effektivitet. Hälsinglands tingsrätt lämnar liknande synpunkter och framhåller att en ökad koncentration bedöms leda till effektivitets- och rättssäkerhetsvinster.

Eksjö tingsrätt framhåller att det är väldigt få måltyper som är anvisade till särskilda domstolar eller specialforum och att varje undantag från huvudregeln om att samtliga tingsrätter är behöriga behöver vara mycket väl motiverat. Det finns ingenting som tyder på att domstolarna idag inte kan hantera tvistiga konkursfrågor. Det handlar om central civilrätt, som domare i allmän underrätt i högsta grad är skickade att hantera. Några bärande skäl för att koncentrera konkurshandläggningen i domstol finns inte, även efter genomförda ändringar i enlighet med Ds 2019:31.

Ångermanlands tingsrätt konstaterar att regeringen i olika sammanhang uttalat att utgångspunkten är att ärenden ska fördelas på landets samtliga tingsrätter. Koncentration av ärenden kan enligt regeringen undantagsvis komma i fråga, om det t.ex. finns behov av särskild skyndsamhet eller kompetens (se prop. 2021/22:215 s. 332). Konkursärendena är, enligt tingsrätten inte av sådant slag att det finns skäl att göra avsteg från den av regeringen uttalade utgångspunkten.

Ångermanlands tingsrätt framhåller även att tingsrätterna och hovrätterna står inför stora utmaningar med en ökande måltillströmning samt allt större och mer komplexa mål, samtidigt som budgetläget är ansträngt och det finns svårigheter med kompetensförsörjningen. Att under dessa förhållanden genomföra en genomgripande förändring av den ordning för handläggning av ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion som har funnits under lång tid och som fungerar bra idag kan inte anses motiverat. De tingsrätter som inte längre skulle handlägga konkurser får enligt resursfördelningsmodellen också minskade resurser, vilket skulle försvåra ett redan besvärligt budgetläge och riskera att leda till övertalighet och kompetenstapp.

1.1.2. En koncentration av domstolar framstår som rimligt

Hovrätten över Skåne och Blekinge framhåller att det är rimligt att koncentrera handläggningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion till ett färre antal domstolar och att detta kommer att medföra såväl en mer effektiv och ändamålsenlig handläggning av ärendena som möjlighet för framför allt tingsrätterna att upprätthålla en hög kompetens.

Även Göta hovrätt, Hovrätten för Nedre Norrland och Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Lunds tingsrätt, Borås tingsrätt, Attunda tingsrätt, Gotlands tingsrätt, Växjö tingsrätt, Umeå tingsrätt, Gävle tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt och Hässleholms tingsrätt anser att det

finns goda skäl för att besluta om en viss minskning av antalet domstolar och ställer sig bakom syftena med förändringarna; att säkerställa att varje tingsrätt har en tillräckligt stor ärendemängd för att upprätthålla kompetensen och att handlägga ärendena med önskvärd effektivitet.

1.1.3. Fel ordning

Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Södertälje tingsrätt, Örebro tingsrätt och Kalmar tingsrätt anser att en koncentration av ärendena förutsätter att övriga förslag i Ds 2019:31 genomförs. Helsingborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt framhåller särskilt att om så inte sker riskerar det att leda till en alltför hög arbetsbörda för de tingsrätter som vid en koncentration ska handlägga konkursärenden.

Helsingborgs tingsrätt ifrågasätter även om ännu inte beslutade ändringar i lagstiftningen ska ligga till grund för en framtida koncentration, och under alla förhållande bör en sådan koncentration inte ske innan ändringarna beslutats. Lunds tingsrätt uttrycker liknande synpunkter. Lunds tingsrätt framhåller även att det inte har skett någon utvärdering av redan genomförda reformer. Blekinge tingsrätt och Eksjö tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

1.1.4. Tillräckligt stor ärendemängd?

Helsingborgs tingsrätt framhåller att utgångspunkten för en koncentration bör vara ärendeinflödet då detta möjliggör för den personal som arbetar med ärendena att erhålla ett större erfarenhetsunderlag. På så sätt kan det säkerställas att personalen kan upprätthålla en hög kompetens. Möjligheten att upprätthålla en hög kompetens bör, enligt tingsrätten, stå i främsta rummet vid valet av vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva konkursärenden. Lunds tingsrätt ger uttryckt för liknande synpunkter.

Lycksele tingsrätt anför att det inte är möjligt att säga vad som utgör ett tillräckligt och acceptabelt högt ärendeinflöde.

1.1.5. Koncentration möjliggör specialisering?

Lycksele tingsrätt ifrågasätter resonemanget i underlaget om att möjligheten till specialisering anges som en fördel i remissunderlaget. Detta bygger på tanken att personal arbetar en förhållandevis stor del av sin arbetstid med samma ärendetyp. Sådana förhållanden genererar naturligtvis erfarenhet och kompetens men innebär också en risk för att arbetet upplevs som enahanda. Det kan på ett allmänt plan sättas i fråga om arbete som handläggare eller domare med mer eller mindre uteslutande konkurshantering kommer att upplevas som attraktivt på det sätt som antas. Med de eskalerande rekryteringsutmaningarna och den ovisshet som råder rörande orsakerna till dess bör saken övervägas noga.

1.1.6. Koncentration ställt mot geografisk spridning

Helsingborgs tingsrätt anser att frågor som tar sikte på geografisk spridning och avstånd till domstolen inte bör få någon utslagsgivande betydelse vid valet av vilka domstolar som ska vara behöriga.

Stockholms tingsrätt lyfter vikten av att de behöriga domstolarna sprids på ett godtagbart sätt över landet men även i Stockholmsområdet, där den absoluta majoriteten av ärenden handläggs. De aktörer som vill inställa sig fysiskt ska ges realistiska möjligheter att göra det. Detta gäller särskilt ärenden om företagsrekonstruktion. Vidare framhåller tingsrätten att valet

av forum bör möjliggöra att god kompetens inom de aktuella rättsområdena upprätthålls bland de professionella aktörerna i hela landet. Det gäller såväl domare och framtida domare som förvaltare och rekonstruktörer.

Liten ärendemängd ställt mot geografisk spridning

Gotlands tingsrätt lyfter att nackdelarna med längre avstånd och ökade olägenheter och kostnader får ställas mot ärendemängden. Om ärendemängden är liten är det färre som drabbas. Dessutom avgörs många ärenden utan att förhandling hålls, eller, om förhandling hålls, utan personlig inställelse inför tingsrätten.

Närvaro via videolänk

Gotlands tingsrätt anför att det numera finns goda förutsättningar att delta vid domstolsförhandlingar genom ljud- och bildöverföring. Detta framförs även av Malmö tingsrätt och Örebro tingsrätt.

Ångermanlands tingsrätt framhåller att ett beslut om konkurs är en mycket ingripande åtgärd. När en konkurs ska prövas vid en konkursförhandling finns därför starka skäl för gäldenären att kunna närvara personligen utan stora kostnader och olägenheter. Motsvarande gäller gäldenärens deltagande vid edgångssammanträde i konkurs. Att hänvisa gäldenären till att närvara via videolänk är inte rimligt och skulle i förlängningen riskera att påverka förtroendet för domstolarna. Varbergs tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

1.1.7. God kompetensförsörjning nu och på sikt

Eksjö tingsrätt vidgår att det kan finns fler potentiella sökande till handläggartjänster på större orter. Det viktigaste är dock inte mängden potentiella sökande, utan möjligheten att bibehålla kompetenta konkurshandläggare på domstolarna. Såvitt framkommit torde personalomsättningen bland domstolshandläggare i de större städerna att vara betydande. Det finns alltså en betydande risk för att man, om förslaget genomförs, kommer att ha en större personalomsättning bland konkurshandläggare än vad som gäller idag, vilket naturligt påverkar möjligheten att upprätthålla kompetensen bland domstolshandläggarna på de domstolar som ska handlägga konkurser. Haparanda tingsrätt, Lycksele tingsrätt och Gällivare tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Kalmar tingsrätt ifrågasätter att det är lättare att rekrytera på orter med hovrätt och juristutbildning. Närvaro av hovrätt och andra domstolar skulle, enligt domstolen, kunna medföra en högre personalomsättning, vilket leder till motsatsen.

1.1.8. Bevarande av kompetens

Lunds tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt lyfter värdet av att bevara upparbetad kompetens på domstolarna och att förslagen kan leda till stora kompetens- och effektivitetsförluster. I sammanhanget påpekas även att förslagen riskerar att förstöra mycket välfungerande konkurshanteringsenheter vid domstolarna.

Stockholms tingsrätt framhåller också vikten av att bevara upparbetad kompetens.

2. Konkursforum

2.1. Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag

Någon tydlig unison linje från domstolshåll har inte kunnat urskiljas i ingivna remissvar. Möjligen kan sägas att något fler domstolar som inte föreslås komma i fråga för hanteringen av konkursärenden har varit mer kritiska i sina svar. Motsatsvis har domstolar som föreslås få behörighet varit mer positivt inställda till en högre koncentration. Bland gruppen större domstolar förespråkas en hög grad av koncentration (alternativ 3 och 2). I gruppen mellanstora domstolar finns en tydlig majoritet för en större geografisk spridning, dvs. alternativ 1. I gruppen små domstolar finns ingen tydlig gemensam linje.

Fem av sex hovrätter anser att konkursfrågor även framöver bör prövas av samtliga hovrätter. Hovrätten för Övre Norrland förespråkar en större koncentration och att överklaganden ska prövas av endast en hovrätt.

Norrtälje tingsrätt och Uddevalla tingsrätt har inte förespråkat något specifikt alternativ.

2.1.1. En tingsrätt i varje län – 21/23 tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 1 a och b)

Positiva till förslaget

Förslaget förordas av Göta hovrätt, Hovrätten för Nedre Norrland, Alingsås tingsrätt, Blekinge tingsrätt, Eksjö tingsrätt, Eskilstuna tingsrätt, Falu tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Västmanlands tingsrätt, Linköpings tingsrätt, Luleå tingsrätt, Haparanda tingsrätt, Gällivare tingsrätt, Halmstads tingsrätt, Kalmar tingsrätt, Lycksele tingsrätt, Värmlands tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Nyköpings tingsrätt och Kristianstads tingsrätt. Skälen för förslaget är de som lyfts i remissunderlaget; vid intresseavvägningen mellan, å ena sidan, behovet av att koncentrera konkursfrågorna till ett mindre antal domstolar för att uppnå tillräckligt stor ärendemängd och, å andra sidan, en bra geografisk spridning i landet framstår förslaget som ändamålsenligt.

Göta hovrätt, Eskilstuna tingsrätt, Värmlands tingsrätt, Falu tingsrätt, Luleå tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Västmanlands tingsrätt och Eksjö tingsrätt förespråkar särskilt alternativ 1 b.

Nacka tingsrätt avstyrker alternativ 1 a eftersom tingsrätten bedömer att tingsrättens samlade målsammansättning skulle få negativa konsekvenser för bland annat domarrekrutering och notarieutbildning. Domstolen förespråkar i stället alternativ 1 b med den ändringen att Nacka tingsrätt ges behörighet, som en av tre domstolar i Stockholmsregionen. En förutsättning är dock att tingsrättens domsaga samtidigt utökas med ett antal närliggande församlingar. En av flera fördelar med en sådan lösning är att lokaler som Domstolsverket idag disponerar åter skulle kunna användas.

Stockholms tingsrätt anför att för det fall alternativ 1 skulle väljas förespråkas alternativ b, dels för att den erfarenhet som finns i domstolen inte ska gå till spillo, dels för att tingsrätten centrala läge i Stockholms innerstad underlättar för ett stort antal av de aktörer som förekommer i konkursärendena.

Kristianstads tingsrätt och Vänersborgs tingsrätt anser att behörighet bör ges till de domstolar som är behöriga att pröva överklagade utsökningsärenden.

Ångermanlands tingsrätt lyfter värdet av att ärenden faller in i en befintlig domstolsorganisation. En för långtgående koncentration kan komplicera domstolssystemet och splittra domstolsorganisationen, vilket inte kan ligga i vare sig domstolarnas eller parternas intresse.

Nyköpings tingsrätt anser att forum för konkurser i Södermanlands län bör förläggas till Nyköpings tingsrätt (inte Eskilstuna tingsrätt).

Eksjö tingsrätt anser att fördelarna med förslaget överväger nackdelarna. Fördelen med den geografiska spridningen överväger eventuella risker med att ärendetillströmningen till vissa domstolar blir liten. Till detta kommer att det för småstadsregionerna, redan som det ser ut nu, är en utmaning att upprätthålla allmänhetens tillgång till domstolarna. Trots det som Domstolsverket anför om närvaro via videolänk på konkurssammanträden är alternativ 1 även mest kostnadseffektivt.

Hovrätten för Nedre Norrland och Halmstads tingsrätt anför härvid att det är av stor vikt att kompetensen och förståelsen för insolvensrätten finns kvar i hela landet.

Halmstads tingsrätt anser att det positivt att även mindre tingsrätter ges möjlighet till specialisering för domare och handläggare.

Blekinge tingsrätt anför att förslaget påverkar omfördelningen av resurser minst och har ändå gynnsamma effekter. Eskilstuna tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Hovrätten för Nedre Norrland framhåller även att det är av vikt för notarie- och fiskalsutbildningen att koncentrationen inte blir alltför snäv.

Hovrätten för Nedre Norrland anför vidare att förslaget är rimligt och väl avvägt och bäst svarar mot de behov av att kunna inställa sig som främst gäldenärerna har. Ångermanlands tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Negativa till förslaget

Lunds tingsrätt, Attunda tingsrätt, Solna tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt avstyrker förslaget.

Stockholms tingsrätt avstyrker alternativ 1 a.

Svea hovrätt ifrågasätter förslaget eftersom en koncentration till en tingsrätt per län skulle innebära att knappt hälften av landets tingsrätter fortfarande hanterar dessa ärenden. I flera län finns dessutom endast en tingsrätt, vilket skulle medföra att det i dessa fall inte sker någon koncentration över huvud taget. Flera tingsrätter skulle också komma att handlägga ett mycket begränsat antal ärenden per år. Även Hovrätten för Övre Norrland har framhållit att förändringen i koncentration/ärendeinflöde är så liten i de domstolar som ligger inom domkretsen att det ifrågasatt om syftet med förändringarna kan uppnås genom förslaget. Sundsvalls tingsrätt, Gotlands tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt, Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt Uppsala tingsrätt, Örebro tingsrätt och Växjö tingsrätt framför likartade synpunkter.

Liknande synpunkter framförs av Borås tingsrätt, Lunds tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt som även anför att ett förslag som utgår från utsökningsforum innebär att flera av de domstolar som har det högsta

ärendeinflödet fråntas behörighet, vilket knappast kan vara i enlighet med den av regeringen uttalade ledstjärnan, dvs. att konkursforum ska förläggas till de tingsrätter som har tillräckligt stor ärendetillströmning för att säkra att det finns goda förutsättningar att upprätthålla kompetens på området. Attunda tingsrätt för ett liknande resonemang.

Angående sambandet mellan konkursärenden och utsökningsärenden

Eskilstuna tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt och Halmstads tingsrätt anser att konkursärenden och utsökningsärenden är nära besläktade och att det är logiskt att följa forum för överklagade utsökningsärenden. Ångermanlands tingsrätt lyfter att det inte är ovanligt att det pågår utsökningsärenden och konkursärenden parallellt gällande en och samma gäldenär. Tingsrätten föreställer sig vidare att de domare som har ett intresse för konkursrätten många gånger har ett intresse för övriga delar av obeståndsrätten.

Västmanlands tingsrätt menar att det är rimligt att utgå från de domstolar som idag handlägger överklagade utsökningsärenden.

Även Malmö tingsrätt anför att detta kan vara en rimlig utgångspunkt, eftersom rättsområdena är närliggande. Detta bör dock inte vara utslagsgivande. Andra hänsyn, såsom vikten av geografisk placering, i vart och ett av hovrättsområdena, samt vald domstols kapacitet att hantera det ökade ärende- och målinflödet och möjligheten att attrahera och behålla personal som handlägger konkursärenden bör vara viktigare vid den bedömning som ska göras.

Stockholms tingsrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Lunds tingsrätt Sundsvalls tingsrätt, Nyköpings tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt ifrågasätter påståendet om att det finns ett nära samband mellan konkurser och utsökningsmål. Utifrån såväl domstolsprocessen som de frågor som prövas i domstol framstår beröringspunkterna mellan dessa mål som begränsade. Det angivna sambandet mellan ärendetyperna bör således inte få någon utslagsgivande verkan. Även Attunda tingsrätt uttrycker att det inte finns någon beaktansvärd koppling mellan ärendetyperna och framhåller att en koppling av konkursforum till utsökningsforum inte är nödvändig eller ändamålsenlig. Norrköpings tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

2.1.2. En tingsrätt i varje hovrättsområde – sex/nio tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 2)

Positiva till förslaget

Svea hovrätt, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt, Uppsala tingsrätt, Växjö tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Skellefteå tingsrätt och Hässleholms tingsrätt förespråkar denna lösning.

Både Svea hovrätt och Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att det är rimligt att en eller ytterligare ett litet antal domstolar per hovrättsområde ges behörighet.

Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt, Uppsala tingsrätt, Växjö tingsrätt, Skellefteå tingsrätt och Hässleholms tingsrätt förespråkar särskilt alternativ 2 b. Solna tingsrätt framhåller att konkursärendena i Stockholmsområdet bör hanteras av tre tingsrätter. De förslag som innebär en mer långtgående koncentration än så skulle medföra att berörda domstolar hanterar en alltför stor del av Sveriges konkursärenden och att ärendemängden skulle variera

kraftigt mellan de tingsrätter som hanterar konkurser. Solna tingsrätt har inget att invända mot att Stockholms tingsrätt, Attunda tingsrätt och Södertörn ges behörighet.

Örebro tingsrätt anser att, för det fall förslaget väljs så är alternativ 2 b att föredra.

Stockholms tingsrätt förordar endast alternativ 2 b och avstyrker alternativ 2 a. Tingsrätten anser att förslaget som innebär att domstolen får ett inflöde som motsvarar nästan hälften av landets samtliga konkurser, skulle innebära en omotiverad och alltför långtgående koncentration av ärenden till tingsrätten. Domstolen har gett tydligt uttryck för att den inte skulle kunna hantera ett sådant ökat ärendeflöde, detta oavsett om återstående förslag i Ds 2019:31 genomförs. Domstolen anser att det är rimligt att det stora antalet konkursärenden i Stockholmsområdet fördelas på tre tingsrätter.

Växjö tingsrätt och Göteborgs tingsrätt lyfter fram vikten av att utgå från befintlig hovrättsstruktur.

Luleå tingsrätt anför att för det fall förslaget väljs så bör hanteringen ske vid Luleå tingsrätt (inte Umeå), då Luleå ligger mitt i regionen. Gällivare tingsrätt instämmer i detta.

Örebro tingsrätt anser att för det fall förslaget väljs så bör forum inom Göta hovrätts domsaga förläggas i Örebro, eftersom domstolen är den största inom hovrättsområdet.

Östersunds tingsrätt anför att för det fall förslaget väljs så bör hanteringen ske vid Östersunds tingsrätt (inte Sundsvall).

Hovrätten över Skåne och Blekinge menar att dagens möjligheter till närvaro via videolänk och Web-RTC innebär att den geografiska spridningen är tillräckligt beaktad genom förslaget. Många konkursärenden avgörs också genom beslut på handlingarna och i gäldenärens utevaro. Gotlands tingsrätt lämnar liknande synpunkter, men framhåller att stor betydelse bör tillmätas berörda domstolars uppfattningar och deras möjligheter att hantera en utökad ärendemängd.

Negativa till förslaget

Helsingborgs tingsrätt avstyrker förslaget och anför att det visserligen ligger i linje med den utgångspunkt som domstolen förespråkar, nämligen att handläggningen fördelas till de delar av landet som har det största inflödet. Tingsrätten anser emellertid att urvalet av tingsrätter går för långt och leder till att flera av de domstolar som har störst ärendetillströmning frantas behörigheten att handlägga konkursärenden. Detta kan leda till att en stor del av den redan upparbetade konkurskompetensen i landet går förlorad. Vidare anser domstolen att underlaget saknar en analys av hur den markant ökade måltillströmningen kan väntas påverka de domstolar som får behörighet enligt förslaget och hur den minskade ärendemängden påverkar de domstolar som förlorar behörighet. Helsingborgs tingsrätt påpekar även att en alltför långtgående koncentration kan leda till att de domstolar som pekas ut som konkursforum blir för stora i förhållande till sin optimala storlek vilket kan leda till ineffektivitet. Lunds tingsrätt har också avstyrkt förslaget och lämnat liknande synpunkter. Även Västmanlands tingsrätt har gjort likartade anmärkningar.

Även Eskilstuna tingsrätt avstyrker förslaget.

Även Borås tingsrätt, Halmstads tingsrätt och Kalmar tingsrätt uttrycker att förslaget innebär en alltför stark koncentration. Solna tingsrätt avstyrker alternativ 2 a av skäl som angetts ovan om att koncentrationen i Stockholmsområdet blir för hög med endast en behörig tingsrätt.

Kalmar tingsrätt framhåller härvid särskild de negativa konsekvenser som en hög koncentration medför för enskilda i fråga om ökade kostnader och olägenheter. En långtgående koncentration riskerar att påverka förtroendet för domstolarna i negativ riktning. Lycksele tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Hovrätten för Övre Norrland framhåller att förändringen i koncentration/ ärendeinflöde skulle vara så liten i de domstolar som ligger inom domkretsen att det ifrågasatt om syftet med förändringarna kan uppnås genom förslaget. Även Hälsinglands tingsrätt anser att koncentrationen enligt förslaget inte är tillräckligt stor.

2.1.3. En viktad fördelning – nio tingsrätter, en hovrätt (Alternativ 3)

Positiva till förslaget

Alternativet förespråkas av Hovrätten för Övre Norrland, Attunda tingsrätt, Umeå tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Örebro tingsrätt, Norrköpings tingsrätt, Ystads tingsrätt, Mora tingsrätt, Gävle tingsrätt och Hälsinglands tingsrätt. De framhåller att förslaget innebär att de domstolar som får behörighet får ett tillräckligt ärendeinflöde för att syftet med förändringarna ska uppnås i samtliga delar av landet. Gotlands tingsrätt och Malmö tingsrätt lämnar liknande synpunkter men framhåller att stor betydelse bör tillmätas berörda domstolars uppfattningar och deras möjligheter att hantera en utökad ärendemängd.

Växjö tingsrätt anser att en fördel med förslaget är att det blir en förhållandevis jämn fördelning av ärenden till de domstolar som föreslås få behörighet. Ur geografisk synvinkel framstår förslaget som mindre lämpligt då det bryter mot den nuvarande överrättsstrukturen.

Södertörns tingsrätt menar att nackdelarna, dvs. ökade avstånd till domstolen samt att uppdelningen inte förekommer i något annat sammanhang, inte väger särskilt tungt i sammanhanget.

Helsingborgs tingsrätt avstyrker förslaget och menar i huvudsak att det är alltför långtgående. Domstolen ställer sig emellertid bakom en lösning som frångår de nu etablerade domkretsarna, i syfte att åstadkomma en rimlig fördelning mellan tingsrätterna. Fördelningen bör emellertid ta sin utgångspunkt från de tingsrätter som idag har störst ärendetillströmning.

Lunds tingsrätt förespråkar en utvecklad variant av detta förslag, med fler konkursdomstolar och en mindre långtgående koncentration.

Borås tingsrätt lämnar liknande synpunkter och lägger fram ett eget förslag där 15 tingsrätter ges behörighet. Förslaget utgår från i ärendeinflödet. Den tingsrätt som föreslås inom respektive område är den tingsrätt som enligt statistiken tidigare har hanterat flest konkursärenden inom det geografiska område som föreslås bli domsagan.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt avstyrker förslaget eftersom det innebär en alltför långtgående koncentration. Halmstads tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Sundsvalls tingsrätt framhåller att den geografiska spridningen enligt förslaget skulle bli otillfredsställande eftersom avstånden till en domstol i norra Sverige skulle mycket stort. Om alternativ 3 skulle väljas så ser tingsrätten flera fördelar med att välja Sundsvalls tingsrätt som behörig domstol i norra Sverige.

Hälsinglands tingsrätt förespråkar Umeå tingsrätt som konkursforum för norra Sverige eftersom Umeå tingsrätt torde ha bäst underlag för rekrytering fortsättningsvis.

2.1.4. Forum för överklagande

Alla hovrätter

Positiva att alla hovrätter ska vara behöriga

Svea hovrätt, Göta hovrätt och Hovrätten för Västra Sverige menar att det finns starka sakliga skäl för att ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion även fortsättningsvis handläggs i hela landet av samtliga hovrätter. Svea hovrätt lyfter fram att insolvensrätten är en central del av civilrätten och nära sammankopplad med bl.a. avtals- och associationsrätten. Det finns ett stort värde i att kunskaper och erfarenheter på insolvensrättens område finns hos domare i samtliga överrätter.

Även Hovrätten över Skåne och Blekinge förordar detta, eftersom en annan ordning inte överensstämmer med vad som gäller för merparten av de övriga måltyper som handläggs i de allmänna domstolarna. Fördelarna med att koncentrera överklagandena till en hovrätt är inte så stora att det finns skäl att avvika från den struktur som gäller för de allmänna domstolarna i övrigt. Hovrätten för Västra Sverige och Eksjö tingsrätt har framfört liknande synpunkter och framhåller att det inte finns tillräckliga skäl för att frågå ordningen med ordinarie överklagandeinstans.

Hovrätten för Västra Sverige framhåller att prövningen av konkursfrågor i hovrätt inte kräver en särskild organisation. Ärendemängden bedöms inte heller bli för liten för att en hög kompetens ska kunna upprätthållas. Utifrån ett hovrättsperspektiv skiljer sig inte konkursmålen avsevärt från andra mål av föredragningskaraktär.

Även Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt, Borås tingsrätt, Alingsås tingsrätt, Södertälje tingsrätt och Växjö tingsrätt förespråkar en lösning som innebär att överklagande fortsatt sker till samtliga hovrätter i landet.

Angående påverkan på domarutbildningen, se nedan.

Negativa till att alla hovrätter ska vara behöriga

Helsingborgs tingsrätt avstyrker en lösning som innebär att överklagande ska ske till samtliga hovrätter och framhåller att ärendemängden i hovrätterna är alltför liten för att domstolarna ska kunna uppjobba någon form av rutin och erfarenhet av dessa ärenden.

Överklagande till en hovrätt

Positiva att en hovrätt ska vara behörig

Hovrätten för Övre Norrland förespråkar att överklaganden ska prövas av endast en hovrätt och instämmer i de av Domstolsverket presenterade fördelarna med förslaget. Även Helsingborgs tingsrätt, Hässleholms

tingsrätt, Ystads tingsrätt och Attunda tingsrätt förespråkar en sådan koncentration.

Mora tingsrätt anser att överklagande bör kunna ske till två hovrätter, t.ex. genom att Svea hovrätt behåller målen från sin domsaga och Hovrätten för Västra Sverige tar övriga.

Negativa till att en hovrätt ska vara behörig

Svea hovrätt avstyrker förslaget eftersom man anser att ärendena bör handläggas av samtliga hovrätter. Vid sidan av att det finns ett egenvärde i att det inom att hovrätter finns kunskap och erfarenheter inom insolvensrätten, skulle en lösning med endast en hovrätt ofrånkomligen leda till ökade kostnader och olägenheter för parter och andra aktörer runt om i landet, särskilt i samband med sammanträden. Jönköpings tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Svea hovrätt för vidare fram riskerna med en för hög koncentration då det kan påverka förvaltares och rekonstruktörers möjligheter – och vilja – att etablera sig och verka i gäldenärernas närhet. En för långtgående koncentration skulle således kunna påverka kvaliteten och leda till negativa konsekvenser för insolvensförfaranden som sådana.

Göta hovrätt framhåller att en koncentration till en hovrätt inte nödvändigtvis är till fördel för överrätternas rättsbildande funktion.

2.1.5. Anknytningskriterier

De remissinstanser som yttrat sig över frågan om anknytningskriterier instämmer i Domstolsverkets förslag.

I fråga om anknytningskriterier är det Domstolsverkets uppfattning att den ort där gäldenären svarar i tvistemål fortsatt ska vara avgörande för valet av forum.

3. Tvistemål gällande återvinning i konkurs

I regeringsuppdraget anges att Domstolsverket ska lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva samtliga med konkursförfarandet associerade frågor, inklusive mål om återvinning i konkurs.

Hovrätten för Västra Sverige, Helsingborgs tingsrätt, Eksjö tingsrätt Hässleholms tingsrätt och Lunds tingsrätt anför att det inte finns några starka skäl för att mål om återvinning i konkurs endast ska prövas vid de domstolar som ska handlägga konkursärenden. Hovrätten för Västra Sverige framhåller härvid att eventuella samordningsvinster framstår som begränsade. Återvinningsmålen bedöms snarare ha större samhörighet med andra slags dispositiva tvistemål än med konkursmål. Helsingborgs tingsrätt pekar på att även om de materiella reglerna finns i konkurslagen, utgör dessa en väsentlig del av den centrala civilrättsliga lagstiftningen. Återvinningsmålen är också ofta både komplexa och vidlyftiga. Det finns därför en överhängande risk att en koncentration av dessa mål kommer att leda till längre omloppstider, utan att kvaliteten på domstolarnas avgöranden blir högre.

Eksjö tingsrätt noterar att tvister om lönegaranti inte omfattas av förslaget.

4. Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

4.1. Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag

De synpunkter som lämnats i fråga om forum för företagsrekonstruktion är mer samstämmiga. En majoritet av domstolarna förespråkar en mycket hög koncentration. Skäl som framförts för en hög koncentration är bl.a. att antalet ärenden är mycket litet och att det processuella förfarandet är komplext. Vidare har framhållits att det nya regelverket har inneburit att det är svårare att beviljas en företagsrekonstruktion och att ärendemängden förväntas bli ännu lägre de kommande åren.

4.1.1. Valet av konkursdomstolar avgör (Alternativ 1)

Positiva till förslaget

Svea hovrätt förespråkar en lösning som innebär att konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion handläggs i samma domstolar. De skäl som lyfts fram är att det finns både rättsliga och handläggningssmässiga beröringspunkter mellan förfarandena. Genom att de två förfarandena hanteras av samma domstol samlas kompetensen, vilket leder till en mer effektiv handläggning av båda ärendetyperna. Svea hovrätt nämner också att det från tid till annan har förts fram önskemål om en ökad samordning mellan de två insolvensförfarandena (se t.ex. betänkandet SOU 2010:2 *Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag*).

Även Hovrätten över Skåne och Blekinge, Hovrätten för Övre Norrland, Stockholms tingsrätt, Attunda tingsrätt, Umeå tingsrätt, Falu tingsrätt, Halmstads tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Värmlands tingsrätt, Hässleholms tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Jönköpings tingsrätt och Lunds tingsrätt förespråkar en sådan lösning.

Malmö tingsrätt, Örebro tingsrätt och Växjö tingsrätt förespråkar förslaget under förutsättning att konkursforum bestäms enligt någon av alternativen 2 eller 3.

Stockholms tingsrätt framhåller särskilt att det är av stor vikt att den domstol som ska utse rekonstruktören ska kunna göra en välgrundad bedömning av personens lämplighet som rekonstruktör. Då är det en klar fördel att ha en viss egen kännedom om den som föreslagits. Visserligen ska sökanden i sin ansökan lämna de uppgifter som behövs för att rätten ska kunna bedöma lämpligheten, men dessa – ofta knapphändiga – uppgifter är sällan tillräckliga. Tillsynsenheten ska alltid beredas tillfälle att yttra sig över en föreslagen rekonstruktörs lämplighet, och brukar alltid göra så, men tingsrätten ska göra en egen bedömning av om personen uppfyller de mycket högt ställda krav som ställs på en rekonstruktör. I ett fåtal fall har det hänt att tingsrätten inte har delat Tillsynsenhetens uppfattning i frågan. Om tingsrätten helt saknar kännedom om personen kommer Tillsynsenhetens yttrande att få helt avgörande betydelse, vilket knappast varit lagstiftarens avsikt.

Stockholms tingsrätt anför vidare att det inte är helt ovanligt att en gäldenär som begärts i konkurs inkommer med en ansökan om företagsrekonstruktion, eller att den som fått en ansökan om rekonstruktion beviljad begärs i konkurs av en borgenär. Likaså förekommer det att den som är i rekonstruktion begär sig själv i konkurs. I de nämnda situationerna behöver åtgärder vidtas tämligen omgående, men det finns en uppenbar risk att det

missas om ärendetyperna handläggs i olika tingsrätter. Även av det skälet bör alltså konkurser och företagsrekonstruktioner samordnas. Jönköpings tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt och Gotlands tingsrätt avstyrker förslaget eftersom det riskerar att leda till en för liten koncentration. Hälsinglands tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Norrköpings tingsrätt motsätter sig förslaget men har inte tagit ställning till vilket förslag som förespråkas. Domstolen har angett att handläggningen av företagsrekonstruktioner bör koncentreras till färre tingsrätter än som föreslås handlägga konkurser.

4.1.2. Stockholms tingsrätt får exklusiv behörighet + en hovrätt (Alternativ 2)

Positiva till förslaget

Helsingborgs tingsrätt, Linköpings tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt, Nyköpings tingsrätt, Eskilstuna tingsrätt, Skellefteå tingsrätt, Mora tingsrätt, Uppsala tingsrätt och Kalmar tingsrätt förespråkar att endast en tingsrätt ska vara behörig. Framför allt den begränsade mängden ärenden framhålls som skäl till att detta förslag är lämpligast. Skellefteå tingsrätt framhåller särskilt att det av statistiken framgår att över hälften av ärendena i underrätt härrör från domkretsar i Stockholms län.

Negativa till förslaget

Stockholms tingsrätt och Göteborgs tingsrätt avstyrker förslaget.

Blekinge tingsrätt anför att förslaget framstår som alltför sårbart.

Eksjö tingsrätt och Örebro tingsrätt menar att förslaget skulle innebära en alltför stor koncentration.

Göteborgs tingsrätt framhåller att förslaget riskerar att medföra att värdefull kompetens går förlorad i övriga delar av landet.

4.1.3. Fyra tingsrätter ges behörighet + en hovrätt (Alternativ 3)

Positiva till förslaget

Alternativet förespråkas av Göteborgs tingsrätt och Södertörns tingsrätt och Göta hovrätt. Det anføres att fyra tingsrätter och en hovrätt innebär en tillräckligt god geografisk spridning för den nu aktuella ärendetypen samtidigt som förslaget kan bidra till högre effektivitet och kompetens vid de utvalda domstolarna. Förslaget är det som bäst tillgodoser syftet med reformen samtidigt som eventuella nackdelar minimeras.

Förslaget med fyra tingsrätter förespråkas även av Blekinge tingsrätt, Gävle tingsrätt och Gotlands tingsrätt. Gotlands tingsrätt framhåller att stor betydelse bör tillmätas berörda domstolars uppfattningar och deras möjligheter att hantera en utökad ärendemängd.

Även Hovrätten för Nedre Norrland och Luleå tingsrätt anser att alternativet är bäst med den justeringen att ingen domstol i norra Sverige bör ges behörighet. Detta på grund av det låga ärendeflödet. Även Hälsinglands tingsrätt uttrycker att ärenden hänförliga till norra Sverige bör handläggas av Stockholms tingsrätt.

Östersunds tingsrätt anför att för det fall alternativ 3 skulle väljas bör övervägas om inte det låga ärendeflödet i norra Sverige skulle motivera att även Gävleborgs län ingick i behörig tingsrätts upptagningsområde.

Lycksele tingsrätt och Vänersborgs tingsrätt anför att ärenden om företagsrekonstruktion bör koncentreras till en eller ett fåtal tingsrätter i Sverige, men tar inte ställning till vilket förslag som är att föredra.

Södertälje tingsrätt, Östersunds tingsrätt och Västmanlands tingsrätt anser att det finns skäl att koncentrera ärendena till vissa tingsrätter, men avstår från att ta ställning till vilket förslag som förordas.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt avstyrker förslaget eftersom koncentrationen inte blir tillräckligt snäv. Även Hälsinglands tingsrätt anser att antalet ärenden i norra Sverige är för få för att Umeå tingsrätt ska kunna bygga upp tillräcklig erfarenhet och effektivitet.

Jönköpings tingsrätt anser att ärenden om företagsrekonstruktion inte är så komplexa eller svåra att de av det skälet ska koncentreras till en eller ett fåtal domstolar. Ångermanlands tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

4.1.4. En tingsrätt per hovrättsområde + alla hovrätter (Alternativ 4)

Positiva till förslaget

Förslaget förordas av Stockholms tingsrätt, Solna tingsrätt, Borås tingsrätt, Alingsås tingsrätt, Nacka tingsrätt och Kristianstads tingsrätt.

Även Svea hovrätt förespråkar denna lösning, men med justeringen att något fler domstolar än en per hovrättsområde bör ges behörighet.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt och Göteborgs tingsrätt avstyrker förslaget, eftersom koncentrationen inte blir tillräckligt snäv.

4.1.5. Anknytningskriterier

De fåtalet remissinstanser som yttrat sig över frågan om anknytningskriterier instämmer i Domstolsverkets förslag, nämligen att den ort där gäldenären svarar i tvistemål fortsatt ska vara avgörande för valet av forum. Övriga lämnar inte några synpunkter i denna del.

4.1.6. Forum för överklagande

Hovrätten för Västra Sverige förespråkar att endast en hovrätt ska ges behörighet att pröva överklaganden, oavsett vilka tingsrätter som får behörighet. En sådan lösning skulle ge bättre förutsättningar att upprätthålla en hög kompetens i frågorna.

Även Hovrätten för Nedre Norrland, Norrköpings tingsrätt, Nyköpings tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt förespråkar överprövning i endast en hovrätt.

För det fall endast en hovrätt ska pröva överklaganden om konkurs och företagsrekonstruktion har Göta hovrätt uppgett att de inte önskar komma i fråga som överklagandeinstans, främst på grund av osäkerheten i fråga om möjligheten att bemanna på domarsidan.

Gävle tingsrätt anser att det finns ett värde i att kunskap om ärendetypen finns på fler håll än endast en hovrätt.

Kristianstads tingsrätt, Södertälje tingsrätt och Malmö tingsrätt anser att överklaganden ska prövas av samtliga hovrätter. Malmö tingsrätt framhåller härvid vikten av geografisk spridning och kompetensförsörjning.

5. Övriga synpunkter på de remitterade förslaget

5.1. Konsekvensbedömningen

5.1.1. Brister i underlaget

Helsingborgs tingsrätt anser att remissunderlaget brister i flera avseenden. Bland annat anser tingsrätten att beredningsunderlaget är för tunt och att det är svårt att ta ställning till förslaget, eftersom närmare analyser saknas avseende reformens effekter både för de domstolar som får behörighet och de domstolar som mister behörighet. Även Jönköpings tingsrätt anger att de saknar en djupare analys av konsekvenserna av förslagen, utöver uppskattad förändring i antalet ärenden, för de domstolar som berörs av de olika förslagen.

Vänersborgs tingsrätt anför att det framstår som oklart vilken faktisk arbetsbelastning som kommer att föreligga hos tingsrätterna om förslagen i Ds 2019:31 genomförs. För detta torde krävas en analys av vilka resurser som kvarstående arbetsmoment faktiskt kan förväntas ta i anspråk. I avsaknad av detta anser domstolen inte att det är möjligt att ha någon klar uppfattning om hur många tingsrätter som bör hantera konkursärenden i framtiden.

Eksjö tingsrätt anser att Domstolsverket i konsekvensbedömningen har underskattat de negativa konsekvenserna av förslaget.

5.1.2. Notarie- och fiskalsutbildningen

Eksjö tingsrätt lyfter att det för de tingsrätter som inte längre föreslås hantera konkurser försvinner ett utbildningsmoment för notarierna, dels moment där de själva får möjlighet att fatta beslut, dels moment som innefattar central civilrätt, nämligen frågor som bl.a. gäller sakrätt och obestånd. Det gör att utbildningen får ett mer begränsat innehåll och medför både att utbildningsplatserna blir mindre attraktiva och att de notaries som utbildas vid dessa domstolar riskerar att bli mindre attraktiva på arbetsmarknaden, både när det gäller domarförsörjning och t.ex. framtida konkursförvaltare. Halmstads tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Varbergs tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Skaraborgs tingsrätt och Kalmar tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Eksjö tingsrätt anför fortsättningsvis att även om tingsfiskaler inte arbetar kontinuerligt med konkursärenden så finns idag möjligheten att låta tingsfiskalerna med ett särskilt intresse handlägga dessa i viss mån, vilket kan vara ett värdefullt inslag för de tingsfiskaler som önskar detta.

Malmö tingsrätt konstaterar att inte alla notaries idag ges möjlighet att arbeta med konkursärenden och att det inte heller finns något utbildningsinslag om handläggning av konkurser i den centrala utbildningen som Domstolsverket anordnar för tingsnotaries.

Göta hovrätt påpekar att det, för det fall överklaganden endast skulle handläggas vid en hovrätt, skulle innebära att det uppstår vissa skillnader i den domarutbildning som bedrivs vid samtliga hovrätter och medföra att denna inte blir enhetlig över hela landet. Domarutbildade med praktisk erfarenhet av frågor om konkurs kommer då i huvudsak finnas vid endast en överrättsort, samtidigt som behöriga tingsrätter kommer att vara geografiskt utspridda. Över tid riskerar en sådan ordning att få betydelse för kompetensförsörjningen för de tingsrätter som inte finns i närheten av överrättsorten. Även Malmö tingsrätt och Solna tingsrätt lyfter att det ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är värdefullt av att konkurser hanteras vid alla överrätter.

Norrköpings tingsrätt anser att skälen för en koncentration av hanteringen av konkurser och företagsrekonstruktioner väger tyngre än intresset av en allsidig notarie- och fiskalsutbildning.

Ystads tingsrätt lyfter att notarietjänster vid konkursdomstolarna bör lysas ut med angivande av specialiseringen så att notaries med särskilt intresse för rättsområdena får möjlighet att söka sig till dessa domstolar.

5.1.3. Attraktionskraften hos domstolar som förlorar behörighet
Varbergs tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Lunds tingsrätt, Eksjö tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Lycksele tingsrätt, Skaraborgs tingsrätt och Kalmar tingsrätt lyfter att attraktionskraften hos de domstolar som inte längre får behörighet riskerar att minska.

Helsingborgs tingsrätt framhåller härvid att de domare som inte längre ska handlägga konkurser blir mindre av generalister och dessutom går miste om möjligheten att specialisera sig inom detta rättsområde.

Eksjö tingsrätt anför att förslag som innebär att domarförsörjningen ytterligare försvåras eller att attraktiviteten för domaryrket minskar inte bör genomföras. Tingsrätten är övertygad om att förslagen innebär att domstolar som idag har svårt att rekrytera kommer att få än större svårigheter när de inte längre kan erbjuda den allsidiga måltillströmning som finns idag och att domstolar som ännu inte haft svårt att rekrytera domare kommer att få sådana svårigheter när karaktären av mål och ärenden utarmas. En sådan utveckling är direkt förödande för rättssamhället. En tveksam ökad effektivitet med en ökad koncentration av konkursärenden kan omöjligt överväga en sådan risk för domarförsörjningen och rättsstaten.

Lunds tingsrätt lyfter att återväxten av konkursdomare försvåras av en alltför hög koncentration, eftersom det blir särskilt svårt för unga domare att intressera sig för konkurser. Även Blekinge tingsrätt tar upp denna aspekt och lyfter att konkursärenden inte torde ha en särskild attraktionskraft hos merparten av domarkåren.

Handläggarkompetens

Eksjö tingsrätt framhåller att konkursärendena till stor del bygger på kompetensen hos handläggarna och att det är centralt att upprätthålla kontinuitet inom denna medarbetarkategori. Att handlägga konkursärenden anses ofta vara särskilt intressant eftersom det innehåller självständiga, kvalificerade och omväxlande arbetsuppgifter. Att endast erbjuda dessa arbetsuppgifter vid ett fåtal tingsrätter riskerar att minska attraktiviteten för domstolshandläggartjänsterna på övriga tingsrätter.

5.1.4. Attraktionskraften hos domstolar som får utökad behörighet
Göteborgs tingsrätt anför att den ökade koncentrationen medför förbättrade möjligheter till specialisering och kompetensutveckling. Med ökade personalresurser bedöms verksamheten bli mindre sårbar. Den utökade behörigheten bör även öka attraktionskraften vid notarieansökningar.

Helsingborgs tingsrätt framhåller att en alltför markant ökning av ärendantalet vid tingsrätter som ges behörighet riskerar att minska attraktionskraften för de arbetskategorier som ska hantera ärendena, eftersom personalen inte får tid att arbeta med andra rättsområden. Falu tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Eksjö tingsrätt anför att det i det pågående arbetet om en attraktiv domarroll återkommande lyfts behovet av stabila domstolar med jämnare arbetsbelastning. Samtliga förslag innebär att domstolar med redan stor ärendemängd får större ärendemängd, medan den minskas i motsvarande mån på domstolar med mindre ärendemängd. En sådan åtgärd ligger inte i linje med att jämna ut arbetsbelastningen.

Falu tingsrätt lyfter att en mycket hög koncentration kan leda till lokal-försörjningsproblematik.

Halmstads tingsrätt framhåller att eftersom antalet konkurser varierar i takt med konjunkturen skulle en alltför långtgående koncentration innebära en sårbarhet för den tingsrätt som är konkursdomstol. Domstolen skulle ha att möta en påtagligt fluktuerande ärendemängd där det under toppar även råder ett ökat inflöde av dispositiva tvistemål.

5.1.5 Konkursförvaltare och rekonstruktörer

Göta hovrätt framhåller att en kraftig koncentration kan få konsekvenser ur perspektivet den lokala förankringen. En förutsättning för att den lokala förankringen inte ska påverkas är att aktörer väljs utifrån principen var gäldenären finns, och inte domstolsorten. Valet av aktör kan få betydelse för kostnaderna som uppstår i ett ärende. Göta hovrätt anser att frågan bör analyseras ytterligare.

Helsingborgs tingsrätt, Lunds tingsrätt, Falu tingsrätt och Blekinge tingsrätt uttrycker liknande synpunkter. Blekinge tingsrätt framhåller att en hög koncentration begränsar notarieutbildningen, vilket kan leda till att konkursförvaltare får svårare att rekrytera notariemeriterade jurister som har erfarenhet av att arbeta med konkurser. Särskilt gäller detta för orter utan större befolkningsunderlag. Falu tingsrätt framhåller att det finns en risk att en hög koncentration leder till att utbudet av konkursförvaltare centraliseras till vissa städer. Östersunds tingsrätt, Halmstads tingsrätt och Kalmar tingsrätt har liknande synpunkter. Kalmar tingsrätt har även lyft risken med att själva konkurshanteringen fördyras om förvaltare inte finns nära verksamhetsorten.

5.2. Omställningsstöd

Behovet av omställningsstöd för domstolarna synes vara mycket litet. För många domstolar innebär de olika alternativen ingen eller en mycket liten förändring. De domstolar som får ett ökat ärendeinflöde har lyft behovet av ökade resurser.

5.3. Tid för genomförande

De flesta domstolarna som har uttalat sig i fråga om genomförandetiden har instämt i Domstolsverkets bedömning. Några har påpekat att genomförandetiden om två år framstår som något väl tilltagen och några har föreslagit kortare tid. Ingen har bedömt att tiden blir för knapp.

I fråga om själva tidpunkten för införandet har några domstolar instämt i att införande bör ske vid ett årsskifte. Ystads tingsrätt har förespråkat att ikraftträdandet sker i mars eller oktober.

Många domstolar som enligt de remitterade förslaget inte föreslås få behörighet har uttryckt att de kan sysselsätta personalen med annat.

5.4. Behovet av övergångsbestämmelser

Några remissinstanser har lyft frågan om hur den innevarande ärendestocken ska hanteras när forumbestämmelserna träder i kraft. Malmö tingsrätt anser att den lämpligaste ordningen är att inneliggande konkursärenden stannar kvar och fasas ut vid berörda tingsrätter.

Helsingborgs tingsrätt, Norrköpings tingsrätt och Lunds tingsrätt har härvid även påpekat att man behöver fundera över behörighet vid eventuella efterutdelningar i avslutade konkurser.

Avd. för domstolsutveckling

Lena Nilsson, lena.m.nilsson@dom.se

Sammanställning av samråd med myndigheter och organisationer

Domstolsverkets regeringsuppdrag och förslag

Uppdraget syftar till att antalet tingsrätter (och eventuellt hovrätter) som i framtiden ska handlägga konkurser och företagsrekonstruktioner ska bli färre än idag. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 3 juni 2024.

Domstolsverket har tillsatt en styrgrupp och en projektgrupp som har arbetat fram olika förslag som nu har skickas till tingsrätter och hovrätter på remiss. Remisstiden löper till den 28 mars 2024. Frågan kommer sedan att beredas vidare på Domstolsverket, varefter Generaldirektören fattar beslut om vilket eller vilka förslag som ska presenteras för regeringen.

Domstolsverket har tagit fram tre huvudlinjer med fem alternativa förslag i fråga om vilka domstolar som ska vara behöriga att handlägga konkursfrågor, inklusive mål om återvinning i konkurs. De första två förslagen innebär i princip att en tingsrätt i varje län ska vara behörig (med utgångspunkt i utsökningsforum) och det tredje och det fjärde förslaget att i huvudsak en tingsrätt per hovrättsområde ges behörighet (Umeå tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Jönköpings tingsrätt, Göteborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt, med en variant där även Attunda tingsrätt och Södertörns tingsrätt får behörighet). Vid dessa fyra alternativ ska överklagande ske till ordinarie hovrätt. Domstolsverkets femte alternativ är att nio tingsrätter blir behöriga (Umeå tingsrätt, Örebro tingsrätt, Uppsala tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Attunda tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Jönköpings tingsrätt, Göteborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt) och att överklagande endast kan ställas till en hovrätt.

I fråga om behörighet att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion presenterar Domstolsverket fyra alternativa förslag. Det första alternativet innebär att behörigheten förläggs till samma domstolar som ges behörighet att handlägga konkursfrågor. Enligt det andra alternativet ges Stockholms tingsrätt exklusiv behörighet och enligt det tredje alternativet ges behörighet till fyra tingsrätter (Umeå tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt). Domstolsverket föreslår vidare att samtliga ärenden om företagsrekonstruktion, enligt det andra och det tredje alternativet, ska överklagas till en hovrätt. Enligt det fjärde alternativet föreslås att en tingsrätt per hovrättsområde ges behörighet (Umeå tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Jönköpings tingsrätt, Göteborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt). Vid detta alternativ ska överklagande ske till ordinarie hovrätt.

I fråga om anknytningskriterier är det Domstolsverkets uppfattning att den ort där gäldenären svarar i tvistemål fortsatt ska vara avgörande för valet av forum.

Synpunkter från Arbetsgivarverket

För frågornas korrekta belysning är det viktigt att Domstolsverket analyserar hur Sveriges företag har utvecklats över tid. För närvarande finns det en enorm företagstillväxt i norra Sverige. Vidare har företagens storlek betydelse för forumreglerna. Det är stor skillnad om det är en enskild firma som går i konkurs eller om det är ett stort företag som gör det. Det är mot den bakgrunden viktigt att Domstolsverket söker statistik över hur fördelningen av Sveriges företag ser ut storleksmässigt.

Det är även av vikt att analysera hur domstolarna som får ett ökat ärendeflöde är organiserade och om det går att åstadkomma en ökad effektivitet i dessa domstolar genom en koncentration av ärendeflödet.

Kompetensförsörjningen till domstolarna kommer med stor sannolikhet att påverkas av en koncentration av handläggande domstolar. För det fall det skulle bli aktuellt att flytta personal till en domstol på annan ort, kan det uppstå svårigheter med att behålla kompetensen. Tidigare erfarenheter har visat att när myndigheter omlokaliserar hela eller delar av verksamheten, är det få medarbetare som väljer att flytta med till orter dit det inte går att dagpendla från bostaden. Det kan även bli svårt att rekrytera såväl domare som andra yrkeskategorier inom domstolsväsendet, beroende på hur arbetsmarknaden ser ut i den aktuella regionen.

Bestämmelserna om verksamhetsövergång i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd och om förflyttning av domare i 8 § lagen (1994:261) om fullmaktsanställning kan bli aktuella. Som en konsekvens av bestämmelserna om verksamhetsövergång, skulle det kunna uppstå en personalövertalighet antingen hos den överlämnande eller hos den mottagande domstolen, om berörda medarbetare väljer att flytta med eller inte.

Samtliga dessa omständigheter måste ställas mot den nytta verksamheten får av en koncentration. Vidare måste i sammanhanget intresset för den som går i konkurs tillmätas betydelse.

Synpunkter från Kronofogdemyndigheten

Konkursforum

Generellt sett är myndigheten positiv till en koncentration av domstolar med behörighet att handlägga konkursärenden. Samtidigt ser de risker med att de domstolar som kommer i fråga får en sådan ökning av ärendemängden att domstolarna inte klarar av att hantera ärendena i rimlig tid. Det är främst domstolarnas handläggning av arvodesfrågor som tenderar att dra ut på tiden. Bl.a. Stockholms tingsrätt har långa väntetider i fråga om arvodesbeslut. En alltför kraftig koncentration, utan insatser för att hantera en ökad ärendemängd, är därför inte bra.

Det finns stora skillnader mellan hur domstolarna bedömer arvodesfrågor. Det finns även skillnader i hanteringen i övrigt. Ofta kan tillsynsenheten se på sättet domstolarna hanterar frågor i konkurserna att det är en ärendetyp som de hanterar mycket sällan.

Den statistik som Domstolsverket har utgått från gäller konkursärenden som handlagts i domstolarna. Det bör i sammanhanget noteras att antalet

beslutade konkurser är lägre än antalet konkursärenden. Dessutom förekommer inte alla typer av frågor i alla konkurser vilket för, framför allt mindre domstolar, innebär en mycket liten exponering för vissa typer av konkursrelaterade frågeställningar.

När det gäller de förslag som utgår från utsökningsforum (1 a och 1 b) finns ingen uppenbar koppling mellan utsökningsärenden och konkursärenden som skulle medföra fördelar för domstolarnas handläggning av konkurser. Ärendetyperna skiljer sig mycket åt, de handläggs på helt olika enheter hos KFM och det finns ingen överlappning i den juridik som hanteras. Det finns med andra ord ingen vinst i att samlokalisera ärendetyperna i samma domstolar.

Hovrätterna kommer i kontakt med konkursfrågor främst när de prövar ett överklagande om försättande i konkurs. Det upplevs som att hovrätternas praxis är likriktad i den frågan. När det gäller överklagade arvodesfrågor spretar emellertid bedömningar i hovrätterna. Det är dessutom ovanligt att arvodesfrågorna hamnar där. För KFM hade en mer enhetlig praxis varit att föredra, vilket talar för en koncentration till endast en hovrätt.

Myndigheten ställer sig, som framgått ovan, bakom en ökad koncentration. Ett förslag som innebär att något fler än sex tingsrätter får behörighet förespråkas. Oavsett vilket förslag som väljs kommer reformen inte att medföra en stor påverkan på KFM:s verksamhet. Tillsynsenheten närvarar sällan vid sammanträden i domstol. De deltar ibland vid arvodestvister och mer sällan vid sammanträden som rör entledigande av konkursförvaltare. Inställelse vid sådana tillfällen går att lösa. Förslagen är dessutom väl anpassade efter de platser där tillsynsenhetens medarbetare finns. Om färre domstolar är behöriga så kan det underlätta i dialogen med domstolarna.

Sedan lagändringen 2021 förekommer edgångssammanträden i tingsrätt mer sällan än tidigare. De gånger förvaltaren bedömer att gäldenären bör avlägga ed på konkursbouppteckningen inför rätten är det ofta på grund av någon typ av problematik hos gäldenären. En fysisk inställelse i domstolen har en viss psykologisk effekt på gäldenären och denna effekt går förlorad om gäldenären är med via videolänk. Detta talar för att fler tingsrätter ska vara behöriga.

Det finns därutöver en farhåga att domstolarna, om det är svårt att få tillgång till videorum på en annan, för gäldenären mer närliggande, domstol frestas att tillåta gäldenären att delta per telefon. Det är inte en bra lösning.

Vid en hög koncentration måste förordnandefrågan, vilken inkluderar tingsrätternas konkursförvaltarlistor, ses över av domstolarna. Det skulle fördyra konkurserna om förvaltarna inom en stor domkrets kan komma i fråga i konkurser som inträffar var som helst i det stora geografiska område som utgör domsagan. Frågan är om det ens är praktiskt möjligt för en förvaltare som har sitt kontor långt ifrån den ort där konkursgäldenären finns att inställa sig hos gäldenären för ett omhändertagande av boet tillräckligt snabbt. Kan så inte ske finns i vissa fall risk att egendom förs bort.

Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

Många tingsrätter har för få ärenden. Särskilt när lagstiftningen var ny noterades kompetensbrister i fråga om det nya regelverket på främst mindre domstolar. Detta då domstolar inte sällan glömde att höra KFM i frågor där det var lagstadgat att så skulle ske. Den nya lagen innebär att domstolarna måste hantera många svåra juridiska frågor. Främst märktes en ovana att

hantera regelverket i fråga om bedömningar av företagens livskraft (det s.k. *livskraftstestet*). Domstolarna behöver bygga upp en kompetens vilket talar för en kraftig koncentration.

Förslaget att endast Stockholms tingsrätt ska ges behörighet skulle innebära en snedfördelning av konkurrensen mellan landets rekonstruktörer och fördyra rekonstruktionsverksamheten. Rekonstruktörer i Stockholm tenderar att ta mer betalt än rekonstruktörer som är verksamma på andra orter. Rekonstruktionerna skulle även bli dyrare på grund av att inställelse i domstol alltid ska ske inom ramen för förfarandet, exempelvis förekommer alltid ett borgenärssammanträde. Denna fördyrning skulle få till följd att små och medelstora företag svårligen skulle ha råd att ansöka om företagsrekonstruktion. Företagsrekonstruktioner bör således handläggas på fler orter. Utöver Stockholm bör i vart fall Malmö, Göteborg och en ort i norra Sverige komma i fråga.

De tingsrätter som blir behöriga att handlägga ärenden om företagsrekonstruktion bör också vara behöriga att handlägga konkurser. Det finns nämligen vissa samordningsfördelar med att ärendetyperna handläggs i samma domstolar. Främst handlar det om att det är samma krets av personer som verkar som konkursförvaltare och rekonstruktörer. Det finns ett värde i att domstolen har kännedom om vilka konkursförvaltare som finns inom domsagan när en rekonstruktör ska utses. Med det sagt behöver koncentrationen av domstolar med behörighet att handlägga företagsrekonstruktioner inte helt överensstämma med konkursforum, eftersom myndigheten förespråkar en kraftigare koncentration för företagsrekonstruktionerna.

Det vore att föredra om överklaganden handläggs i endast en hovrätt, men myndigheten har ingen stark åsikt i frågan. Förslagen får ingen påverkan på myndighetens verksamhet eller möjligheten för enskilda att inställa sig i hovrätterna. Handläggningen i hovrätt är i de allra flesta fall enbart skriftlig.

För gäldenärsföretaget är det av stor vikt att befinna sig nära rekonstruktören, eftersom tillgången till en rekonstruktör är avgörande för möjligheten att använda rekonstruktionsförfarandet. Detta förutsätter att det finns en spridning av rekonstruktörer över landet. Av denna anledning förespråkas i viss mån förslaget med en tingsrätt i varje hovrättsområde före alternativet med fyra tingsrätter.

Myndigheten bedömer att det är troligt med ett lite högre ärendeinflöde framöver, jämfört med inflödet sedan den nya lagen trädde i kraft. Detta främst mot bakgrund av det ekonomiska läget men också det faktum att det i februari 2024 har kommit in många ärenden.

Övrigt

Upplysning lämnas om att samtliga ärenden om företagsrekonstruktion hanteras av tillsynsenhetens Göteborgskontor.

Synpunkter från Skatteverket

Konkursforum

Skatteverket förespråkar en koncentration av antalet tingsrätter som handlägger konkursärenden. Förslagsvis alternativ 2b. Skatteverket har inte någon synpunkt avseende om en eller samtliga hovrätter fortsättningsvis ska vara behöriga att handlägga konkursärenden.

De huvudsakliga skälen för Skatteverkets ställningstagande är att ett färre antal handläggande tingsrätter underlättar för deras löpande arbete, när det gäller närvaro vid förhandlingar och sammanträden. De stora tingsrätterna ha fasta veckodagar för konkursförhandlingar, vilket är en ordning som underlättar Skatteverkets arbete. Skatteverkets ombud har sina arbetsplatser spridda över hela landet, men arbetar inte särskilt mot näraliggande domstolar, utan arbetar mot domstolar i hela landet. Detta förutsätter att de har möjlighet att närvara digitalt vid sammanträden och förhandlingar i så stor utsträckning som möjligt. De flesta tingsrätter godtar även numera att Skatteverket närvarar via videolänk. Skatteverket hade därför föredragit att digital närvaro, i vart fall för Skatteverkets del, skulle vara huvudregeln vid inställelse vid domstol. I de orter som förslag 1 innebär har de inte ombud i samtliga. När det gäller förslag 2 så har de personal i alla orter utom i Jönköping.

Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

Skatteverket ser stora fördelar med en stor koncentration av ärendena om företagsrekonstruktion och ser fördelar att koncentrera dessa till mellan 2–3 domstolar. Skatteverket ser en risk med att koncentrera samtliga ärenden till Stockholms tingsrätt, då detta kan leda till mycket ensidiga bedömningar. Förslag 3 med undantag för Umeå tingsrätt ligger i linje med Skatteverkets tankegångar. Dock synes ärendemängden för Malmö tingsrätt, trots den stora koncentrationen, ändå vara väldigt låg. Detta talar för att möjligen två domstolar skulle vara behöriga domstolar.

När det gäller ärenden om företagsrekonstruktioner anser Skatteverket att en hovrätt skulle vara att föredra. Ärendeinflödet till hovrätterna förväntas öka under den närmsta tiden, pga. den nya lagstiftningen på området och att det därför finns ett flertal frågor som Skatteverket önskar få klarhet i praxis i.

Skatteverket närvarar via videolänk vid i princip samtliga sammanträden beträffande företagsrekonstruktioner. Om det skulle bli aktuellt för Skatteverket att inställa sig vid tingsrätten så har de skatteombud vid samtliga föreslagna orter enligt alternativ 3.

Övriga frågor

När det gäller rekryteringsfrågan så rekryterar Skatteverket notaries för arbete med konkurser och företagsrekonstruktioner. För det fall att notarierna inte har erfarenhet av sådan handläggning har Skatteverket möjlighet att utbilda dessa internt. Utbildningsaspekten innebär således inte något problem för Skatteverket.

Synpunkter från Rekonstruktörs- och konkursförvaltarcollegiet (REKON)

Konkursforum

Generellt om koncentration

Generellt sett är REKON positiv till en koncentration av domstolar med behörighet att handlägga konkursärenden.

De föredrar den indelning som förordades 2019, även om det inte innebär någon särskild koncentration.

De har tagit in information från domstolarna i Skåne. Det vore olyckligt att slå sönder redan fungerande tingsrätter, där det redan finns ett aktivt ärendeflöde.

Domstolarnas exponering för konkursfrågor

Man måste ha en beredskap hos domstolarna så att domstolarna kan ta emot ärendena. Inflödet är inte jämnt fördelat från år till annat. För de mindre tingsrätterna, som bara har omkring tre domare, innebär det låga ärendeflödet problem, eftersom de domstolarna i viss omfattning briser i sin hantering av konkurserna. Det handlar såväl om kompetensbrister hos flera yrkeskategorier som bristande tid och möjlighet för domarna att hinna prioritera konkursärenden.

REKON föredrar en koncentration av tingsrätterna enligt alternativ 1. En länsvis uppdelning ger goda möjligheter till inställelse samtidigt som koncentrationen bedöms vara tillräcklig för att de angivna syftena ska uppnås. Dock skulle REKON gärna se en omarbetning av alternativ 1. Det vore olyckligt att ta bort konkursärenden från domstolar som har mycket välfungerande konkursorganisationer till fördel för domstolar som är utsökningsforum, enbart pga. att domstolen är utsökningsforum. Det efterfrågas därför en närmare analys över vilka tingsrätter som skulle vara lämpliga utifrån ärendeflöde och organisation.

Vid en hög koncentration måste även förordnandefrågan, vilken inkluderar tingsrätternas konkursförvaltarlistor, ses över av domstolarna. Av förarbetena till konkurslagen framgår att konkursförvaltaren ska ha god kännedom om kunskapen på orten. Det är viktigt att den kunskapen inte går förlorad genom att ändra behörigheten hos domstolarna.

Sammanträden och inställelse i domstol

När det gäller frågan om personlig inställelse finns möjligheten till digital inställelse. När gäldenärerna kommer till tingsrätterna så kan konkursförvaltarna få kontakt med dessa efteråt. Personlig inställelse underlättar därför rekonstruktörernas arbete med att driva handläggningen framåt.

Om det blir bevakningsförfaranden och ska hållas sammanträden är det aktuellt med personlig inställelse. Då är det önskvärt att parterna inte behöver resa för långt. De tycker inte att domstolarnas uppgifter i konkurshanteringen motiverar mer än en länsvis koncentration av konkursärendena.

Om konkursärendena skulle samlas på en mindre mängd domstolar, så blir det lite för långt till domstolen för många, vilket inte förväntas vara till fördel för arbetet med konkursärendena.

Sedan lagändringen 2021 förekommer edgångssammanträden i tingsrätt mer sällan än tidigare. De gånger förvaltaren bedömer att gäldenären bör avlägga ed på konkursbouppteckningen inför rätten är det ofta på grund av att det varit svårt att etablera kontakt med gäldenären. Detta talar för att fler tingsrätter ska vara behöriga, så att gäldenären har möjlighet att inställa sig till domstolarna utan alltför stora hinder. Att delta via video bedöms i dessa sammanhang inte vara ett bra alternativ.

Hovrätterna

Vid en länsvis uppdelning av tingsrätterna finns det ingen anledning att koncentrera handläggningen av konkursärendena i hovrätterna. Frågan om återvinning är ett argument för en ökad koncentration. Återvinning av konkurs är en speciell materia. Det skulle vara en fördel om de som prövar den typen av speciella frågor fick det med en ökad frekvens.

Rättstillämpningen blir dock för koncentrerad om man bara koncentrerar handläggningen av konkursärenden till en hovrätt. Det finns en fördel om det finns en viss ärendemängd hos prövande domstol av återvinningstvister.

De har en tillsynsmyndighet som har som uppgift att konkurrenspröva arvoden. Därför är skälet för en koncentration med hänsyn till spretig praxis inte så starkt.

Koppling mellan konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion?

Det finns en skillnad kring i hur REKON tänker beträffande konkursärenden och företagsrekonstruktioner. Konkurserna står för en stor andel av obeståndsärendena.

Koppling mellan konkursärenden och utsökningsärenden?

När det gäller de förslag som utgår från utsökningsforum (1 a och 1 b) anser REKON att det inte finns någon uppenbar koppling mellan utsökningsärenden och konkursärenden som skulle medföra fördelar för domstolarnas handläggning av konkurser. Ärendetyperna skiljer sig mycket åt. Det finns med andra ord ingen vinst i att samlokalisera ärendetyperna i samma domstolar.

Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

REKON förordar en koncentration av antalet tingsrätter som ska handlägga ärendena om företagsrekonstruktion då många tingsrätter idag har för få ärenden för att bygga upp en kompetens kring de komplexa frågor som det nya regelverket innebär. Erfarenheten av de rekonstruktioner som har genomförts sedan den nya lagen infördes är att rekonstruktörerna har börjat ta ut svängarna. Man ser mer komplicerade planer. Borgenärerna har även blivit mer stridbara. Ärendena kommer med tiden kräva stor inläsning från domstolens sida, för att kunna avgöra vad som är rätt och fel i en rekonstruktion. Mot denna bakgrund förordar REKON förslag 3. Detta förslag bedöms skapa en tillräcklig volym av ärendena vid domstolarna, för att ge domstolarna möjlighet att skapa en organisation som kan hantera dem.

Den geografiska spridningen väger inte tungt när det gäller rekonstruktionerna. Deras erfarenheter är att rekonstruktörer från Stockholm har uppdrag i rekonstruktioner runt om i stora delar av landet.

För gäldenärsföretaget är det dock av stor vikt att befinna sig nära rekonstruktören, eftersom tillgången till en rekonstruktör är avgörande för möjligheten att använda rekonstruktionsförfarandet. Detta förutsätter att det finns en viss spridning av rekonstruktörer över landet. Av denna anledning förespråkas i viss mån förslaget med en tingsrätt i varje hovrättsområde före alternativet med fyra tingsrätter.

När det gäller utbildningsaspekten så krävs det att man har varit konkursförvaltare och har en viss erfarenhet av att driva företag för att komma i fråga som rekonstruktör. Utbildningsaspekten motiverar således inte en mindre koncentration än förslag 3.

REKON ser fördelar med att rekonstruktionsärendena handläggs i en hovrätt.

I dagsläget finns det inte några större fördelar, eller övervägande skäl, som talar för att det måste vara samma domstolar just ur perspektivet att frågorna om konkurs och företagsrekonstruktion är besläktade. De pågår dock ett arbete på EU-nivå om frågor som skulle innebära att områdena får fler beröringspunkter.

Tillägg från Linda Nordin från REKON

Bland förvaltarna finns det en viss oro för att en kraftigare koncentration av konkursmålen kan komma att medföra kunskapsluckor inom obeståndsrätt och närbesläktade rättsområden bland notarier, beredningsjurister och domare. Detta då färre personer kommer att möta konkursmålen under sina anställningar i de allmänna domstolarna. Förhållandet riskerar även att falla tillbaka på förvaltarkåren som kan få svårare att attrahera unga jurister till yrket och säkra återväxten.

Min erfarenhet är att en stor domstol inte per automatik medför högre kvalitet i handläggningen av konkursmålen. En mindre organisation med god kontinuitet och personal som stannar länge kan i många avseenden prestera bättre juridik och bemötande av inblandade parter.

Vid samrådet diskuterade vi det pågående arbetet inom EU rörande harmonisering av insolvensrätten. Förslaget är ett minimidirektiv som i dagsläget bland annat innehåller regler om pre-pack förfaranden, mini-konkurser, gemensamma återvinningsregler och hur registerförfrågningar ska hanteras. Det pågår även diskussioner om införande av ett gemensamt insolvensbegrepp för hela EU, vilket, om det blir verklighet, skulle medföra betydande förändringar i svensk konkursrätt då prognosbedömningen troligtvis skulle försvinna. Mot bakgrund härav bör Domstolsverket överväga om det inte är lämpligare att avvakta med en reglering av konkursforum till dess det står klart vilka krav som direktivet kommer att ställa på konkursdomstolarna.

Avslutningsvis är det av stor vikt att konkursforum förläggs där företagen finns och att Domstolsverket, i sitt uppdrag att överväga en koncentration av konkursdomstolarna, inte går så långt att konkursförfarandet tappar i kvalitet. Gäldenärens och förvaltarens närhet till konkursdomstolen borgar i allmänhet för en högre kvalitet och effektivitet i konkursförfarandet samt i förlängningen bättre utdelning till staten som borgenär. Med andra ord, de

kronor som Domstolsverket tjänar på en koncentration måste vägas mot de betydande belopp som Skatteverket riskerar att gå miste om i konkurserna.

Synpunkter från Sveriges Advokatsamfund

Konkursforum

Sveriges Advokatsamfund anser att det är viktigt att det finns en stor geografisk spridning av domstolarna i landet. Detta dels för att parterna ska ha en närhet till domstolarna och ha möjlighet att inställa sig, dels ur ett rekryteringsperspektiv. Vinsterna med reformen kan uppnås med en länsvis koncentration. Det finns emellertid inte någon vinning i att ha en konkursdomstol på Gotland, utifrån Gotlands tingsrätts ärendeflöde. Vidare bör Domstolsverket fundera på om fler domstolar skulle kunna vara aktuella i Skåne län.

Sveriges Advokatsamfund har en rekryteringsbas i tingsnotarierna, vilka kan bli framtida konkursförvaltare. Vid en för stor koncentration riskerar de lokala byråerna slås ut. Dock kommer företagen som går i konkurs finnas kvar på de orter där företagen är etablerade. Det har tidigare varit en utgångspunkt att konkursförvaltarna ska ha en geografisk närhet till de företag som går i konkurs. Om det inte finns en fortsatt tillväxt i de lokala byråerna finns en risk för att konkursförvaltarna kommer ha sina kontor långt ifrån många företag. Detta kan i sin tur medföra att stora värden kan gå förlorade ur konkursboet, då konkursförvaltaren riskerar att få långa resor för att kunna säkra tillgångarna i konkursboet.

Det finns även en oro för hur handläggningen och flödet av konkursärendena kommer att fungera om det blir en för stor koncentration. Det finns farhågor att domstolarna inte har möjlighet att säkra upp kompetens och resurser, så att effekten i stället blir den att väntetiderna blir längre.

Dock finns det exempel på mindre domstolar som inte har möjlighet att säkra erforderlig kompetens över tid, vilket medför att de domstolarna bland annat har brister i snabbheten i hanteringen av konkursärenden.

Att lyfta bort ett så stort juridiskt område som konkursärendena innebär medför vidare en stor juridisk kompetensförlust för domstolarna. Det finns andra näraliggande juridiska områden som man har nytta av att ha kunskap om konkursärenden.

Även om videolänk används mer och mer är det viktigt att i vissa fall kunna ha en personlig inställelse vid domstolen. Konkursförvaltare har ibland svårt att nå en ställföreträdare. I sådana fall är det värdefullt med personlig inställelse till tingsrätten. När domstolen ska ta ställning i mer omfattande frågor, t.ex. vid ett bevakningssammanträde eller när domstolen ska fastställa fordringar, är det viktigt att personlig inställelse är möjlig.

Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

Ärendena om företagsrekonstruktion är som huvudregel mer komplicerade än konkursärendena. Domstolarna måste kompetensmässigt kunna möta den professionalisering av rekonstruktionsförfarandet som lagändringarna har medfört. Mot denna bakgrund är det motiverat att ha en tydlig

koncentration till ett fåtal tingsrätter och kanske fyra, eller möjligtvis en, hovrätt.

Ansökningsförfarandet är huvudsakligen skriftligt, men borgenärssammanträdet hålls genom inställelse. Vikten av att domstolarna är specialiserade bedöms väga tyngre än behovet av inställelse för den här ärendetypen, eftersom det är mycket viktigt för förfarandet att domstolarna har erforderlig kompetens.

Det bedöms inte nödvändigt att samtliga domstolar som har konkursärenden också handlägger ärenden om företagsrekonstruktioner. Den nu gällande huvudregeln innebär att en ny konkursförvaltare ska förordnas för det fallet att rekonstruktionen misslyckas. Som rekonstruktör kan man utföra sitt uppdrag på ett bra sätt även utan att ha en geografisk närhet till domstolen. När det gäller konkursärenden är emellertid saken en annan. För de ärendena är det i stället mycket viktigt att ha en geografisk närhet för konkursförvaltarna, såväl till företagen som till tingsrätterna.

När det gäller frågan om överrätter bedöms fler överrätter än en vara önskvärt. Ett skäl till det är att man inte kan förvänta sig att få några prejudikat från Högsta domstolen på området. Detta eftersom frågan inte längre har någon aktualitet i ett rekonstruktionsförfarande när Högsta domstolen hanterar den. I rekonstruktionsförfarandena måste frågorna hanteras mycket mer skyndsamt. För att ändå åstadkomma en bra praxisbildning från hovrätterna finns det ett värde av att det är fler hovrätter än en som har tittat på frågorna.

Synpunkter från Företagarna

Konkursforum

Företagarna är en medlemsorganisation med ca 60 000 företagare, som i stor utsträckning bedriver mikroföretag. Medlemmar i mindre företag har mindre resurser. Företagsledare i sådana företag måste därför själva vara närvarande i verksamheten och kan inte vara borta under längre tider. Mot den bakgrunden bedömer Företagarna att en geografisk närhet är prioriterad utifrån medlemmarnas perspektiv. Företagarna önskar tillgång till så många domstolar som möjligt.

När det gäller behörigheten för hovrätterna bedömer Företagarna av samma skäl som ovan att en lösning där samtliga hovrätter fortsatt är behöriga är mest lämplig.

Möjligheten att inställa sig till förhandling via videolänk och den flexibilitet som den möjligheten ger uppskattas mycket och många företagare skulle välja att delta via videolänk i stället för att behöva resa långt till domstol.

Företagarna efterfrågar att regleringarna kring offentlig skulduppgörelse genomförs.

Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

När det gäller företagsrekonstruktioner bedömer Företagarna att en ökad koncentration är bra och förordar alternativ 3 innefattande fyra tingsrätter och en hovrätt.

Synpunkter från Svenskt Näringsliv

Konkursforum

Svenskt Näringsliv är positiva till en koncentration av antalet domstolar som ska handlägga konkursärenden. Det främsta skälet därtill är möjligheterna för domstolarna till en kompetensuppbyggnad. Det finns samtidigt ett önskemål om en fortsatt geografisk spridning av domstolarna. Utifrån dessa utgångspunkter har de inga synpunkter på om man skulle stanna vid förslag 3, innebärande att konkursärendena fördelas på nio tingsrätter. Däremot bedömer de att en domstol per län innebär en för låg koncentration av antalet handläggande tingsrätter. Utifrån ett företagsperspektiv är konkurser en typ av ärenden som företaget typiskt sett sällan är inblandat i. Om det skulle skapas särskilda forum för konkurser skulle det därför inte innebära något problem.

När det gäller koncentrationen av handläggningen i hovrätterna har Svenskt Näringsliv svårt att se några fördelar med att samtliga ärenden handläggs vid en hovrätt, utan förordar alternativ som innebär att samtliga hovrätter fortsatt har behörighet att handlägga konkursärenden.

Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

Den nya lagstiftningen för företagsrekonstruktioner och handläggningen av ärendena hittills har visat att det finns betydande skäl till att begränsa antalet tingsrätter avsevärt. Den nya lagen ställer väsentligt högre krav på tingsrätterna att göra mer komplicerade materiella bedömningar.

Svenskt Näringsliv är inte övertygade om att konkursärendena och ärendena om företagsrekonstruktion måste följas åt. De forum som handlägger företagsrekonstruktioner bör också vara forum för konkursärenden. Men inte det omvända. Mot denna bakgrund har Svenskt Näringsliv stannat vid att antingen samla alla ärenden vid en tingsrätt, eller förslaget med fyra tingsrätter.

Departementspromemorian 2019:31 utgick från att även att förslagen om lagen om offentlig skulduppgörelse också skulle genomföras. Frågan lever alltså och det ligger en hemställan hos regeringen att arbeta med detta. Om förslagen genomförs skulle det innebära att ärendemängden blir större.

När det gäller domstolar i Norrland bör Domstolsverket lyssna in Norrlandsdomstolarna och praktikerna som är verksamma där.

Övriga frågor

Svenskt Näringsliv förordar att mål om återvinning i konkurs följer konkursforum.

Sammanfattande synpunkter från Saco-S Domstol

En geografisk spridning av behöriga forum är viktig. Domstolsverket bör analysera hur den frågan kan lösas på ett bra sätt samt vilken kostnad en sådan förändring innebär. Domstolsverket bör vidare tydliggöra vilken förändring en koncentration innebär i form av ökad arbetsbelastning för de domstolar som får fler ärenden. Vidare bör Domstolsverket analysera vilka effekter en koncentration får för utbildningen av notarier, fiskaler och handläggare.

En koncentration borde leda till en ökad effektivitet i konkurshandläggningen, eftersom en ökad frekvens av antalet ärenden innebär att de som handlägger ärendena får en ökad erfarenhet och kompetens. Det finns dock flera skäl som kan väga tyngre än effektivitetsaspekten; såsom utbildningsaspekten, kostnadsaspekten, risken att förlora upparbetad kompetens, risk för kompetensförsörjningsproblem. Konkurshanteringen är en viktig fråga för domstolarna. För domstolar som inte har så många ärenden behöver effektivitetsaspekten inte vara lika avgörande. En koncentration kan vidare leda till att de minsta domstolarna får ett minskat ärendeunderlag, vilket på sikt kan leda till att det totala antalet domstolar minskar.

Saco-S Domstol ser en svårighet i att i detta skede av processen förespråka en linje av de framlagda förslagen. Det finns många parametrar att väga in och för- och nackdelar på olika sätt i förhållande till dessa. För att kunna ta slutlig ställning för en väg framåt krävs fler svar på de frågor som lyfts fram.

Synpunkter från Service- och kommunikationsfacket (SEKO)

Frågan om handläggningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktioner ska koncentreras eller inte är mycket en HR-fråga. Deras medlemmar bedömer att koncentration av handläggningen inte är nödvändig. Ju mindre förändring desto bättre. Konkursärendena bidrar till omväxling i arbetet och ökad trivsel för personalen. För de domstolar som förlorar handläggningen av konkursärendena och ärendena om företagsrekonstruktioner kan det uppkomma oro hos personalen.

Det kan dock finnas fördelar med en koncentration ur ett effektiviseringsperspektiv. Det måste finnas ett visst ärendeflöde för att upprätthålla kompetensen hos medarbetarna.

Om det sker en koncentration av ärendeinflödet till färre domstolar, kommer domstolarnas arbetsbelastning påverkas av konjunkturen, eftersom ärendeinflödet är styrt av konjunkturen.

Medborgarperspektivet bör belysas och vikten för allmänheten av närhet till domstolarna. Om någon förändring ska ske är det av stor vikt såväl för domstolarna som allmänheten att förändringarna annonseras väl och tidigt.

Synpunkter från Fackförbundet ST

De ser ett behov av koncentration av konkurshandläggningen till färre domstolar. En koncentration innebär att kompetensen samlas. Att arbeta med konkurser är en förhållandevis svår uppgift. De handläggare som fått den uppgiften riskerar nu att bli av med en uppgift som såväl är kompetenshöjande som kan medföra ett visst lönepåslag. Om sådana möjligheter tas bort från flera domstolar bör Domstolsverket se över hur handläggarrollen kan utvecklas på annat sätt. Mot denna bakgrund förordas en stor geografisk spridning vid en eventuell koncentration. Domstolsverket bör i sammanhanget fundera på vilka domstolar som ligger i orter där det behöver finnas arbetstillfällen.

Domstolsverket bör även överväga frågan om förslagen innebär att arbetsbrist uppkommer. Som det ser ut nu finns det många duktiga personer, företrädesvis kvinnor, som riskerar att bli av med sina arbetsuppgifter rörande konkurser om en koncentration av forum genomförs.

Vidare bör Domstolsverket belysa konsekvenserna för notarieutbildningen.

De anser att de har kommit in på ett allt för sent stadie i arbete och hade önskat att komma in mycket tidigare. Efter mötet kommer de skicka ut en kort enkät till sina medlemmar, där medlemmarna kommer få svara på vilka effekter de förväntar sig av en reform.

När det gäller genomförandetiden anser de att den är väl tilltagen, men att det är positivt och att den skapar goda möjligheter för verksamheterna att hinna förbereda sig på en förändring.

Forum för konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion

Remissvarssammanställning

Innehåll

Forum för konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion 1

1.	Domstolsverkets remitterade förslag	4
1.1.	Synpunkter rörande utgångspunkterna för Domstolsverkets förslag	4
1.1.1.	Reformen bör inte genomföras	4
1.1.2.	En koncentration av domstolar framstår som rimligt.....	5
1.1.3.	Fel ordning.....	6
1.1.4.	Tillräckligt stor ärendemängd?	6
1.1.5.	Koncentration möjliggör specialisering?	6
1.1.6.	Koncentration ställt mot geografisk spridning	6
1.1.7.	God kompetensförsörjning nu och på sikt.....	7
1.1.8.	Bevarande av kompetens.....	7
2.	Konkursforum.....	8
2.1.	Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag	8
2.1.1.	En tingsrätt i varje län – 21/23 tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 1 a och b).....	8
2.1.2.	En tingsrätt i varje hovrättsområde – sex/nio tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 2).....	10
2.1.3.	En viktad fördelning – nio tingsrätter, en hovrätt (Alternativ 3)...	12
2.1.4.	Forum för överklagande	13
2.1.5.	Anknytningskriterier.....	14
3.	Tvistemål gällande återvinning i konkurs	14
4.	Forum för ärenden om företagsrekonstruktion	15
4.1.	Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag	15
4.1.1.	Valet av konkursdomstolar avgör (Alternativ 1)	15
4.1.2.	Stockholms tingsrätt får exklusiv behörighet + en hovrätt (Alternativ 2)	16
4.1.3.	Fyra tingsrätter ges behörighet + en hovrätt (Alternativ 3)	16
4.1.4.	En tingsrätt per hovrättsområde + alla hovrätter (Alternativ 4) ..	17
4.1.5.	Anknytningskriterier.....	17
4.1.6.	Forum för överklagande	17
5.	Övriga synpunkter på de remitterade förslaget	18
5.1.	Konsekvensbedömningen	18
5.1.1.	Brister i underlaget	18
5.1.2.	Notarie- och fiskalsutbildningen	18
5.1.3.	Attraktionskraften hos domstolar som förlorar behörighet	19
5.1.4.	Attraktionskraften hos domstolar som får utökad behörighet ...	20
5.1.5.	Konkursförvaltare och rekonstruktörer	20

5.2. Omställningsstöd	20
5.3. Tid för genomförande	21
5.4. Behovet av övergångsbestämmelser	21

1. Domstolsverkets remitterade förslag

Samtliga domstolar har besvarat remissen. Många svar är utförliga och innehåller väl avvägda resonemang.

1.1. Synpunkter rörande utgångspunkterna för Domstolsverkets förslag

1.1.1. Reformen bör inte genomföras

Ångermanlands tingsrätt, Kalmar tingsrätt, Varbergs tingsrätt, Lycksele tingsrätt och Alingsås tingsrätt lyfter att reformen inte borde genomföras överhuvudtaget och att den nuvarande ordningen med att alla tingsrätter prövar ärenden om konkurs hade varit att föredra. Det hade inneburit att upparbetad kompetens hade funnits kvar på respektive domstol och att hänsyn hade tagits till regional förankring och fördelning. Även Eksjö tingsrätt delar denna syn.

Varbergs tingsrätt framhåller att Domstolsverket bör värna de mindre tingsrätterna och ge dem möjlighet att fortsätta vara attraktiva arbetsgivare. Tingsrättens närvaro i det lokala samhället är av betydelse för allmänhetens förtroende för rättsväsendet och även i ett större perspektiv för demokratin. Genom att steg för steg utarma de mindre tingsrätterna motarbetas lagstiftarens intentioner som fortfarande synes vara att de mindre tingsrättens ska finnas kvar. Lycksele tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Kalmar tingsrätt anför att det inte framkommit något som visar att nuvarande ordning inte fungerar och att det inte är självklart att handläggningen blir bättre och mer kostnadseffektiv för att hanteringen koncentreras till färre domstolar. Lycksele tingsrätt, Östersunds tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt lämnar liknande synpunkter. Lycksele tingsrätt anför att det på goda grunder kan antas att varje domstol är väl skickad att både handlägga och besluta i tvistiga frågor och att inom ramen för normal kompetensutveckling möta kommande förändringar på rättsområdet.

Även Kalmar tingsrätt anför att det inte framkommit brister tingsrätternas handläggning som motiverar en ökad koncentration. Tingsrätterna tillhandahåller alltså redan idag en effektiv och rättssäker hantering av konkursärendena. Ångermanlands tingsrätt ger uttryck för likartade synpunkter.

Lycksele tingsrätt framhåller också att det saknas underlag för att bedöma vad som utgör ett tillräckligt eller acceptabelt högt ärendeflöde och att det saknas indikationer på att den nuvarande organisationen inte besitter tillräcklig kompetens eller erfarenhet, eller att den inte skulle vara tillräckligt robust.

Eksjö tingsrätt ifrågasätter utgångspunkten att större domstolar är mer effektiva än små domstolar. Vilka domstolar som är effektiva när det gäller att handlägga dispositiva tvistemål har ofta väldigt lite med storleken på domstolen eller antalet konkursärenden att göra. Hur domstolarna kan upprätthålla kompetensen hos domarna varierar också mellan domstolarna. Ångermanlands tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Haparanda tingsrätt ser en risk med att mål och ärenden tas bort från de mindre domstolarna även om tingsrätten också ser fördelarna med att

koncentrera vissa uppgifter för att säkerställa kompetensen. Om det kommer att innebära att de små domstolarna i förlängningen måste se över bemanningen blir domstolarna alltmer sårbara och frågan om domstolarnas yttre organisation kan återigen komma på tapeten. Det är en olycklig väg att gå, då det är av största vikt att samhällsbyggande myndigheter finns i hela landet. Lycksele tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Gotlands tingsrätt, som har ett mycket litet ärendeflöde, vidgår att tingsrätten har sämre förutsättningar att uppbygga erfarenhet av konkurser och företagsrekonstruktioner än en större domstol. Ärendemängden medför utmaningar för tingsrätten att upprätthålla kompetens och effektivitet. Hälsinglands tingsrätt lämnar liknande synpunkter och framhåller att en ökad koncentration bedöms leda till effektivitets- och rättssäkerhetsvinster.

Eksjö tingsrätt framhåller att det är väldigt få måltyper som är anvisade till särskilda domstolar eller specialforum och att varje undantag från huvudregeln om att samtliga tingsrätter är behöriga behöver vara mycket väl motiverat. Det finns ingenting som tyder på att domstolarna idag inte kan hantera tvistiga konkursfrågor. Det handlar om central civilrätt, som domare i allmän underrätt i högsta grad är skickade att hantera. Några bärande skäl för att koncentrera konkurshandläggningen i domstol finns inte, även efter genomförda ändringar i enlighet med Ds 2019:31.

Ångermanlands tingsrätt konstaterar att regeringen i olika sammanhang uttalat att utgångspunkten är att ärenden ska fördelas på landets samtliga tingsrätter. Koncentration av ärenden kan enligt regeringen undantagsvis komma i fråga, om det t.ex. finns behov av särskild skyndsamhet eller kompetens (se prop. 2021/22:215 s. 332). Konkursärendena är, enligt tingsrätten inte av sådant slag att det finns skäl att göra avsteg från den av regeringen uttalade utgångspunkten.

Ångermanlands tingsrätt framhåller även att tingsrätterna och hovrätterna står inför stora utmaningar med en ökande måltillströmning samt allt större och mer komplexa mål, samtidigt som budgetläget är ansträngt och det finns svårigheter med kompetensförsörjningen. Att under dessa förhållanden genomföra en genomgripande förändring av den ordning för handläggning av ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion som har funnits under lång tid och som fungerar bra idag kan inte anses motiverat. De tingsrätter som inte längre skulle handlägga konkurser får enligt resursfördelningsmodellen också minskade resurser, vilket skulle försvåra ett redan besvärligt budgetläge och riskera att leda till övertalighet och kompetenstapp.

1.1.2. En koncentration av domstolar framstår som rimligt

Hovrätten över Skåne och Blekinge framhåller att det är rimligt att koncentrera handläggningen av konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion till ett färre antal domstolar och att detta kommer att medföra såväl en mer effektiv och ändamålsenlig handläggning av ärendena som möjlighet för framför allt tingsrätterna att upprätthålla en hög kompetens.

Även Göta hovrätt, Hovrätten för Nedre Norrland och Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Lunds tingsrätt, Borås tingsrätt, Attunda tingsrätt, Gotlands tingsrätt, Växjö tingsrätt, Umeå tingsrätt, Gävle tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt och Hässleholms tingsrätt anser att det

finns goda skäl för att besluta om en viss minskning av antalet domstolar och ställer sig bakom syftena med förändringarna; att säkerställa att varje tingsrätt har en tillräckligt stor ärendemängd för att upprätthålla kompetensen och att handlägga ärendena med önskvärd effektivitet.

1.1.3. Fel ordning

Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Södertälje tingsrätt, Örebro tingsrätt och Kalmar tingsrätt anser att en koncentration av ärendena förutsätter att övriga förslag i Ds 2019:31 genomförs. Helsingborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt framhåller särskilt att om så inte sker riskerar det att leda till en alltför hög arbetsbörda för de tingsrätter som vid en koncentration ska handlägga konkursärenden.

Helsingborgs tingsrätt ifrågasätter även om ännu inte beslutade ändringar i lagstiftningen ska ligga till grund för en framtida koncentration, och under alla förhållande bör en sådan koncentration inte ske innan ändringarna beslutats. Lunds tingsrätt uttrycker liknande synpunkter. Lunds tingsrätt framhåller även att det inte har skett någon utvärdering av redan genomförda reformer. Blekinge tingsrätt och Eksjö tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

1.1.4. Tillräckligt stor ärendemängd?

Helsingborgs tingsrätt framhåller att utgångspunkten för en koncentration bör vara ärendeinflödet då detta möjliggör för den personal som arbetar med ärendena att erhålla ett större erfarenhetsunderlag. På så sätt kan det säkerställas att personalen kan upprätthålla en hög kompetens. Möjligheten att upprätthålla en hög kompetens bör, enligt tingsrätten, stå i främsta rummet vid valet av vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva konkursärenden. Lunds tingsrätt ger uttryckt för liknande synpunkter.

Lycksele tingsrätt anför att det inte är möjligt att säga vad som utgör ett tillräckligt och acceptabelt högt ärendeinflöde.

1.1.5. Koncentration möjliggör specialisering?

Lycksele tingsrätt ifrågasätter resonemanget i underlaget om att möjligheten till specialisering anges som en fördel i remissunderlaget. Detta bygger på tanken att personal arbetar en förhållandevis stor del av sin arbetstid med samma ärendetyp. Sådana förhållanden genererar naturligtvis erfarenhet och kompetens men innebär också en risk för att arbetet upplevs som enahanda. Det kan på ett allmänt plan sättas i fråga om arbete som handläggare eller domare med mer eller mindre uteslutande konkurshantering kommer att upplevas som attraktivt på det sätt som antas. Med de eskalerande rekryteringsutmaningarna och den ovisshet som råder rörande orsakerna till dess bör saken övervägas noga.

1.1.6. Koncentration ställt mot geografisk spridning

Helsingborgs tingsrätt anser att frågor som tar sikte på geografisk spridning och avstånd till domstolen inte bör få någon utslagsgivande betydelse vid valet av vilka domstolar som ska vara behöriga.

Stockholms tingsrätt lyfter vikten av att de behöriga domstolarna sprids på ett godtagbart sätt över landet men även i Stockholmsområdet, där den absoluta majoriteten av ärenden handläggs. De aktörer som vill inställa sig fysiskt ska ges realistiska möjligheter att göra det. Detta gäller särskilt ärenden om företagsrekonstruktion. Vidare framhåller tingsrätten att valet

av forum bör möjliggöra att god kompetens inom de aktuella rättsområdena upprätthålls bland de professionella aktörerna i hela landet. Det gäller såväl domare och framtida domare som förvaltare och rekonstruktörer.

Liten ärendemängd ställt mot geografisk spridning

Gotlands tingsrätt lyfter att nackdelarna med längre avstånd och ökade olägenheter och kostnader får ställas mot ärendemängden. Om ärendemängden är liten är det färre som drabbas. Dessutom avgörs många ärenden utan att förhandling hålls, eller, om förhandling hålls, utan personlig inställelse inför tingsrätten.

Närvaro via videolänk

Gotlands tingsrätt anför att det numera finns goda förutsättningar att delta vid domstolsförhandlingar genom ljud- och bildöverföring. Detta framförs även av Malmö tingsrätt och Örebro tingsrätt.

Ångermanlands tingsrätt framhåller att ett beslut om konkurs är en mycket ingripande åtgärd. När en konkurs ska prövas vid en konkursförhandling finns därför starka skäl för gäldenären att kunna närvara personligen utan stora kostnader och olägenheter. Motsvarande gäller gäldenärens deltagande vid edgångssammanträde i konkurs. Att hänvisa gäldenären till att närvara via videolänk är inte rimligt och skulle i förlängningen riskera att påverka förtroendet för domstolarna. Varbergs tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

1.1.7. God kompetensförsörjning nu och på sikt

Eksjö tingsrätt vidgår att det kan finns fler potentiella sökande till handläggartjänster på större orter. Det viktigaste är dock inte mängden potentiella sökande, utan möjligheten att bibehålla kompetenta konkurshandläggare på domstolarna. Såvitt framkommit torde personalomsättningen bland domstolshandläggare i de större städerna att vara betydande. Det finns alltså en betydande risk för att man, om förslaget genomförs, kommer att ha en större personalomsättning bland konkurshandläggare än vad som gäller idag, vilket naturligt påverkar möjligheten att upprätthålla kompetensen bland domstolshandläggarna på de domstolar som ska handlägga konkurser. Haparanda tingsrätt, Lycksele tingsrätt och Gällivare tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Kalmar tingsrätt ifrågasätter att det är lättare att rekrytera på orter med hovrätt och juristutbildning. Närvaro av hovrätt och andra domstolar skulle, enligt domstolen, kunna medföra en högre personalomsättning, vilket leder till motsatsen.

1.1.8. Bevarande av kompetens

Lunds tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt lyfter värdet av att bevara upparbetad kompetens på domstolarna och att förslagen kan leda till stora kompetens- och effektivitetsförluster. I sammanhanget påpekas även att förslagen riskerar att förstöra mycket välfungerande konkurshanteringsenheter vid domstolarna.

Stockholms tingsrätt framhåller också vikten av att bevara upparbetad kompetens.

2. Konkursforum

2.1. Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag

Någon tydlig unison linje från domstolshåll har inte kunnat urskiljas i ingivna remissvar. Möjligen kan sägas att något fler domstolar som inte föreslås komma i fråga för hanteringen av konkursärenden har varit mer kritiska i sina svar. Motsatsvis har domstolar som föreslås få behörighet varit mer positivt inställda till en högre koncentration. Bland gruppen större domstolar förespråkas en hög grad av koncentration (alternativ 3 och 2). I gruppen mellanstora domstolar finns en tydlig majoritet för en större geografisk spridning, dvs. alternativ 1. I gruppen små domstolar finns ingen tydlig gemensam linje.

Fem av sex hovrätter anser att konkursfrågor även framöver bör prövas av samtliga hovrätter. Hovrätten för Övre Norrland förespråkar en större koncentration och att överklaganden ska prövas av endast en hovrätt.

Norrtälje tingsrätt och Uddevalla tingsrätt har inte förespråkat något specifikt alternativ.

2.1.1. En tingsrätt i varje län – 21/23 tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 1 a och b)

Positiva till förslaget

Förslaget förordas av Göta hovrätt, Hovrätten för Nedre Norrland, Alingsås tingsrätt, Blekinge tingsrätt, Eksjö tingsrätt, Eskilstuna tingsrätt, Falu tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Västmanlands tingsrätt, Linköpings tingsrätt, Luleå tingsrätt, Haparanda tingsrätt, Gällivare tingsrätt, Halmstads tingsrätt, Kalmar tingsrätt, Lycksele tingsrätt, Värmlands tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Nyköpings tingsrätt och Kristianstads tingsrätt. Skälen för förslaget är de som lyfts i remissunderlaget; vid intresseavvägningen mellan, å ena sidan, behovet av att koncentrera konkursfrågorna till ett mindre antal domstolar för att uppnå tillräckligt stor ärendemängd och, å andra sidan, en bra geografisk spridning i landet framstår förslaget som ändamålsenligt.

Göta hovrätt, Eskilstuna tingsrätt, Värmlands tingsrätt, Falu tingsrätt, Luleå tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Västmanlands tingsrätt och Eksjö tingsrätt förespråkar särskilt alternativ 1 b.

Nacka tingsrätt avstyrker alternativ 1 a eftersom tingsrätten bedömer att tingsrättens samlade målsammansättning skulle få negativa konsekvenser för bland annat domarrekrutering och notarieutbildning. Domstolen förespråkar i stället alternativ 1 b med den ändringen att Nacka tingsrätt ges behörighet, som en av tre domstolar i Stockholmsregionen. En förutsättning är dock att tingsrättens domsaga samtidigt utökas med ett antal närliggande församlingar. En av flera fördelar med en sådan lösning är att lokaler som Domstolsverket idag disponerar åter skulle kunna användas.

Stockholms tingsrätt anför att för det fall alternativ 1 skulle väljas förespråkas alternativ b, dels för att den erfarenhet som finns i domstolen inte ska gå till spillo, dels för att tingsrätten centrala läge i Stockholms innerstad underlättar för ett stort antal av de aktörer som förekommer i konkursärendena.

Kristianstads tingsrätt och Vänersborgs tingsrätt anser att behörighet bör ges till de domstolar som är behöriga att pröva överklagade utsökningsärenden.

Ångermanlands tingsrätt lyfter värdet av att ärenden faller in i en befintlig domstolsorganisation. En för långtgående koncentration kan komplicera domstolssystemet och splittra domstolsorganisationen, vilket inte kan ligga i vare sig domstolarnas eller parternas intresse.

Nyköpings tingsrätt anser att forum för konkurser i Södermanlands län bör förläggas till Nyköpings tingsrätt (inte Eskilstuna tingsrätt).

Eksjö tingsrätt anser att fördelarna med förslaget överväger nackdelarna. Fördelen med den geografiska spridningen överväger eventuella risker med att ärendetillströmningen till vissa domstolar blir liten. Till detta kommer att det för småstadsregionerna, redan som det ser ut nu, är en utmaning att upprätthålla allmänhetens tillgång till domstolarna. Trots det som Domstolsverket anför om närvaro via videolänk på konkurssammanträden är alternativ 1 även mest kostnadseffektivt.

Hovrätten för Nedre Norrland och Halmstads tingsrätt anför härvid att det är av stor vikt att kompetensen och förståelsen för insolvensrätten finns kvar i hela landet.

Halmstads tingsrätt anser att det positivt att även mindre tingsrätter ges möjlighet till specialisering för domare och handläggare.

Blekinge tingsrätt anför att förslaget påverkar omfördelningen av resurser minst och har ändå gynnsamma effekter. Eskilstuna tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Hovrätten för Nedre Norrland framhåller även att det är av vikt för notarie- och fiskalsutbildningen att koncentrationen inte blir alltför snäv.

Hovrätten för Nedre Norrland anför vidare att förslaget är rimligt och väl avvägt och bäst svarar mot de behov av att kunna inställa sig som främst gäldenärerna har. Ångermanlands tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Negativa till förslaget

Lunds tingsrätt, Attunda tingsrätt, Solna tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt avstyrker förslaget.

Stockholms tingsrätt avstyrker alternativ 1 a.

Svea hovrätt ifrågasätter förslaget eftersom en koncentration till en tingsrätt per län skulle innebära att knappt hälften av landets tingsrätter fortfarande hanterar dessa ärenden. I flera län finns dessutom endast en tingsrätt, vilket skulle medföra att det i dessa fall inte sker någon koncentration över huvud taget. Flera tingsrätter skulle också komma att handlägga ett mycket begränsat antal ärenden per år. Även Hovrätten för Övre Norrland har framhållit att förändringen i koncentration/ärendeinflöde är så liten i de domstolar som ligger inom domkretsen att det ifrågasatt om syftet med förändringarna kan uppnås genom förslaget. Sundsvalls tingsrätt, Gotlands tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt, Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt Uppsala tingsrätt, Örebro tingsrätt och Växjö tingsrätt framför likartade synpunkter.

Liknande synpunkter framförs av Borås tingsrätt, Lunds tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt som även anför att ett förslag som utgår från utsökningsforum innebär att flera av de domstolar som har det högsta

ärendeinflödet fråntas behörighet, vilket knappast kan vara i enlighet med den av regeringen uttalade ledstjärnan, dvs. att konkursforum ska förläggas till de tingsrätter som har tillräckligt stor ärendetillströmning för att säkra att det finns goda förutsättningar att upprätthålla kompetens på området. Attunda tingsrätt för ett liknande resonemang.

Angående sambandet mellan konkursärenden och utökningsärenden

Eskilstuna tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt och Halmstads tingsrätt anser att konkursärenden och utökningsärenden är nära besläktade och att det är logiskt att följa forum för överklagade utökningsärenden. Ångermanlands tingsrätt lyfter att det inte är ovanligt att det pågår utökningsärenden och konkursärenden parallellt gällande en och samma gäldenär. Tingsrätten föreställer sig vidare att de domare som har ett intresse för konkursrätten många gånger har ett intresse för övriga delar av obeståndsrätten.

Västmanlands tingsrätt menar att det är rimligt att utgå från de domstolar som idag handlägger överklagade utökningsärenden.

Även Malmö tingsrätt anför att detta kan vara en rimlig utgångspunkt, eftersom rättsområdena är närliggande. Detta bör dock inte vara utslagsgivande. Andra hänsyn, såsom vikten av geografisk placering, i vart och ett av hovrättsområdena, samt vald domstols kapacitet att hantera det ökade ärende- och målinflödet och möjligheten att attrahera och behålla personal som handlägger konkursärenden bör vara viktigare vid den bedömning som ska göras.

Stockholms tingsrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Lunds tingsrätt Sundsvalls tingsrätt, Nyköpings tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt ifrågasätter påståendet om att det finns ett nära samband mellan konkurser och utökningsmål. Utifrån såväl domstolsprocessen som de frågor som prövas i domstol framstår beröringspunkterna mellan dessa mål som begränsade. Det angivna sambandet mellan ärendetyperna bör således inte få någon utslagsgivande verkan. Även Attunda tingsrätt uttrycker att det inte finns någon beaktansvärd koppling mellan ärendetyperna och framhåller att en koppling av konkursforum till utökningsforum inte är nödvändig eller ändamålsenlig. Norrköpings tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

2.1.2. En tingsrätt i varje hovrättsområde – sex/nio tingsrätter, överklagande till alla hovrätter (Alternativ 2)

Positiva till förslaget

Svea hovrätt, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt, Uppsala tingsrätt, Växjö tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Skellefteå tingsrätt och Hässleholms tingsrätt förespråkar denna lösning.

Både Svea hovrätt och Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att det är rimligt att en eller ytterligare ett litet antal domstolar per hovrättsområde ges behörighet.

Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt, Uppsala tingsrätt, Växjö tingsrätt, Skellefteå tingsrätt och Hässleholms tingsrätt förespråkar särskilt alternativ 2 b. Solna tingsrätt framhåller att konkursärendena i Stockholmsområdet bör hanteras av tre tingsrätter. De förslag som innebär en mer långtgående koncentration än så skulle medföra att berörda domstolar hanterar en alltför stor del av Sveriges konkursärenden och att ärendemängden skulle variera

kraftigt mellan de tingsrätter som hanterar konkurser. Solna tingsrätt har inget att invända mot att Stockholms tingsrätt, Attunda tingsrätt och Södertörn ges behörighet.

Örebro tingsrätt anser att, för det fall förslaget väljs så är alternativ 2 b att föredra.

Stockholms tingsrätt förordar endast alternativ 2 b och avstyrker alternativ 2 a. Tingsrätten anser att förslaget som innebär att domstolen får ett inflöde som motsvarar nästan hälften av landets samtliga konkurser, skulle innebära en omotiverad och alltför långtgående koncentration av ärenden till tingsrätten. Domstolen har gett tydligt uttryck för att den inte skulle kunna hantera ett sådant ökat ärendeflöde, detta oavsett om återstående förslag i Ds 2019:31 genomförs. Domstolen anser att det är rimligt att det stora antalet konkursärenden i Stockholmsområdet fördelas på tre tingsrätter.

Växjö tingsrätt och Göteborgs tingsrätt lyfter fram vikten av att utgå från befintlig hovrättsstruktur.

Luleå tingsrätt anför att för det fall förslaget väljs så bör hanteringen ske vid Luleå tingsrätt (inte Umeå), då Luleå ligger mitt i regionen. Gällivare tingsrätt instämmer i detta.

Örebro tingsrätt anser att för det fall förslaget väljs så bör forum inom Göta hovrätts domsaga förläggas i Örebro, eftersom domstolen är den största inom hovrättsområdet.

Östersunds tingsrätt anför att för det fall förslaget väljs så bör hanteringen ske vid Östersunds tingsrätt (inte Sundsvall).

Hovrätten över Skåne och Blekinge menar att dagens möjligheter till närvaro via videolänk och Web-RTC innebär att den geografiska spridningen är tillräckligt beaktad genom förslaget. Många konkursärenden avgörs också genom beslut på handlingarna och i gäldenärens utevaro. Gotlands tingsrätt lämnar liknande synpunkter, men framhåller att stor betydelse bör tillmätas berörda domstolars uppfattningar och deras möjligheter att hantera en utökad ärendemängd.

Negativa till förslaget

Helsingborgs tingsrätt avstyrker förslaget och anför att det visserligen ligger i linje med den utgångspunkt som domstolen förespråkar, nämligen att handläggningen fördelas till de delar av landet som har det största inflödet. Tingsrätten anser emellertid att urvalet av tingsrätter går för långt och leder till att flera av de domstolar som har störst ärendetillströmning frantas behörigheten att handlägga konkursärenden. Detta kan leda till att en stor del av den redan upparbetade konkurskompetensen i landet går förlorad. Vidare anser domstolen att underlaget saknar en analys av hur den markant ökade måltillströmningen kan väntas påverka de domstolar som får behörighet enligt förslaget och hur den minskade ärendemängden påverkar de domstolar som förlorar behörighet. Helsingborgs tingsrätt påpekar även att en alltför långtgående koncentration kan leda till att de domstolar som pekas ut som konkursforum blir för stora i förhållande till sin optimala storlek vilket kan leda till ineffektivitet. Lunds tingsrätt har också avstyrkt förslaget och lämnat liknande synpunkter. Även Västmanlands tingsrätt har gjort likartade anmärkningar.

Även Eskilstuna tingsrätt avstyrker förslaget.

Även Borås tingsrätt, Halmstads tingsrätt och Kalmar tingsrätt uttrycker att förslaget innebär en alltför stark koncentration. Solna tingsrätt avstyrker alternativ 2 a av skäl som angetts ovan om att koncentrationen i Stockholmsområdet blir för hög med endast en behörig tingsrätt.

Kalmar tingsrätt framhåller härvid särskild de negativa konsekvenser som en hög koncentration medför för enskilda i fråga om ökade kostnader och olägenheter. En långtgående koncentration riskerar att påverka förtroendet för domstolarna i negativ riktning. Lycksele tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Hovrätten för Övre Norrland framhåller att förändringen i koncentration/ ärendeinflöde skulle vara så liten i de domstolar som ligger inom domkretsen att det ifrågasatt om syftet med förändringarna kan uppnås genom förslaget. Även Hälsinglands tingsrätt anser att koncentrationen enligt förslaget inte är tillräckligt stor.

2.1.3. En viktad fördelning – nio tingsrätter, en hovrätt (Alternativ 3)

Positiva till förslaget

Alternativet förespråkas av Hovrätten för Övre Norrland, Attunda tingsrätt, Umeå tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Örebro tingsrätt, Norrköpings tingsrätt, Ystads tingsrätt, Mora tingsrätt, Gävle tingsrätt och Hälsinglands tingsrätt. De framhåller att förslaget innebär att de domstolar som får behörighet får ett tillräckligt ärendeinflöde för att syftet med förändringarna ska uppnås i samtliga delar av landet. Gotlands tingsrätt och Malmö tingsrätt lämnar liknande synpunkter men framhåller att stor betydelse bör tillmätas berörda domstolars uppfattningar och deras möjligheter att hantera en utökad ärendemängd.

Växjö tingsrätt anser att en fördel med förslaget är att det blir en förhållandevis jämn fördelning av ärenden till de domstolar som föreslås få behörighet. Ur geografisk synvinkel framstår förslaget som mindre lämpligt då det bryter mot den nuvarande överrättsstrukturen.

Södertörns tingsrätt menar att nackdelarna, dvs. ökade avstånd till domstolen samt att uppdelningen inte förekommer i något annat sammanhang, inte väger särskilt tungt i sammanhanget.

Helsingborgs tingsrätt avstyrker förslaget och menar i huvudsak att det är alltför långtgående. Domstolen ställer sig emellertid bakom en lösning som frångår de nu etablerade domkretsarna, i syfte att åstadkomma en rimlig fördelning mellan tingsrätterna. Fördelningen bör emellertid ta sin utgångspunkt från de tingsrätter som idag har störst ärendetillströmning.

Lunds tingsrätt förespråkar en utvecklad variant av detta förslag, med fler konkursdomstolar och en mindre långtgående koncentration.

Borås tingsrätt lämnar liknande synpunkter och lägger fram ett eget förslag där 15 tingsrätter ges behörighet. Förslaget utgår från i ärendeinflödet. Den tingsrätt som föreslås inom respektive område är den tingsrätt som enligt statistiken tidigare har hanterat flest konkursärenden inom det geografiska område som föreslås bli domsagan.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt avstyrker förslaget eftersom det innebär en alltför långtgående koncentration. Halmstads tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Sundsvalls tingsrätt framhåller att den geografiska spridningen enligt förslaget skulle bli otillfredsställande eftersom avstånden till en domstol i norra Sverige skulle mycket stort. Om alternativ 3 skulle väljas så ser tingsrätten flera fördelar med att välja Sundsvalls tingsrätt som behörig domstol i norra Sverige.

Hälsinglands tingsrätt förespråkar Umeå tingsrätt som konkursforum för norra Sverige eftersom Umeå tingsrätt torde ha bäst underlag för rekrytering fortsättningsvis.

2.1.4. Forum för överklagande

Alla hovrätter

Positiva att alla hovrätter ska vara behöriga

Svea hovrätt, Göta hovrätt och Hovrätten för Västra Sverige menar att det finns starka sakliga skäl för att ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion även fortsättningsvis handläggs i hela landet av samtliga hovrätter. Svea hovrätt lyfter fram att insolvensrätten är en central del av civilrätten och nära sammankopplad med bl.a. avtals- och associationsrätten. Det finns ett stort värde i att kunskaper och erfarenheter på insolvensrättens område finns hos domare i samtliga överrätter.

Även Hovrätten över Skåne och Blekinge förordar detta, eftersom en annan ordning inte överensstämmer med vad som gäller för merparten av de övriga måltyper som handläggs i de allmänna domstolarna. Fördelarna med att koncentrera överklagandena till en hovrätt är inte så stora att det finns skäl att avvika från den struktur som gäller för de allmänna domstolarna i övrigt. Hovrätten för Västra Sverige och Eksjö tingsrätt har framfört liknande synpunkter och framhåller att det inte finns tillräckliga skäl för att frågå ordningen med ordinarie överklagandeinstans.

Hovrätten för Västra Sverige framhåller att prövningen av konkursfrågor i hovrätt inte kräver en särskild organisation. Ärendemängden bedöms inte heller bli för liten för att en hög kompetens ska kunna upprätthållas. Utifrån ett hovrättsperspektiv skiljer sig inte konkursmålen avsevärt från andra mål av föredragningskaraktär.

Även Malmö tingsrätt, Solna tingsrätt, Borås tingsrätt, Alingsås tingsrätt, Södertälje tingsrätt och Växjö tingsrätt förespråkar en lösning som innebär att överklagande fortsatt sker till samtliga hovrätter i landet.

Angående påverkan på domarutbildningen, se nedan.

Negativa till att alla hovrätter ska vara behöriga

Helsingborgs tingsrätt avstyrker en lösning som innebär att överklagande ska ske till samtliga hovrätter och framhåller att ärendemängden i hovrätterna är alltför liten för att domstolarna ska kunna uppjobba någon form av rutin och erfarenhet av dessa ärenden.

Överklagande till en hovrätt

Positiva att en hovrätt ska vara behörig

Hovrätten för Övre Norrland förespråkar att överklaganden ska prövas av endast en hovrätt och instämmer i de av Domstolsverket presenterade fördelarna med förslaget. Även Helsingborgs tingsrätt, Hässleholms

tingsrätt, Ystads tingsrätt och Attunda tingsrätt förespråkar en sådan koncentration.

Mora tingsrätt anser att överklagande bör kunna ske till två hovrätter, t.ex. genom att Svea hovrätt behåller målen från sin domsaga och Hovrätten för Västra Sverige tar övriga.

Negativa till att en hovrätt ska vara behörig

Svea hovrätt avstyrker förslaget eftersom man anser att ärendena bör handläggas av samtliga hovrätter. Vid sidan av att det finns ett egenvärde i att det inom att hovrätter finns kunskap och erfarenheter inom insolvensrätten, skulle en lösning med endast en hovrätt ofrånkomligen leda till ökade kostnader och olägenheter för parter och andra aktörer runt om i landet, särskilt i samband med sammanträden. Jönköpings tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Svea hovrätt för vidare fram riskerna med en för hög koncentration då det kan påverka förvaltares och rekonstruktörers möjligheter – och vilja – att etablera sig och verka i gäldenärernas närhet. En för långtgående koncentration skulle således kunna påverka kvaliteten och leda till negativa konsekvenser för insolvensförfaranden som sådana.

Göta hovrätt framhåller att en koncentration till en hovrätt inte nödvändigtvis är till fördel för överrätternas rättsbildande funktion.

2.1.5. Anknytningskriterier

De remissinstanser som yttrat sig över frågan om anknytningskriterier instämmer i Domstolsverkets förslag.

I fråga om anknytningskriterier är det Domstolsverkets uppfattning att den ort där gäldenären svarar i tvistemål fortsatt ska vara avgörande för valet av forum.

3. Tvistemål gällande återvinning i konkurs

I regeringsuppdraget anges att Domstolsverket ska lämna förslag på vilka tingsrätter som ska vara behöriga att pröva samtliga med konkursförfarandet associerade frågor, inklusive mål om återvinning i konkurs.

Hovrätten för Västra Sverige, Helsingborgs tingsrätt, Eksjö tingsrätt Hässleholms tingsrätt och Lunds tingsrätt anför att det inte finns några starka skäl för att mål om återvinning i konkurs endast ska prövas vid de domstolar som ska handlägga konkursärenden. Hovrätten för Västra Sverige framhåller härvid att eventuella samordningsvinster framstår som begränsade. Återvinningsmålen bedöms snarare ha större samhörighet med andra slags dispositiva tvistemål än med konkursmål. Helsingborgs tingsrätt pekar på att även om de materiella reglerna finns i konkurslagen, utgör dessa en väsentlig del av den centrala civilrättsliga lagstiftningen. Återvinningsmålen är också ofta både komplexa och vidlyftiga. Det finns därför en överhängande risk att en koncentration av dessa mål kommer att leda till längre omloppstider, utan att kvaliteten på domstolarnas avgöranden blir högre.

Eksjö tingsrätt noterar att tvister om lönegaranti inte omfattas av förslaget.

4. Forum för ärenden om företagsrekonstruktion

4.1. Synpunkter på Domstolsverkets remitterade förslag

De synpunkter som lämnats i fråga om forum för företagsrekonstruktion är mer samstämmiga. En majoritet av domstolarna förespråkar en mycket hög koncentration. Skäl som framförts för en hög koncentration är bl.a. att antalet ärenden är mycket litet och att det processuella förfarandet är komplext. Vidare har framhållits att det nya regelverket har inneburit att det är svårare att beviljas en företagsrekonstruktion och att ärendemängden förväntas bli ännu lägre de kommande åren.

4.1.1. Valet av konkursdomstolar avgör (Alternativ 1)

Positiva till förslaget

Svea hovrätt förespråkar en lösning som innebär att konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion handläggs i samma domstolar. De skäl som lyfts fram är att det finns både rättsliga och handläggningssmässiga beröringspunkter mellan förfarandena. Genom att de två förfarandena hanteras av samma domstol samlas kompetensen, vilket leder till en mer effektiv handläggning av båda ärendetyperna. Svea hovrätt nämner också att det från tid till annan har förts fram önskemål om en ökad samordning mellan de två insolvensförfarandena (se t.ex. betänkandet SOU 2010:2 *Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag*).

Även Hovrätten över Skåne och Blekinge, Hovrätten för Övre Norrland, Stockholms tingsrätt, Attunda tingsrätt, Umeå tingsrätt, Falu tingsrätt, Halmstads tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Värmlands tingsrätt, Hässleholms tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Jönköpings tingsrätt och Lunds tingsrätt förespråkar en sådan lösning.

Malmö tingsrätt, Örebro tingsrätt och Växjö tingsrätt förespråkar förslaget under förutsättning att konkursforum bestäms enligt någon av alternativen 2 eller 3.

Stockholms tingsrätt framhåller särskilt att det är av stor vikt att den domstol som ska utse rekonstruktören ska kunna göra en välgrundad bedömning av personens lämplighet som rekonstruktör. Då är det en klar fördel att ha en viss egen kännedom om den som föreslagits. Visserligen ska sökanden i sin ansökan lämna de uppgifter som behövs för att rätten ska kunna bedöma lämpligheten, men dessa – ofta knapphändiga – uppgifter är sällan tillräckliga. Tillsynsenheten ska alltid beredas tillfälle att yttra sig över en föreslagen rekonstruktörs lämplighet, och brukar alltid göra så, men tingsrätten ska göra en egen bedömning av om personen uppfyller de mycket högt ställda krav som ställs på en rekonstruktör. I ett fåtal fall har det hänt att tingsrätten inte har delat Tillsynsenhetens uppfattning i frågan. Om tingsrätten helt saknar kännedom om personen kommer Tillsynsenhetens yttrande att få helt avgörande betydelse, vilket knappast varit lagstiftarens avsikt.

Stockholms tingsrätt anför vidare att det inte är helt ovanligt att en gäldenär som begärts i konkurs inkommer med en ansökan om företagsrekonstruktion, eller att den som fått en ansökan om rekonstruktion beviljad begärs i konkurs av en borgenär. Likaså förekommer det att den som är i rekonstruktion begär sig själv i konkurs. I de nämnda situationerna behöver åtgärder vidtas tämligen omgående, men det finns en uppenbar risk att det

missas om ärendetyperna handläggs i olika tingsrätter. Även av det skälet bör alltså konkurser och företagsrekonstruktioner samordnas. Jönköpings tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt och Gotlands tingsrätt avstyrker förslaget eftersom det riskerar att leda till en för liten koncentration. Hälsinglands tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Norrköpings tingsrätt motsätter sig förslaget men har inte tagit ställning till vilket förslag som förespråkas. Domstolen har angett att handläggningen av företagsrekonstruktioner bör koncentreras till färre tingsrätter än som föreslås handlägga konkurser.

4.1.2. Stockholms tingsrätt får exklusiv behörighet + en hovrätt (Alternativ 2)

Positiva till förslaget

Helsingborgs tingsrätt, Linköpings tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt, Nyköpings tingsrätt, Eskilstuna tingsrätt, Skellefteå tingsrätt, Mora tingsrätt, Uppsala tingsrätt och Kalmar tingsrätt förespråkar att endast en tingsrätt ska vara behörig. Framför allt den begränsade mängden ärenden framhålls som skäl till att detta förslag är lämpligast. Skellefteå tingsrätt framhåller särskilt att det av statistiken framgår att över hälften av ärendena i underrätt härrör från domkretsar i Stockholms län.

Negativa till förslaget

Stockholms tingsrätt och Göteborgs tingsrätt avstyrker förslaget.

Blekinge tingsrätt anför att förslaget framstår som alltför sårbart.

Eksjö tingsrätt och Örebro tingsrätt menar att förslaget skulle innebära en alltför stor koncentration.

Göteborgs tingsrätt framhåller att förslaget riskerar att medföra att värdefull kompetens går förlorad i övriga delar av landet.

4.1.3. Fyra tingsrätter ges behörighet + en hovrätt (Alternativ 3)

Positiva till förslaget

Alternativet förespråkas av Göteborgs tingsrätt och Södertörns tingsrätt och Göta hovrätt. Det anføres att fyra tingsrätter och en hovrätt innebär en tillräckligt god geografisk spridning för den nu aktuella ärendetypen samtidigt som förslaget kan bidra till högre effektivitet och kompetens vid de utvalda domstolarna. Förslaget är det som bäst tillgodoser syftet med reformen samtidigt som eventuella nackdelar minimeras.

Förslaget med fyra tingsrätter förespråkas även av Blekinge tingsrätt, Gävle tingsrätt och Gotlands tingsrätt. Gotlands tingsrätt framhåller att stor betydelse bör tillmätas berörda domstolars uppfattningar och deras möjligheter att hantera en utökad ärendemängd.

Även Hovrätten för Nedre Norrland och Luleå tingsrätt anser att alternativet är bäst med den justeringen att ingen domstol i norra Sverige bör ges behörighet. Detta på grund av det låga ärendeinflödet. Även Hälsinglands tingsrätt uttrycker att ärenden hänförliga till norra Sverige bör handläggas av Stockholms tingsrätt.

Östersunds tingsrätt anför att för det fall alternativ 3 skulle väljas bör övervägas om inte det låga ärendeflödet i norra Sverige skulle motivera att även Gävleborgs län ingick i behörig tingsrätts upptagningsområde.

Lycksele tingsrätt och Vänersborgs tingsrätt anför att ärenden om företagsrekonstruktion bör koncentreras till en eller ett fåtal tingsrätter i Sverige, men tar inte ställning till vilket förslag som är att föredra.

Södertälje tingsrätt, Östersunds tingsrätt och Västmanlands tingsrätt anser att det finns skäl att koncentrera ärendena till vissa tingsrätter, men avstår från att ta ställning till vilket förslag som förordas.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt avstyrker förslaget eftersom koncentrationen inte blir tillräckligt snäv. Även Hälsinglands tingsrätt anser att antalet ärenden i norra Sverige är för få för att Umeå tingsrätt ska kunna bygga upp tillräcklig erfarenhet och effektivitet.

Jönköpings tingsrätt anser att ärenden om företagsrekonstruktion inte är så komplexa eller svåra att de av det skälet ska koncentreras till en eller ett fåtal domstolar. Ångermanlands tingsrätt uttrycker liknande synpunkter.

4.1.4. En tingsrätt per hovrättsområde + alla hovrätter (Alternativ 4)

Positiva till förslaget

Förslaget förordas av Stockholms tingsrätt, Solna tingsrätt, Borås tingsrätt, Alingsås tingsrätt, Nacka tingsrätt och Kristianstads tingsrätt.

Även Svea hovrätt förespråkar denna lösning, men med justeringen att något fler domstolar än en per hovrättsområde bör ges behörighet.

Negativa till förslaget

Eskilstuna tingsrätt, Hälsinglands tingsrätt och Göteborgs tingsrätt avstyrker förslaget, eftersom koncentrationen inte blir tillräckligt snäv.

4.1.5. Anknytningskriterier

De fåtalet remissinstanser som yttrat sig över frågan om anknytningskriterier instämmer i Domstolsverkets förslag, nämligen att den ort där gäldenären svarar i tvistemål fortsatt ska vara avgörande för valet av forum. Övriga lämnar inte några synpunkter i denna del.

4.1.6. Forum för överklagande

Hovrätten för Västra Sverige förespråkar att endast en hovrätt ska ges behörighet att pröva överklaganden, oavsett vilka tingsrätter som får behörighet. En sådan lösning skulle ge bättre förutsättningar att upprätthålla en hög kompetens i frågorna.

Även Hovrätten för Nedre Norrland, Norrköpings tingsrätt, Nyköpings tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt förespråkar överprövning i endast en hovrätt.

För det fall endast en hovrätt ska pröva överklaganden om konkurs och företagsrekonstruktion har Göta hovrätt uppgett att de inte önskar komma i fråga som överklagandeinstans, främst på grund av osäkerheten i fråga om möjligheten att bemanna på domarsidan.

Gävle tingsrätt anser att det finns ett värde i att kunskap om ärendetypen finns på fler håll än endast en hovrätt.

Kristianstads tingsrätt, Södertälje tingsrätt och Malmö tingsrätt anser att överklaganden ska prövas av samtliga hovrätter. Malmö tingsrätt framhåller härvid vikten av geografisk spridning och kompetensförsörjning.

5. Övriga synpunkter på de remitterade förslaget

5.1. Konsekvensbedömningen

5.1.1. Brister i underlaget

Helsingborgs tingsrätt anser att remissunderlaget brister i flera avseenden. Bland annat anser tingsrätten att beredningsunderlaget är för tunt och att det är svårt att ta ställning till förslaget, eftersom närmare analyser saknas avseende reformens effekter både för de domstolar som får behörighet och de domstolar som mister behörighet. Även Jönköpings tingsrätt anger att de saknar en djupare analys av konsekvenserna av förslagen, utöver uppskattad förändring i antalet ärenden, för de domstolar som berörs av de olika förslagen.

Vänersborgs tingsrätt anför att det framstår som oklart vilken faktisk arbetsbelastning som kommer att föreligga hos tingsrätterna om förslagen i Ds 2019:31 genomförs. För detta torde krävas en analys av vilka resurser som kvarstående arbetsmoment faktiskt kan förväntas ta i anspråk. I avsaknad av detta anser domstolen inte att det är möjligt att ha någon klar uppfattning om hur många tingsrätter som bör hantera konkursärenden i framtiden.

Eksjö tingsrätt anser att Domstolsverket i konsekvensbedömningen har underskattat de negativa konsekvenserna av förslaget.

5.1.2. Notarie- och fiskalsutbildningen

Eksjö tingsrätt lyfter att det för de tingsrätter som inte längre föreslås hantera konkurser försvinner ett utbildningsmoment för notarierna, dels moment där de själva får möjlighet att fatta beslut, dels moment som innefattar central civilrätt, nämligen frågor som bl.a. gäller sakrätt och obestånd. Det gör att utbildningen får ett mer begränsat innehåll och medför både att utbildningsplatserna blir mindre attraktiva och att de notaries som utbildas vid dessa domstolar riskerar att bli mindre attraktiva på arbetsmarknaden, både när det gäller domarförsörjning och t.ex. framtida konkursförvaltare. Halmstads tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Varbergs tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Skaraborgs tingsrätt och Kalmar tingsrätt ger uttryck för liknande synpunkter.

Eksjö tingsrätt anför fortsättningsvis att även om tingsfiskaler inte arbetar kontinuerligt med konkursärenden så finns idag möjligheten att låta tingsfiskalerna med ett särskilt intresse handlägga dessa i viss mån, vilket kan vara ett värdefullt inslag för de tingsfiskaler som önskar detta.

Malmö tingsrätt konstaterar att inte alla notaries idag ges möjlighet att arbeta med konkursärenden och att det inte heller finns något utbildningsinslag om handläggning av konkurser i den centrala utbildningen som Domstolsverket anordnar för tingsnotaries.

Göta hovrätt påpekar att det, för det fall överklaganden endast skulle handläggas vid en hovrätt, skulle innebära att det uppstår vissa skillnader i den domarutbildning som bedrivs vid samtliga hovrätter och medföra att denna inte blir enhetlig över hela landet. Domarutbildade med praktisk erfarenhet av frågor om konkurs kommer då i huvudsak finnas vid endast en överrättsort, samtidigt som behöriga tingsrätter kommer att vara geografiskt utspridda. Över tid riskerar en sådan ordning att få betydelse för kompetensförsörjningen för de tingsrätter som inte finns i närheten av överrättsorten. Även Malmö tingsrätt och Solna tingsrätt lyfter att det ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är värdefullt av att konkurser hanteras vid alla överrätter.

Norrköpings tingsrätt anser att skälen för en koncentration av hanteringen av konkurser och företagsrekonstruktioner väger tyngre än intresset av en allsidig notarie- och fiskalsutbildning.

Ystads tingsrätt lyfter att notarietjänster vid konkursdomstolarna bör lysas ut med angivande av specialiseringen så att notarier med särskilt intresse för rättsområdena får möjlighet att söka sig till dessa domstolar.

5.1.3. Attraktionskraften hos domstolar som förlorar behörighet
Varbergs tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Lunds tingsrätt, Eksjö tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Lycksele tingsrätt, Skaraborgs tingsrätt och Kalmar tingsrätt lyfter att attraktionskraften hos de domstolar som inte längre får behörighet riskerar att minska.

Helsingborgs tingsrätt framhåller härvid att de domare som inte längre ska handlägga konkurser blir mindre av generalister och dessutom går miste om möjligheten att specialisera sig inom detta rättsområde.

Eksjö tingsrätt anför att förslag som innebär att domarförsörjningen ytterligare försvåras eller att attraktiviteten för domaryrket minskar inte bör genomföras. Tingsrätten är övertygad om att förslagen innebär att domstolar som idag har svårt att rekrytera kommer att få än större svårigheter när de inte längre kan erbjuda den allsidiga måltillströmning som finns idag och att domstolar som ännu inte haft svårt att rekrytera domare kommer att få sådana svårigheter när karaktären av mål och ärenden utarmas. En sådan utveckling är direkt förödande för rättssamhället. En tveksam ökad effektivitet med en ökad koncentration av konkursärenden kan omöjligt överväga en sådan risk för domarförsörjningen och rättsstaten.

Lunds tingsrätt lyfter att återväxten av konkursdomare försvåras av en alltför hög koncentration, eftersom det blir särskilt svårt för unga domare att intressera sig för konkurser. Även Blekinge tingsrätt tar upp denna aspekt och lyfter att konkursärenden inte torde ha en särskild attraktionskraft hos merparten av domarkåren.

Handläggarkompetens

Eksjö tingsrätt framhåller att konkursärendena till stor del bygger på kompetensen hos handläggarna och att det är centralt att upprätthålla kontinuitet inom denna medarbetarkategori. Att handlägga konkursärenden anses ofta vara särskilt intressant eftersom det innehåller självständiga, kvalificerade och omväxlande arbetsuppgifter. Att endast erbjuda dessa arbetsuppgifter vid ett fåtal tingsrätter riskerar att minska attraktiviteten för domstolshandläggartjänsterna på övriga tingsrätter.

5.1.4. Attraktionskraften hos domstolar som får utökad behörighet Göteborgs tingsrätt anför att den ökade koncentrationen medför förbättrade möjligheter till specialisering och kompetensutveckling. Med ökade personalresurser bedöms verksamheten bli mindre sårbar. Den utökade behörigheten bör även öka attraktionskraften vid notarieansökningar.

Helsingborgs tingsrätt framhåller att en alltför markant ökning av ärendantalet vid tingsrätter som ges behörighet riskerar att minska attraktionskraften för de arbetskategorier som ska hantera ärendena, eftersom personalen inte får tid att arbeta med andra rättsområden. Falu tingsrätt lämnar liknande synpunkter.

Eksjö tingsrätt anför att det i det pågående arbetet om en attraktiv domarroll återkommande lyfts behovet av stabila domstolar med jämnare arbetsbelastning. Samtliga förslag innebär att domstolar med redan stor ärendemängd får större ärendemängd, medan den minskas i motsvarande mån på domstolar med mindre ärendemängd. En sådan åtgärd ligger inte i linje med att jämna ut arbetsbelastningen.

Falu tingsrätt lyfter att en mycket hög koncentration kan leda till lokal-försörjningsproblematik.

Halmstads tingsrätt framhåller att eftersom antalet konkurser varierar i takt med konjunkturen skulle en alltför långtgående koncentration innebära en sårbarhet för den tingsrätt som är konkursdomstol. Domstolen skulle ha att möta en påtagligt fluktuerande ärendemängd där det under toppar även råder ett ökat inflöde av dispositiva tvistemål.

5.1.5 Konkursförvaltare och rekonstruktörer

Göta hovrätt framhåller att en kraftig koncentration kan få konsekvenser ur perspektivet den lokala förankringen. En förutsättning för att den lokala förankringen inte ska påverkas är att aktörer väljs utifrån principen var gäldenären finns, och inte domstolsorten. Valet av aktör kan få betydelse för kostnaderna som uppstår i ett ärende. Göta hovrätt anser att frågan bör analyseras ytterligare.

Helsingborgs tingsrätt, Lunds tingsrätt, Falu tingsrätt och Blekinge tingsrätt uttrycker liknande synpunkter. Blekinge tingsrätt framhåller att en hög koncentration begränsar notarieutbildningen, vilket kan leda till att konkursförvaltare får svårare att rekrytera notariemeriterade jurister som har erfarenhet av att arbeta med konkurser. Särskilt gäller detta för orter utan större befolkningsunderlag. Falu tingsrätt framhåller att det finns en risk att en hög koncentration leder till att utbudet av konkursförvaltare centraliseras till vissa städer. Östersunds tingsrätt, Halmstads tingsrätt och Kalmar tingsrätt har liknande synpunkter. Kalmar tingsrätt har även lyft risken med att själva konkurshanteringen fördyras om förvaltare inte finns nära verksamhetsorten.

5.2. Omställningsstöd

Behovet av omställningsstöd för domstolarna synes vara mycket litet. För många domstolar innebär de olika alternativen ingen eller en mycket liten förändring. De domstolar som får ett ökat ärendeinflöde har lyft behovet av ökade resurser.

5.3. Tid för genomförande

De flesta domstolarna som har uttalat sig i fråga om genomförandetiden har instämt i Domstolsverkets bedömning. Några har påpekat att genomförandetiden om två år framstår som något väl tilltagen och några har föreslagit kortare tid. Ingen har bedömt att tiden blir för knapp.

I fråga om själva tidpunkten för införandet har några domstolar instämt i att införande bör ske vid ett årsskifte. Ystads tingsrätt har förespråkat att ikraftträdandet sker i mars eller oktober.

Många domstolar som enligt de remitterade förslaget inte föreslås få behörighet har uttryckt att de kan sysselsätta personalen med annat.

5.4. Behovet av övergångsbestämmelser

Några remissinstanser har lyft frågan om hur den innevarande ärendestocken ska hanteras när forumbestämmelserna träder i kraft. Malmö tingsrätt anser att den lämpligaste ordningen är att inneliggande konkursärenden stannar kvar och fasas ut vid berörda tingsrätter.

Helsingborgs tingsrätt, Norrköpings tingsrätt och Lunds tingsrätt har härvid även påpekat att man behöver fundera över behörighet vid eventuella efterutdelningar i avslutade konkurser.